

Νέα χωρίς σύνορα

Σχολείο Νέας Ελληνικής
Γλώσσας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης

Νέα από τη Θεσσαλονίκη και όλον τον κόσμο

Συνολική επιμέλεια έκδοσης: Μαίρη Μαργαρώνη

Ειδικό Αφιέρωμα στη συνεργασία του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022

Αρθογραφούν: Anne Leon (Γαλλία), Yasemin Ağaoğlu (Τουρκία), Anastasiya Ananikova (Ρωσία), Mariia Kaliberda (Ρωσία), Marc Ludger (Γαλλία), Elisabeth Luif (Αυστρία), Binxiang Weng (Κίνα), Hongxin Liu (Κίνα), Rong Jianwen Tianxin (Κίνα), Ko Shiratori (Ιαπωνία), Xinyue Qiu (Κίνα), Ahmed Elshora (Αίγυπτος), Ηλέκτρα Φιλιππίδου (Ελλάδα), Despina Joannidis (Αυστραλία)

Συνεργασία του ΣΝΕΓ με το ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας κατά το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022

Κατά το χρονικό διάστημα 1/2/2022 έως 22/3/2022 υλοποιήθηκε ο κύκλος διαδικτυακών εκπαιδευτικών σεμιναρίων (Archival History Workshop 2022)

α) με το ετήσιο 20ωρο τμήμα επιπέδου Γ1-Γ2 [με 8 σπουδαστές/τριες, συγκεκριμένα από την Κίνα (4), την Ιαπωνία (1), τη Ρωσία (1), την Αυστραλία (1) και την Αίγυπτο

(1)] με τον τίτλο «Η προσφυγιά στον ελληνικό μεταναστευτικό κύκλο από τις πηγές μας» κατά την περίοδο 9-22/3/2022.

και

β) με το 5μηνο 10ωρο τμήμα επιπέδου Β2 [με 5 σπουδαστές/τριες, συγκεκριμένα από τη Γαλλία (2), τη Ρωσία (2) και την Αυστρία (1)] με τον τίτλο «Χνάρια

Θεσσαλονίκης: Τόποι, άνθρωποι, γεγονότα στην πόλη μας» κατά την περίοδο 1/2-1/3/2022.

Τα εν λόγω εκπαιδευτικά προγράμματα υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους (ΓΑΚ) & το Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας (IAM), στα πλαίσια των

πιστοποιημένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων «ΚΛΕΙΩ-Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης».

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα υλοποίησαν οι Ιστορικοί-Αρχειονόμοι κ. Ιορδάνα Χατζηισαάκ, M.Phil και η Δρ. Τριανταφυλλιά Κουρτούμη. Από την πλευρά του ΣΝΕΓ τον συντονισμό ανέλαβε η Φιλολόγος-Κοινωνική Ανθρωπολόγος κ. Μαίρη Μαργαρώνη.

Η υλοποίηση του εν λόγω κύκλου των διαδικτυακών εκπαιδευτικών σεμιναρίων «Η προσφυγιά στον ελληνικό μεταναστευτικό κύκλο από τις πηγές μας» με το ετήσιο 20ωρο Γ1-Γ2 είχε συνολική διάρκεια 9 ακαδημαϊκές ώρες, οι οποίες έλαβαν χώρα ως εξής: α) Τετάρτη, 9/3/2022 (3 ώρες), β) Τρίτη, 15/3/2022 (3 ώρες) και γ) Τρίτη 22/3/2022 (3 ώρες). Η πρώτη e-εκπαιδευτική συνάντηση ξεκίνησε με έναν εγκάρδιο χαιρετισμό της Αναπληρώτριας Διευθύντριας των Γ.Α.Κ.-Ι.Α.Μ. Δρ. Τρ. Κουρτούμη, η οποία παρουσίασε αφενός τον θεσμό και τον ρόλο του Γ.Α.Κ.-Ι.Α.Μ. και αφετέρου το περιεχόμενο και τον σκοπό του εν λόγω εκπαιδευτικού προγράμματος. Στη συνέχεια η κ. Ιορδ.

Χατζηισαάκ, ανέλαβε τη συνέχιση του προγράμματος. Ήταν μια πολυδιάστατη παρουσίαση του πολιτικοκοινωνικού ιστορικού πλαισίου μέσα στο οποίο έλαβε χώρα η Μικρασιατική καταστροφή, που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός αξιοσημείωτου προσφυγικού κύματος προς την Ελλάδα. Η επέτειος των 100 χρόνων από την καταστροφή της Σμύρνης αποτέλεσε αφορμή για τον εν λόγω εκπαιδευτικό κύκλο e-σεμιναρίων. Το άκρως ενδιαφέρον σημείο της όλης προσέγγισης της κ. Ιορδ. Χατζηισαάκ ήταν η απολύτως επιτυχημένη ενσωμάτωση του συγκεκριμένου ιστορικού γεγονότος στην ευρύτερη ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία της περιόδου (σε επίπεδο συγχρονίας) αλλά και οι αναφορές σε άλλες προσφυγικές ροές (σε επίπεδο διαχρονίας).

Η υλοποίηση του κύκλου των διαδικτυακών εκπαιδευτικών σεμιναρίων «Χνάρια Θεσσαλονίκης: Τόποι, άνθρωποι,

γεγονότα στην πόλη μας» με το 5μηνο 10ωρο Β2 τμήμα είχε συνολική διάρκεια 9 ακαδημαϊκές ώρες και έλαβε χώρα ως

εξής: α) Τρίτη, 1/2/2022 (3 ώρες), β) Τρίτη, 15/2/2022 (3 ώρες) και γ) Τρίτη 1/3/2022 (3 ώρες).

Όπως και στο προηγούμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, η πρώτη e-εκπαιδευτική συνάντηση ξεκίνησε με έναν εγκάρδιο χαιρετισμό της Αναπληρώτριας Διευθύντριας του ΓΑΚ-IAM, η οποία παρουσίασε αφενός τον θεσμό και τον ρόλο του ΓΑΚ-Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας και αφετέρου το περιεχόμενο και τον σκοπό του εν λόγω εκπαιδευτικού προγράμματος. Στη συνέχεια η κ. Ιορδ. Χατζηισαάκ, Ιστορικός-Αρχειονόμος, ανέλαβε τη συνέχιση του

Κατά τη διάρκεια όλων των εκπαιδευτικών συναντήσεων (και με το ετήσιο Γ1-Γ2 και με το 5μηνο Β2) χρησιμοποιήθηκε πλούσιο πρωτότυπο αρχειακό υλικό, αρχαιολογικά ευρήματα, χάρτες, καρτ ποστάλ, εφημερίδες, φωτογραφίες, ταξιδιωτικά έργα και πηγές περιηγητών, αποσπάσματα ιστοριογραφικών έργων και χρονογραφημάτων, αναφορές από βίους αγίων, βίντεο, τραγούδια, παραδόσεις και μύθοι, αποσπάσματα ταινιών κ.λπ. Με αφορμή αυτό το αρχειακό υλικό χτίστηκε η ιστορία και ειπώθηκαν ιστορίες αφενός για την προσφυγιά και αφετέρου για τη Θεσσαλονίκη και τη γύρω περιοχή μέσα από μία πολυπρισματική οπτική. Η ειδοποιός διαφορά των εν λόγω εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΓΑΚ-IAM είναι η δυνατότητα που προσφέρει στους/σπουδαστές/τριες του ΣΝΕΓ για άμεση πρόσβαση και χρήση του αρχειακού υλικού που διαθέτει. Έτσι, οι συμμετέχοντες/ουσες των προαναφερθέντων τμημάτων του Σχολείου μας είχαν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με ποικίλες πτυχές της ιστορίας της προσφυγιάς

προγράμματος. Ήταν ένα συναρπαστικότατο ταξίδι στη Θεσσαλονίκη στο πέρασμα του χρόνου (από τις πρώτες ιστορικές πηγές μέχρι τη σύγχρονη εποχή) με βάση το πλούσιο αρχειακό υλικό του ΓΑΚ-IAM. Συγκεκριμένα το ταξίδι αυτό στον χρόνο περιλάμβανε την πολύπλευρη ιστορία της Θεσσαλονίκης σε πέντε χρονικές περιόδους: α) την ελληνιστική περίοδο (ίδρυση και εξέλιξη της πόλης), β) τη ρωμαϊκή περίοδο, γ) τη βυζαντινή περίοδο, δ) την οθωμανική περίοδο και ε) τη σύγχρονη ελληνική (με την ένταξη της πόλης στο σύγχρονο ελληνικό κράτος).

και της ιστορίας της Θεσσαλονίκης αντίστοιχα μέσα από ψηφιακό αρχειακό υλικό, το οποίο ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακό, συστηματικά και κατανοητά δομημένο και άψογα αισθητικά παρουσιασμένο.

Η κ. Χατζηισαάκ, ως η υπεύθυνη των δράσεων και η παιδαγωγός που τα υλοποιεί σε διαφορετικές εκπαιδευτικές βαθμίδες και με τους αντίστοιχους μαθητικούς πληθυσμούς, χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα με μεγάλο πλούτο και ιδιαίτερη ευφράδεια και σαφήνεια, κριτήριο που είναι μείζονος σημασίας για τον εκπαιδευόμενο πληθυσμό του ΣΝΕΓ. Επιπλέον, οι κύκλοι των εν λόγω εκπαιδευτικών σεμιναρίων συμβαδίζουν απόλυτα με τη διδακτική μέθοδο CLIL, καθώς ενισχύουν τη Συνδυαστική Διδασκαλία Γλώσσας και Περιεχομένου. Με άλλα λόγια, ενισχύουν όχι μόνο τη γλωσσική εκπαίδευση των ξένων και των ομογενών σπουδαστριών του ΣΝΕΓ, αλλά εμπλουτίζουν και τις γνώσεις τους στον δεύτερο άξονα της προσφερόμενης εκπαίδευσης του ΣΝΕΓ, αυτόν του πολιτισμού στους

θεματικούς άξονες της (τοπικής) ιστορίας, ανθρωπογεωγραφίας, της αρχαιολογίας, της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής κ.λπ.

Κατά τη διάρκεια των δύο σεμιναριακών/εργαστηριακών κύκλων και λόγω του ενδιαφέροντος τόσο από την πλευρά των οργανωτικών φορέων (ΣΝΕΓ & ΓΑΚ-ΙΑΜ), όσο και από την πλευρά των σπουδαστριών αποφασίστηκε η περαιτέρω

συνεργασία των εν λόγω οργανωτικών φορέων κατά το εαρινό εξάμηνο Φεβρουάριος-Μάιος 2022 με έναν επιπλέον κύκλο διαδικτυακών καινοτόμων εκπαιδευτικών αρχαιακών εργαστηρίων (InnovateEDU ARCH Labs 2022) δημιουργικής γραφής, με τον γενικό τίτλο «Από το αρχαιακό τεκμήριο στη δημιουργική γραφή».

Συγκεκριμένα υλοποιήθηκαν τα εξής εκπαιδευτικά προγράμματα:

α) «Από το αρχαιακό τεκμήριο στη δημιουργική γραφή: Σμύρνη, η κοσμοπολίτισσα» με το ετήσιο 20ωρο Γ1-Γ2 τμήμα (Μάρτιος-Μάιος 2022).

και

β) «Από το αρχαιακό τεκμήριο στη δημιουργική γραφή: Φωτογράφος στη Θεσσαλονίκη» με το 5μηνο 10ωρο Β2 τμήμα (Φεβρουάριος-Απρίλιος 2022).

Το ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας παραχώρησε στο ΣΝΕΓ τρία αρχειακά τεκμήρια, τα οποία οι σπουδαστές/τριες χρησιμοποίησαν ως αφορμή για την παραγωγή γραπτού λόγου. Συγκεκριμένα, οι σπουδαστές/τριες του 5μηνου Β2 τμήματος, έχοντας αφενός ως αφορμή τα δύο αρχειακά τεκμήρια, που παρατίθενται παρακάτω, και αφετέρου την πλούσια περιήγηση 9 ωρών με βάση αρχειακό υλικό που χρησιμοποίησε η κ. Ιορδ. Χατζηισαάκ στο διαδικτυακό εκπαιδευτικό σεμινάριο «Χνάρια Θεσσαλονίκης: Τόποι, άνθρωποι, γεγονότα στην πόλη μας», έγραψαν διηγήματα (άσκηση δημιουργικής γραφής) με άξονα τη Θεσσαλονίκη σε ιστορική περίοδο επιλογής τους. Τα διηγήματα που προέκυψαν από τους/τις σπουδαστές/τριες-συγγραφείς δημοσιεύονται στη συνέχεια στο παρόν φύλλο της e-εφημερίδας του ΣΝΕΓ.

Οι σπουδαστές/τριες του ετήσιου Γ1-Γ2 τμήματος, έχοντας αφενός ως αφορμή το αρχειακό τεκμήριο ενός ιστορικού χάρτη, που παρατίθεται στη συνέχεια, και αφετέρου την πλούσια περιήγηση 9 ωρών με βάση αρχειακό υλικό που

χρησιμοποιήθηκε στο διαδικτυακό εκπαιδευτικό σεμινάριο «Η προσφυγιά στον ελληνικό μεταναστευτικό κύκλο από τις πηγές μας», έγραψαν έκαστος/η:

α) Ένα πολυσέλιδο αναλυτικό κείμενο, όπου καλούνταν να παρουσιάσουν το πολιτικοκοινωνικό ιστορικό πλαίσιο μίας οποιαδήποτε προσφυγικής ροής επιλογής τους, συμπεριλαμβανομένης αυτής που δημιουργήθηκε από τη Μικρασιατική καταστροφή, σε περίπτωση που το επιθυμούσαν. Το γραπτό κείμενο συνοδεύεται από ppt με πλούσιο εποπτικό υλικό και αποτέλεσε αντικείμενο διεξοδικής συζήτησης. Και

β) Ένα διήγημα, με δράση εντός του ιστορικού πλαισίου της προσφυγικής ροής που περιέγραψαν στο προηγούμενο κείμενό τους (α). Το πρώτο κείμενο είχε ως στόχο την παραγωγή γραπτού ακαδημαϊκού λόγου. Το δεύτερο κείμενο είχε ως στόχο την παραγωγή γραπτού λογοτεχνικού λόγου (άσκηση δημιουργικής γραφής). Τα κείμενα δημοσιεύονται στη συνέχεια.

Το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Α.Π.Θ.
σε συνεργασία με
το ΓΑΚ- Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας
διοργανώνουν κύκλο διαδικτυακών εκπαιδευτικών
σεμιναρίων
(Archival History Workshop 2022)
με θέμα:

*«Χνάρια Θεσσαλονίκης:
Τόποι, άνθρωποι, γεγονότα
στην πόλη μας»*

Το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Α.Π.Θ.
σε συνεργασία με
το ΓΑΚ- Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας
διοργανώνουν κύκλο διαδικτυακών εκπαιδευτικών
σεμιναρίων
(Archival History Workshop 2022)
με θέμα:

*«Η προσφυγιά στον ελληνικό μεταναστευτικό κύκλο
από τις πηγές μας»*

Το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας (ΣΝΕΓ) του ΑΠΘ
σε συνεργασία με
το ΓΑΚ- Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας
διοργανώνουν κύκλο διαδικτυακών καινοτόμων
εκπαιδευτικών αρχαικών εργαστηρίων
(InnovateEDU ARCH Labs 2022)
με θέμα:

*«Από το αρχαικό τεκμήριο στη δημιουργική γραφή.
Σμύρνη, η κοσμοπολίτισσα»*

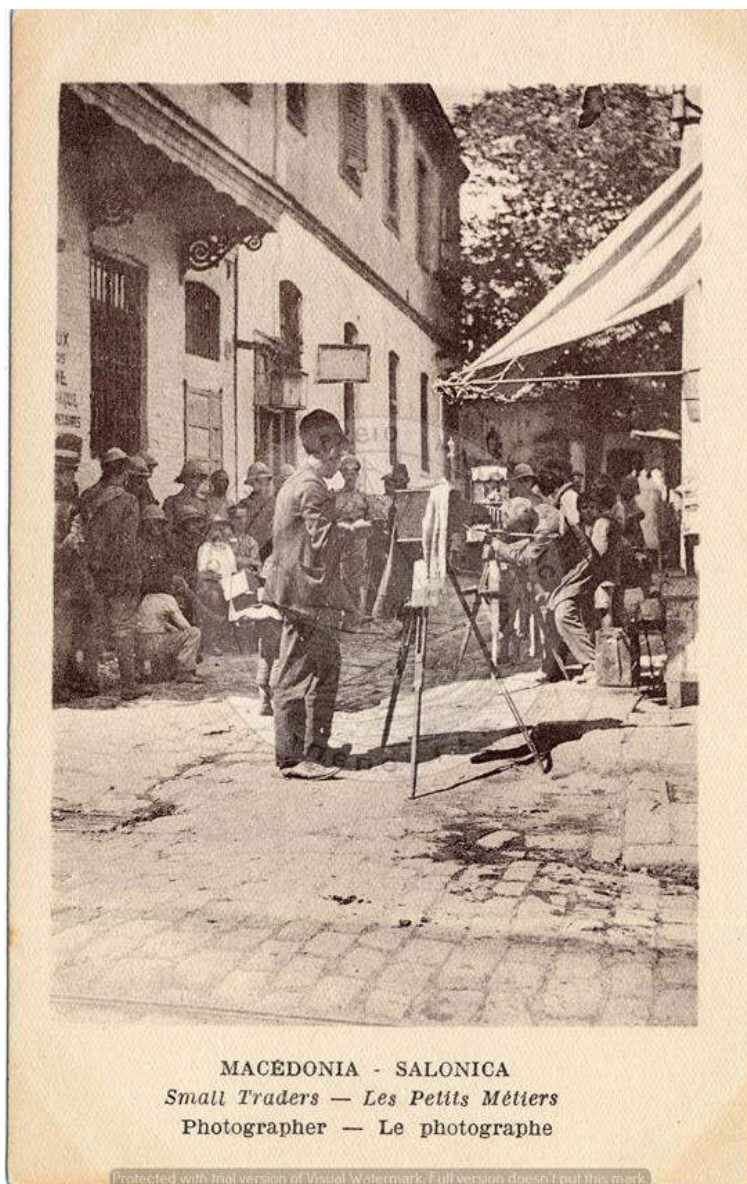
Το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας (ΣΝΕΓ) του ΑΠΘ
σε συνεργασία με
το ΓΑΚ- Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας
διοργανώνουν κύκλο διαδικτυακών καινοτόμων
εκπαιδευτικών αρχαικών εργαστηρίων
(InnovateEDU ARCH Labs 2022)
με θέμα:

*«Από το αρχαικό τεκμήριο στη δημιουργική γραφή.
Φωτογράφος στη Θεσσαλονίκη»*

«Από το αρχειακό τεκμήριο στη δημιουργική γραφή. Φωτογράφος στη Θεσσαλονίκη»

(επίπεδο B2)

1. ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας (IAM)/Συλλογή καρτ-ποστάλ Θεσσαλονίκης, Φωτογράφοι του δρόμου σε ασπρόμαυρο φόντο με τίτλο: "MACEDONIA. SALONICA. Small Traders = Les Petits Métiers -- Photographer = Le photographe", Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-IAM_PHO002.04.IT000049

2. ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας (IAM)/Συλλογή Οικονόμου Νικολάου, Ασπρόμαυρη καρτ-ποστάλ που απεικονίζει τον Λευκό Πύργο στην παραλία της Θεσσαλονίκης με τίτλο: "Θεσσαλονίκη: Μερική άποψις = Salonica: Partial view",

Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-IAM_COL056.02.IT000115

Ο γιος του πλανόδιου φωτογράφου

Anne Leon (Γαλλία)

Είναι ένας άνθρωπος μεσήλικας. Δεν μιλάει ποτέ. Έπειτα από είκοσι χρόνια μένει στην πλατεία όλη τη μέρα, όλη τη χρονιά. Μόνο λόγω του χιονιού και της βροχής παραμένει άδεια η θέση του, η θέση του πατέρα του, η θέση του φωτογράφου.

Με τον πατέρα του, στο τέλος της δεκαετίας του 19ου αιώνα, πήγαινε κάθε μέρα για να μαθαίνει τα βασικά του επαγγέλματος και να τον βοηθά. Γρήγορα, έγινε ικανός να τοποθετεί μόνος του τον αναγκαίο εξοπλισμό, για να βγάζει φωτογραφίες. Ο πατέρας του περνούσε τον χρόνο του στη σκιά του καφενείου. Περιμένοντας πελάτες, ρουφούσε τον καφέ του και έπαιζε με το κομπολόι του. Κάτω από το βλέμμα του, προετοίμαζε τις τρεις καρέκλες μπροστά στην είσοδο του ναού της Αγίας Σοφίας, στη βάση του τεράστιου μιναρέ. Μετά τοποθετούσε τα διαφορετικά σκηνικά, τους διαφορετικούς σκηνικούς διακόσμους κοντά στον πλάτανο και έβαζε τη φωτογραφική του μηχανή στα τέσσερα μέτρα από τις καρέκλες. Χρησιμοποιούσε μία ξύλινη φωτογραφική μηχανή με κάτι σαν φυσούνα μπροστά και φυσικά χρησιμοποιούσε τον αναγκαίο τρίποδα.

Συχνά εμφανίζονταν ξαφνικά τρεις φίλες με παραδοσιακές φορεσιές, μία παντρεμένη Μουσουλμάνα, μία Εβραία και μία Βουλγάρα. Ο πατέρας αναπηδούσε από τη θέση του και πήγαινε γρήγορα να προϋπαντήσει τις γυναίκες, επιλέγοντας ένα όμορφο σκηνικό. Το παιδί εξαφανιζόταν πίσω από τον πλάτανο, κοιτάζοντας τη σκηνή, έτοιμο, χωρίς λόγια, να

βοηθήσει. Οι επόμενοι πελάτες ήταν δύο ηλικιωμένοι, γύρω στα 80, που γιόρταζαν τα γενέθλιά τους. Φορούσαν την εθνική ενδυμασία, που ήταν αυτή που είχε φορεθεί από τον Όθωνα, τον πρώτο βασιλιά της Ελλάδας. Οι αντρικές παραδοσιακές φορεσιές ήταν πιο σπάνιες, γιατί οι άνδρες σχετικά νωρίς τις αντικατέστησαν με την ευρωπαϊκή ενδυμασία. Αλλά όλοι οι κάτοικοι φορούσαν το φέσι στο κεφάλι. Όλη τη μέρα παρέλαυναν και ντόπιοι και τουρίστες, πότε με εντυπωσιακά κουστούμια πότε με καθημερινά ρούχα. Όλοι ήθελαν να γυρίσουν στο σπίτι τους με ένα ενθύμιο.

Ο ρυθμός της ζωής του δεν άλλαζε καθόλου: η πλατεία, οι πελάτες, ο διάκοσμος φαίνονταν λες και είχαν παγώσει στον χρόνο. Κάθε εβδομάδα, λόγω των διαφορετικών θρησκειών τους, οι κάτοικοι συνηθίζαν να πηγαίνουν για φωτογράφιση, συχνά με την οικογένειά τους, είτε Παρασκευή, είτε Σάββατο, είτε Κυριακή.

Αλλά, ένα πρωί του Οκτωβρίου του 1912, όλα τα πράγματα άλλαξαν για αυτόν. Ο πατέρας του δεν ξύπνησε. Πέθανε κατά τη διάρκεια του ύπνου. Δίστασε λίγο, έβγαλε τον κομπολόι από την τσέπη του, άφησε τον πατέρα με την μητέρα του και ακολούθησε την καθημερινή διαδρομή του, αλλά μόνος του. Στην πλατεία τοποθέτησε τα πράγματα. Η ατμόσφαιρα ήταν διαφορετική: πολλοί άνθρωποι φώναζαν δυνατά, χαιρόνταν μαζί, φαίνονταν ευχαριστημένοι και κουνούσαν σημαίες της Ελλάδας. Δεν μπόρεσε να ρωτήσει

κάποιον, γιατί δεν μιλούσε. Δεν μπόρεσε να καταλάβει πολύ, γιατί δεν άκουγε. Ούτε μπόρεσε να διαβάσει κάτι, γιατί δεν είχε μάθει ανάγνωση. Αλλά αισθανόταν την αλλαγή στο σώμα του και στην καρδιά του.

Πήρε θέση κοντά στην εκκλησία της Αγίας Σοφίας και περίμενε. Ομάδες με άνδρες έρχονταν στην πλατεία, θέλοντας να βγάλουν φωτογραφίες. Κανένας δεν φορούσε φέσι. Δεν χρειάζονταν να μιλούν με τον φωτογράφο. Διάλεγαν μόνοι τους τον φόντο που επιθυμούσαν. Αυτή τη μέρα ήταν πάντα ο φόντος με τον Λευκό Πύργο. Πόζαραν και περίμεναν το αποτέλεσμα τραγουδώντας. Γενικά, φαίνονταν πολύ χαρούμενοι. Έφευγαν και μετά συναντούσαν και άλλες παρέες κατά μήκος της προκουμιάς.

Όλη τη μέρα δούλευε χωρίς να κάνει καμιά παύση. Όλο και περισσότερες παρέες περίμεναν τη σειρά τους για φωτογράφιση. Αλλά μόνο άνδρες χωρίς φέσια και όχι

Μουσουλμάνοι. Η μέρα τελείωσε. Τακτοποίησε τα πράγματά του πάντα μέσα στην προσωπική σιωπή του αλλά με ένα νέο συναίσθημα για το περιβάλλον γύρω του. Για πρώτη φορά πήγε μόνος του στο λιμάνι και περπάτησε μέχρι τον Λευκό Πύργο. Αποφάσισε να πει έναν καφέ σε ένα άγνωστο καφενείο, να παίξει με το κομπολόι του πατέρα του και να προσπαθήσει να καταλάβει τι είχε γίνει εκείνη τη μέρα, μόνος στη σιωπή του. Η πόλη του, η Θεσσαλονίκη, είχε αλλάξει και μαζί με αυτή θα αποκτούσε και έναν άλλο ρυθμό η ζωή του.

Ήταν η 28η Οκτωβρίου 1912, η μέρα του Αγίου Δημητρίου. Ο αρχηγός του Οθωμανικού στρατού είχε υπογράψει την παράδοσή του και την απελευθέρωση της πόλης. Η Θεσσαλονίκη έγινε μια πόλη του ελληνικού κράτους.

1912: Η είσοδος του ελληνικού στρατού στη Θεσσαλονίκη

<https://www.ekriti.gr/afieromata/1912-i-apeleytherosi-tis-thessalonikis-i-eisodos-toy-ellinikoy-stratoy-stin-symproteyoysa>

Η είσοδος του βασιλιά Γεωργίου Α' στη Θεσσαλονίκη. Δεξιά διακρίνεται ο διάδοχος Κωνσταντίνος ("Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-1913", Κέδρος).

<https://www.istorikathemata.com/2010/10/times-26-1912.html>

Η ιστορία του Ντέιβιντ

Yasemin Ağaoğlu (Τουρκία)

Ο νεαρός Ντέιβιντ ήταν Εβραίος και ζούσε στην Ισπανία. Εμπορευόταν υφάσματα και ήταν εργατικός. Δεν κουραζόταν ποτέ να δουλεύει αλλά η ζωή στην Ισπανία ήταν δύσκολη. Δεν έβρισκε τα υφάσματα που ήθελε. Τα

υφάσματα που προέρχονταν από τον ανατολικό δρόμο του μεταξιού δεν είχαν πάντα την ποιότητα που ήθελε. Επιπλέον, ήταν αρραβωνιασμένος με την Άνες, εδώ και δύο χρόνια και ήθελε να χτίσει ένα καλό μέλλον για τους δυο τους.

Εκείνα τα χρόνια άκουσε για μια πόλη, μακριά από τη χώρα που ζούσε, όπου πολλοί γνωστοί του μετανάστευαν και ήταν ευτυχημένοι. Το όνομα της πόλης ήταν Θεσσαλονίκη. Κάποτε είχε αναρωτηθεί μήπως η Κωνσταντινούπολη ήταν καλύτερη για τη δουλειά του. Αλλά στην Οθωμανική Αυτοκρατορία είχαν αρχίσει οι συγκρούσεις κι εξάλλου η Κωνσταντινούπολη ήταν μια πολυσύχναστη και δύσκολη πόλη. Είχε φίλους στη Θεσσαλονίκη. Μπορεί να τον βοηθούσαν.

Μια μέρα το αποφάσισε. Ετοίμασε μια μικρή βαλίτσα και είπε στην Άνες να τον περιμένει. Ξεκίνησε με το τρένο αλλά η διαδρομή δεν τελείωνε. Πόσο διαφορετικοί ήταν οι σταθμοί όπου σταματούσε το τρένο από εκεί που έμενε. Η ομιλία των ανθρώπων, το χρώμα, όλα ήταν διαφορετικά. Δεν ήθελε να μιλήσει σε πάρα πολλούς στο τρένο, γιατί είχε λίγα λεφτά και μια μικρή βαλίτσα. Αν την έχανε, δεν θα του έμενε τίποτα.

Μετά το πολυήμερο ταξίδι με τρένο έφτασε στη Θεσσαλονίκη. Άκουσε λόγια από τη γλώσσα του ανάμεσα στους επιβάτες που κατέβηκαν βιαστικά. Τους φώναξε και τους παρουσιάστηκε. Ρώτησε αν ήξεραν τον φίλο του τον Γιόζεφ, πού θα μπορούσε να μείνει, πού να πάει πρώτα...

Του μίλησαν και του είπαν ότι και αυτοί ήταν νέοι στην πόλη κι ότι δεν ήξεραν πολλά κι ούτε ήξεραν τον Γιόζεφ... αλλά ότι στο κέντρο της πόλης ήταν ο Λευκός Πύργος κι ότι στους δρόμους που οδηγούσαν στον Πύργο υπήρχε ένα μέρος για να μείνει. Στους δρόμους έβλεπε εμπόρους. Αποφάσισε να πάει πρώτα στον Λευκό Πύργο. Όταν έφτασε εκεί γοητεύτηκε από το γαλάζιο και τη λάμψη της θάλασσας που αντίκρισε. Ο Πύργος στεκόταν μπροστά του σε όλο του το μεγαλείο.

Τι όμορφη πόλη σκέφτηκε. Πρώτα κάθισε σε ένα καφενείο και παρήγγειλε έναν καφέ για τον εαυτό του. Ο δυνατός καφές που ήπιε τον έκανε να ξεχάσει όλη του την κούραση. Αργότερα, ρώτησε αν υπήρχε στο καφενείο κάποιος που μιλούσε λαντίνο. Ο μαθητευόμενος που ξεκίνησε να

δουλεύει εκεί πριν δύο μέρες ήταν ο γιος μιας ισπανοεβραϊκής οικογένειας, που είχε πρόσφατα μεταναστεύσει στην πόλη. Τον κάλεσε αμέσως. Έκανε τόσες πολλές ερωτήσεις με μεγάλο ενθουσιασμό που το αγόρι δεν κατάλαβε ούτε τα μισά από αυτά που το ρώτησε. Γέλασαν μεταξύ τους. Το αγόρι τού είπε ότι θα μπορούσε να τον συστήσει στους γονείς του, αν ήθελε, κι ότι υπήρχε ένα απλό αλλά καθαρό ξενοδοχείο κοντά στο καφενείο.

Όταν τελείωσε τον καφέ του, βγήκε στον δρόμο. Αναρωτήθηκε αν μπορούσε να αντέξει οικονομικά τον πρώτο καιρό στη Θεσσαλονίκη και πώς θα κυλούσε η ζωή, ειδικά τώρα στην αρχή που δεν καταλάβαινε τίποτα. Προσπαθούσε να εξηγήσει τα προβλήματά του στα γαλλικά που ήξερε παράλληλα με τα ισπανικά του. Βρήκε το ξενοδοχείο. Το προσωπικό του ξενοδοχείου τον υποδέχτηκε καλά, αλλά είχε χρήματα αρκετά μόνο για μια βδομάδα. Πήγε στον δρόμο των εμπόρων. Πόσο πολύ κόσμο είχε! Υπήρχαν άνθρωποι από όλες τις εθνικότητες.

Είδε μια ισπανόφωνη παρέα και πήγε κοντά της και της παρουσιάστηκε. Είπε ότι ξέρει πολύ καλά από υφάσματα και ότι ψάχνει για δουλειά. Η παρέα που γνώρισε του είπε να πάει στον Ντάνιελ, που συνεργαζόταν με έναν Έλληνα υφασματέμπορα, τον Νίκο – έναν από τους καλύτερους στο εμπόριο υφασμάτων στη Θεσσαλονίκη. Ίσως ο Νίκος να

μπορούσε να τον βοηθήσει. Έτσι, η παρέα τού περιέγραψε τη θέση του μαγαζιού του Νίκου.

Η τύχη ήταν με το μέρος του Ντάνιελ. Πήγε στη διεύθυνση που του έδωσαν, βρήκε το μαγαζί του Νίκου, μπήκε μέσα... Φαινόταν συνεπαρμένος... Δεν είχε ξαναδεί τόσα υφάσματα μαζί... Άγγιξε ένα από τα υφάσματα που έβλεπε, το

χάιδεψε... Κάποιος του φώναξε από μακριά κι ο Ντέιβιντ γύρισε προς το μέρος από όπου ερχόταν η φωνή. Δεν καταλάβαινε καλά τι του έλεγε η φωνή... Είπε ότι έψαχνε τον Ντάνιελ, που τον φώναζαν κι ήρθε.

Όταν ο Ντέιβιντ είδε τον Ντάνιελ, του έπιασε το χέρι του και του είπε ότι είχε επείγουσα ανάγκη για δουλειά, καθώς μόλις είχε έρθει από την Ισπανία και ήταν εντελώς στο ξεκίνημα. Ο Ντάνιελ ήθελε να βοηθήσει τον νεαρό, καθώς τον είδε πολύ πρόθυμο και τον άφησε να δοκιμάσει τη δουλειά του για λίγες μέρες.

Ο Ντέιβιντ δούλευε σκληρά μέρα και νύχτα. Πούλησε τόσα πολλά υφάσματα που μια εβδομάδα αργότερα έλαβε ένα μεγάλο χαρτζιλίκι. Επιπλέον, ο Νίκος, ο Έλληνας φίλος του Ντάνιελ, αγαπούσε πολύ τον Ντέιβιντ. Με τον καιρό ο

Ντέιβιντ κατάφερε κι αγόρασε ένα σπιτάκι για τον εαυτό του. Συνέχισε να δουλεύει τόσο πολύ που πήγαινε μόνο για ύπνο στο σπίτι του. Οι πελάτες τον αγαπούσαν, γιατί πάντα τους εξυπηρετούσε με προθυμία και ευγένεια.

Μια μέρα, ενώ αστειευόταν με τους πελάτες, μπήκε στο μαγαζί μια γυναίκα με μακριά μαύρα μαλλιά, μαύρα μάτια και ένα πολύ όμορφο υφασμάτινο φόρεμα. Ο Ντέιβιντ έμοιαζε γοητευμένος από την παρουσία της όμορφης γυναίκας. Πήγε κοντά της να την εξυπηρετήσει, καθώς τώρα είχε βελτιώσει τα ελληνικά του. Η γυναίκα που ήρθε ήταν η Ελένη, η αδερφή του Νίκου. Ήθελε να διαλέξει διάφορα είδη υφασμάτων. Οι γνώσεις του Ντέιβιντ για τα υφάσματα την εντυπωσίασαν. Διάλεξε υφάσματα και έφυγε από το μαγαζί.

Ο Ντέιβιντ δεν μπορούσε να τη βγάλει από το μυαλό του. Τη σκεφτόταν μέρα νύχτα... Έπρεπε να ψάξει μια ευκαιρία για να την ξαναδεί... Στο μεταξύ, ένας φίλος του είχε φέρει ένα γράμμα από την Άννες πριν από μια εβδομάδα. Ήταν πολύ χαρούμενος, αλλά δεν μπορούσε να βρει χρόνο ούτε καν να απαντήσει στο γράμμα. Και επιπλέον τώρα με αυτή τη σύγχυση του μυαλού του λόγω της Ελένης, το χέρι του δεν μπορούσε ούτε λέξη να γράψει στο χαρτί.

Όμως, η Ελένη ήταν παντρεμένη και θα έπρεπε μάλλον να τη σβήσει από το μυαλό του. Αλλά αυτό του φαινόταν δύσκολο... Έτσι, όταν μια μέρα η Ελένη ήρθε να ψάξει ξανά ύφασμα, της κράτησε το χέρι και της είπε πόσο γοητευμένος ήταν μαζί της και ότι δεν ήθελε να είναι με καμιά άλλη γυναίκα στη ζωή του. Η Ελένη ένιωσε να επηρεάζεται από αυτή την αγάπη. Όμως ήταν ήδη παντρεμένη και δεν μπορούσε να χωρίσει. Όλοι στη Θεσσαλονίκη γνώριζαν την οικογένειά της.

Έτσι τα χρόνια πέρασαν κι η ιστορία συνεχίστηκε. Πώς ήταν το τέλος της; Ο Ντέιβιντ έγινε ο μεγαλύτερος έμπορος υφασμάτων στη Θεσσαλονίκη. Η μεγάλη του αγάπη για την Ελένη κράτησε 20 χρόνια. Παρ' όλες τις αναζητήσεις του, ο φίλος του Γιόζεφ δεν βρέθηκε ποτέ. Την Άνες δεν την είδε ποτέ, αλλά χρόνια αργότερα, όταν πήγε στην Ισπανία, άκουσε ότι είχε παντρευτεί και είχε αποκτήσει έναν γιο, που

τον ονόμασε Ντέιβιντ. Φαίνεται πως είχε χάσει οριστικά την Άνες, όταν ξεκίνησε το μακρύ ταξίδι με το τρένο για την καινούρια του πόλη. Και τελικά δεν μπόρεσε ποτέ να είναι με την Ελένη. Κι, όμως, δεν μετάνιωσε ούτε για μια στιγμή που ήρθε στη Θεσσαλονίκη. Η ζωή και η γοητεία αυτής της πόλης τον αντάμειψαν γενναιόδωρα...

Η αψίδα της Στεφανίας

Anastasiya Ananikova (Ρωσία)

Ήταν το 1920. Ένα κορίτσι 8 χρονών, η Στεφανία, σεργιάνιζε με τη μαμά της στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Ήταν μια νεφελώδης μέρα. Ο γκρίζος ουρανός αγκάλιαζε την πόλη – την καρδιά της Μακεδονίας.

Στρίβοντας στην οδό Εγνατία, η Στεφανία είδε ένα γνωστό σημείο συνάντησης των κατοίκων και επισκεπτών της πόλης. Αυτό το μέρος ήταν πολύ οικείο στο κορίτσι, αλλά δεν είχε

γνωρίσει ποτέ την ιστορία του. Ήταν η Αψίδα του Γαλερίου ή, όπως τη γνωρίζουμε σήμερα, η Καμάρα. Αναρωτήθηκε η Στεφανία ποιος, πότε και γιατί το οικοδόμησε και τι σημαίνουν τα ανάγλυφα πάνω της. Όταν προχώρησαν μπροστά, η Στεφανία αποφάσισε να ρωτήσει τη μαμά της για την ιστορία της Αψίδας.

«Την ίδρυσαν στο πολύ μακρινό παρελθόν, Στεφανία. Στα τέλη του 3ου αιώνα...», άρχισε η μαμά, «...όταν η πόλη μας βρισκόταν κάτω από την εξουσία των Ρωμαίων. Ο αυτοκράτορας Γαλέριος επέστρεψε νικητής στην πόλη μετά από τους πολέμους του κατά των Περσών και αυτή η αψίδα είναι αφιερωμένη σε αυτή τη νίκη». «Τι είναι αυτά που

ζωγράφισαν επάνω», ρώτησε η Στεφανία. «Είναι ανάγλυφα. Το καθένα τους εικονίζει κάποιο συγκεκριμένο γεγονός του πολέμου. Για παράδειγμα, πώς μπήκε ο Γαλέριος στην πόλη των Περσών, οι μάχες και τα δώρα που έκαναν οι ντόπιοι της πόλης στον Αυτοκράτορα».

Τα παιδιά είναι επιρρεπή στο να ονειρεύονται και η Στεφανία δεν ήταν εξαίρεση. Γυρίζοντας στο σπίτι και περνώντας από γνωρίμους δρόμους, σκεφτόταν τη δική της αψίδα, που θα εικόνιζε τις πιο αξέχαστες και πιο σημαντικές στιγμές της ζωής της. Κάθε γωνία της Θεσσαλονίκης της θύμιζε κάποια συμβάντα που χαραχτήκαν στη μνήμη της. Για παράδειγμα, όταν περνάει από τον Λευκό Πύργο, θυμάται πως ο μπαμπάς της, πριν αρχίσει το πρώτος έτος στο σχολείο, την πήγε εκεί και της διηγήθηκε την ιστορία του Πύργου. Μετά, προχωρώντας στην παραλία, θυμάται πως ο αδελφός της της μάθαινε να κάνει ποδήλατο. Το αγαπημένο μέρος της είναι η Άνω Πόλη όμως, ίσως επειδή της έκανε μεγάλη εντύπωση ότι είναι το μόνο μέρος που σώθηκε από τη μεγάλη πυρκαγιά του 1917. Επίσης στην Άνω Πόλη

βρίσκεται η Μονή Βλατάδων – μοναδικό μοναστήρι της βυζαντινής περιόδου. Είναι χτισμένο στον τόπο που διέμεινε ο Απόστολος Παύλος, όπως της αφηγούταν η γιαγιά της. Έχτισε, λοιπόν, η Στεφανία στη φαντασία της τη δική της αψίδα με ανάγλυφα που αποτύπωναν τις πολύτιμες αναμνήσεις της. Συγκρίνοντας τα ανάγλυφα στην Αψίδα του Γαλερίου με τη δική της αψίδα, αρχικά της φάνηκε πως δεν είναι αρκετά σπουδαία τα δικά της βιώματα, για να τοποθετηθούν στην Αψίδα. Αλλά αμέσως μετά συνειδητοποίησε ότι τα πιο σπουδαία γεγονότα ενός ανθρώπου είναι αυτά που τον συνδέουν με τους αγαπημένους του...

Ελένη

Mariia Kaliberda (Ρωσία)

Ήταν μια βροχερή και κρύα μέρα στο Σικάγο. Οι γονείς της Άννας σηκώθηκαν νωρίς και άρχισαν να ετοιμάζονται.

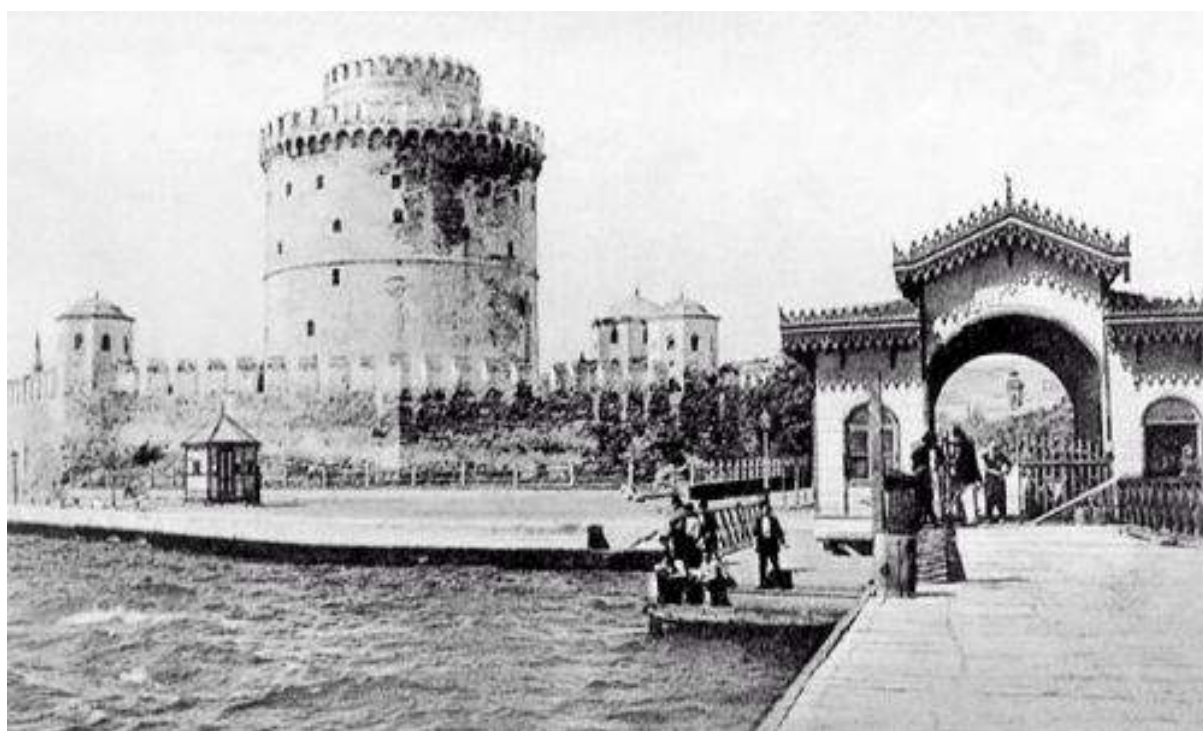
«Που θα πάτε;», ρώτησε η Άννα. «Πρέπει να επισκεφτούμε μια φίλη μου σε μια άλλη πόλη. Είναι αρκετά μακριά από εδώ και θα γυρίσουμε αργά το βράδυ. Η προγιαγιά σου Ελένη θα έρθει να σε προσέξει», απάντησε η μητέρα της. «Δεν το θέλω! Είναι υπερήλικη, δεν ακούει τόσο καλά και πάντα φοράει μαύρα.»

«Δεν θα το συζητήσουμε!», είπε η μαμά της.

Η Άννα έπαιζε όλη μέρα στον υπολογιστή και η προγιαγιά της έκανε κάτι στην κουζίνα. Ο καιρός χάλασε. Άρχισε μια καταιγίδα και κόπηκε το ρεύμα στο σπίτι. Ή Άννα κατέβηκε στο σαλόνι. Η προγιαγιά καθόταν στον καναπέ και κρατούσε μια καρτ ποστάλ στο χέρι της.

«Τι είναι αυτό, γιαγιά μου;», ρώτησε το κορίτσι.

«Είναι ο Λευκός Πύργος στη Θεσσαλονίκη.»

«Πού είναι;»

«Είναι μία πόλη στην Ελλάδα. Είναι εκεί όπου γεννήθηκα.»

«Δεν το ήξερα, πες μου!», είπε η Άννα.

«Για κάποιους η πιο μεγάλη ή η πιο σπουδαία πόλη είναι η Ρώμη ή η Κωνσταντινούπολη. Για μένα πάντα είναι η Θεσσαλονίκη. Κάθε απόγευμα, όταν κλείνω τα μάτια μου, βλέπω τα τείχη του κάστρου και τον Λευκό Πύργο, και νιώθω τον άνεμο από τη θάλασσα. Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη, όταν ζούσαν εκεί όλοι μαζί, Έλληνες, Τούρκοι και Εβραίοι. Ο πατέρας μου ήταν χασάπης και το κρεοπωλείο του βρισκόταν δίπλα στην Αψίδα του Γαλερίου. Παίζαμε συχνά

εκεί δίπλα με τα αδέρφια μου. Η μητέρα μου ήταν μοδίστρα. Όμορφες γυναίκες από όλη την πόλη έρχονταν στο σπίτι μας και παρήγγελλαν καινούρια φορέματα στη μητέρα μου. Και το σπίτι μας, ένα υπέροχο σπίτι μακεδονικού στιλ, είχε δύο ορόφους, μεγάλο μπαλκόνι και έξι δωμάτια. Μου άρεσε πολύ να περπατάω στο λιμάνι με τον αδερφό μου και να παρακολουθώ πώς τα πλοία από διάφορες χώρες φόρτωναν στην παραλία. Οι δρόμοι της πόλης ήταν στενοί και θορυβώδεις. Από τα καφενεία έρχονταν όμορφες μυρωδιές. Σε κάθε γωνία πουλούσαν διαφορετικά προϊόντα.», είπε η Ελένη στη μικρή Άννα.

«Τι ενδιαφέρουσα πόλη είναι! Μπορώ να πάω εκεί και να δω το παλιό σου σπίτι;», ρώτησε η Άννα.

«Όχι, παιδάκι μου, ένα μεγάλο μέρος αυτής της όμορφης πόλης έχει φύγει για πάντα... Μόνο ο Λευκός Πύργος και κάποια παλιά ερείπια θυμίζουν ακόμη όλη την ιστορία της πόλης. Όταν ήμουν λίγο μεγαλύτερη από σένα, άρχισε ο βαλκανικός πόλεμος. Ο πατέρας και ο μεγάλος αδερφός μου Μιχαήλ πήγαν στον στρατό. Τότε η μαμά μου απέκτησε τα πρώτα της γκριζα μαλλιά. Σταμάτησε να φτιάχνει φορέματα

και άρχισε να δουλεύει στο κρεοπωλείο του πατέρα μας. Έναν χρόνο μετά, όταν πήγαμε στη λειτουργία ανήμερα του Αγίου Δημητρίου, ακούσαμε τα νέα ότι η Θεσσαλονίκη έγινε ελληνική. Χαιρόμασταν πολύ. Οι άντρες γυρίσανε σπίτι, αλλά η πόλη μας άλλαξε πολύ, τζαμιά και μιναρέδες καταστράφηκαν. Λίγα χρόνια αργότερα ξεκίνησε ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος. Υπήρχαν πολλοί στρατιώτες και πρόσφυγες στην πόλη.

Μια μία καυτή μέρα του Αυγούστου ο πατέρας μου έτρεξε σπίτι και είπε ότι ξεκίνησε φωτιά στην πόλη. Πήραμε τα απαραίτητα μας και τρέξαμε έξω από το σπίτι. Οι κάτοικοι της πόλης προσπάθησαν να σβήσουν τη φωτιά, αλλά δεν το

κατάφεραν. Το σπίτι και το κρεοπωλείο μας κάηκαν. Η πόλη που ήξερα έχει σχεδόν χαθεί. Η οικογένειά μου και εγώ μετακομίσαμε στο σπίτι των συγγενών μας και μέναμε όλοι μαζί σε ένα δωμάτιο. Η ζωή μας άλλαξε πολύ."

«Και τι έγινε μετά, γιαγιά μου; Πες μου!», ρώτησε το μικρό κορίτσι...

«Λίγα χρόνια αργότερα πολλοί Έλληνες από τη Μικρά Ασία ήρθαν στην πόλη μας. Δεν ήταν όλοι ευχαριστημένοι με αυτό. Αλλά έτσι γνώρισα τον άντρα μου.

Παντρευτήκαμε και μετακομίσαμε με την οικογένειά μου στην Αμερική. Δεν επέστρεψα ποτέ στη Θεσσαλονίκη...» Η προγιαγιά τελείωσε την ιστορία.

«Είναι έκπληξη! Γιατί δεν μου το είπες πριν; Μπορώ να πάρω αυτήν την καρτ ποστάλ;» "Μάλιστα, παιδί μου!"

«Ευχαριστώ πολύ! Θα σου φέρω καινούρια, όταν πάμε διακοπές στη Θεσσαλονίκη με τους γονείς μου, γιαγιά μου», είπε η Άννα και αγκάλιασε την Ελένη.

Η θάλασσα έχει μια χώρα

Marc Ludger (Γαλλία)

Ήταν καλοκαίρι, είχε πολύ ζέστη.

Για πολύ καιρό, ο Bernard γνώριζε από την Ελλάδα μόνο την Αθήνα, την περιοχή γύρω της και τα νησιά. Όχι όλα τα νησιά, μόνο τις Κυκλάδες. Ερχόταν και επέστρεφε κάθε χρόνο, ακολουθώντας τους ίδιους δρόμους και τα ίδια μονοπάτια. Διέσχιζε τις ίδιες συνοικίες, την Ακρόπολη, την οδό Ερμού και το Μοναστηράκι, το Κολωνάκι, το Παγκράτι. Αποβιβαζόταν στα ίδια λιμάνια, τον Πειραιά, την Ερμούπολη, τη Νάξο και το κάστρο της, τα Κατάπολα. Σταματούσε στα ίδια χωριά, τη Λαγκάδα, την Αιγιάλη, τα Θολάρια, και φυσικά, πάντα, στις ίδιες παραλίες. Ήταν κάτι σαν παράδοση.

Ένωθε σαν στο σπίτι του στην Ελλάδα, στη χώρα που αγαπά και που ποτέ δεν τον απογοήτευσε, στην οχλοβοή της πρωτεύουσας, στο φως των ημερών που νανουρίζει το τραγούδι των τζιτζικιών, στη γλύκα των νυχτών που είναι αρωματισμένες με γιασεμί και ελιές και λάμπουν χιλιάδες αστέρια στον ουρανό.

Για πολύ καιρό, η Ελλάδα ήταν πρώτα απ' όλα η θάλασσα, αυτή η τόσο γαλάζια θάλασσα, «Le Grand Bleu», με τα καράβια που παίρνεις για να πας στα νησιά και τα άσπρα σπιτάκια που περνούν στο βάθος, κατά μήκος του νερού.

«Η θάλασσα έχει μια χώρα, είναι η Ελλάδα», έλεγε η διαφήμιση του ελληνικού γραφείου τουρισμού τη δεκαετία του '80. Συχνά, σκεφτόταν αυτή τη φράση και την έβρισκε τόσο σωστή. Η θάλασσα έχει μια χώρα...

Γιατί περίμενε τόσο πολύ να έρθει εδώ; Μια άλλη Ελλάδα. Ο Λόρι, ο δάσκαλός του στο Παρίσι, του είχε μιλήσει όμως εκτενώς για τη μοναδική ιστορία της Θεσσαλονίκης, του είχε δείξει το δεύτερο βαλκανικό της πρόσωπο, τα πλούτη και τις τραγωδίες της, ένα σωστό σταυροδρόμι λαών, που τελικά ο πόλεμος την έκανε μια ελληνική πόλη.

Γιατί άργησε να ανακαλύψει τη Θεσσαλονίκη, να γνωρίσει τον Βοριά, αυτόν τον διαφορετικό κόσμο, τον ελληνικό, χωρίς να είναι αποκλειστικά ελληνικός. Έμεινε έκθαμβος από την ομορφιά της πόλης, ένας πραγματικός κεραυνοβόλος έρωτας, ακαταμάχητος.

Είχαν περάσει τρεις μέρες από τότε που είχε φτάσει στη Θεσσαλονίκη. Ήταν υπό την γοητεία της εδώ και τρεις μέρες.

Την προηγούμενη μέρα, είχε αποφασίσει να ανέβει στην Άνω πόλη, για να δει τα τείχη. Του είχαν πει ότι η θέα της

Του πρόσφερε μεσημεριανό, ήταν ο αδερφός της που μαγειρεύει. Δέχτηκε, ακόμη πιο πρόθυμα, καθώς του επέτρεψε να μείνει περισσότερο μαζί της. Κάτι είχε συμβεί, κάτι συνέβαινε, όταν τα βλέμματά τους συναντήθηκαν.

Τα ματιά δεν ψεύδονται.

Καθώς έφευγε, τη ρώτησε αν μπορούσε να την ξαναδεί. Κανόνισε να τον συναντήσει εκείνο το βράδυ στη βεράντα του Kitchen Bar, στις έξι η ώρα, στα παλιά ανακαινισμένα υπόστεγα του παλιού λιμανιού. Από

πόλης και του Θερμαϊκού κόλπου από εκεί ήταν μαγευτική, ότι έπρεπε να επισκεφτεί το μοναστήρι των Βλατάδων, μια ώρα πριν το μεσημέρι, γιατί η εκκλησία θα κλείσει μετά.

Ήταν εκείνη τη μέρα που γνώρισε την Ασημίνα. Μόλις είχε βγει από το μοναστήρι και περπατούσε αργά στα γραφικά σοκάκια, όταν στη γωνία της οδού Αλεξάνδρας Παπαδοπούλου είδε την πρόσοψη καρτ ποστάλ της ταβέρνας Τσινάρη. Ένα ουζερί όπως του αρέσει. Αναπόφευκτα, ήθελε να κάτσει εκεί κάτω από τις δάφνες και να πει ένα ποτήρι ούζο, το οποίο έπρεπε να γλυκάνει με λίγο νερό και μερικά παγάκια.

Και του εμφανίστηκε η Ασημίνα. Της χαμογέλασε και παρήγγειλε. Γύρισε για να του φέρει το ποτό του, και άρχισε να του μιλάει στα ελληνικά. Είχε ωραία φωνή. Δεν υπήρχαν πολλοί πελάτες, όλα φαινόταν ήσυχα και ήρεμα. Είχε αρκετά καστανά μάτια, έντονα, και μακριά σγουρά μαλλιά, που τα έδενε πίσω από το λαιμό. Έδινε την εντύπωση ότι ήταν ελεύθερη όπως ο αέρας, εύθυμη και σίγουρη για τον εαυτό της.

εκεί, θα μπορούσαν να ατενίσουν την πόλη, όταν οι ακτίνες του ήλιου που δύνει χρυσώνουν τα κτίρια σε όλη την προκουμαία προς τον Λευκό Πύργο.

Συναντήθηκαν, όπως αναμενόταν. Παρήγγειλαν δύο κοκτέιλ και κουβέντιασαν για τα πάντα και για τίποτα. Πότε πότε, τον έπιανε να την κοιτάξει. Του χαμογέλουσε τότε, συγκινημένη.

Μετά του πρότεινε να περπατήσουν, για να τη συνοδεύσει στη στάση ταξί. Έπρεπε να γυρίσει, την περιμέναμε. Έκαναν μερικά βήματα στην προκουμαία της Νίκης, διέσχισαν την πλατεία Αριστοτέλους και έφτασαν στον σταθμό της οδού Τσιμισκή. Εκεί, ανοίγοντάς της την πόρτα του αυτοκινήτου, την κάλεσε σε δείπνο ή σε ένα απλό ποτό την επόμενη μέρα.

Αυτή δίστασε, εκείνος ένωσε τη

δυσφορία της, αλλά τελικά συμφώνησε να τον βρει για ένα ποτό.

Τώρα, περίμενε την Ασημίνα, αλλά εκείνη δεν ερχόταν. Και βρισκόταν εκεί, καθισμένος στον ήλιο, στην ταράτσα του Χαμάμ Μπαρ. Το βλέμμα του βυθιζόταν στην πόλη πέρα από τους μικρούς θόλους που σχηματίζουν την οροφή αυτού του πρώην τουρκικού λουτρού, μαρτυρώντας το οθωμανικό παρελθόν της πόλης. Υπήρχαν και άλλοι μάρτυρες αυτού του παρελθόντος που προστίθεντο στην ομορφιά της πόλης.

Αυτή την ώρα ακόμα, το πλήθος πηγαινοερχόταν στην Εγνατία. Η ώρα είχε περάσει. Είχε καταλάβει ότι η Ασημίνα δεν θα ερχόταν. Μήπως η Θεσσαλονίκη τελικά πήγαινε να πάρει πίσω ό,τι του είχε δώσει;

Ένα ταξίδι στη ρωμαϊκή Θεσσαλονίκη

Elisabeth Luif (Αυστρία)

Όταν η κατασκευή του μετρό της Θεσσαλονίκης ξεκίνησε το 2006, ο τετράχρονος Δημήτρης ήταν γεμάτος προσμονή. Αγαπούσε τα εργοτάξια και πάντα προσπαθούσε να πείθει τους γονείς του να τον αφήνουν να παρακολουθεί τους τεχνίτες που δούλευαν με τα μηχανήματά τους.

Τα χρόνια πέρασαν, ο Δημήτρης μεγάλωσε και έγινε έφηβος, αλλά το μετρό ακόμη δεν είχε τελιώσει. Ο λόγος ήταν ότι κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής του, οι εργαζόμενοι ανακάλυψαν αρχαιολογικά απομεινάρια από τη ρωμαϊκή περίοδο της πόλης. Παρόλο που ήταν πλέον μεγαλύτερος, ο Δημήτρης είχε διατηρήσει την αγάπη του για τα εργοτάξια. Με τους δύο φίλους του, την Άννα και τον Στέφανο, εξερευνούσαν συχνά την πόλη και σκαρφάλωναν σε εργοτάξια σπιτιών.

Μια μέρα ο Δημήτρης είχε μια ιδέα. Ρώτησε τους δύο φίλους του: «Παιδιά! Άκουσα ότι βρήκαν αρχαιολογικά απομεινάρια στο εργοτάξιο του μετρό. Τι λέτε, πάμε εκεί να ρίξουμε μια ματιά;» Η Άννα και ο Στέφανος δίστασαν για μια στιγμή, αλλά στη συνέχεια συμφώνησαν.

Ένα βράδυ συναντήθηκαν μπροστά στην είσοδο του εργοταξίου του μετρό, εξοπλισμένοι με παπούτσια αναρρίχησης και φακούς τσέπης. Μπήκαν στο εργοτάξιο και

είδαν μεγάλους πυλώνες, υπολείμματα δρόμων και σπιτιών.

«Αυτό είναι πολύ εντυπωσιακό!» είπε η Άννα.

Ξαφνικά φώναξε ο Δημήτρης: «Ελάτε, παιδιά, υπάρχει μια είσοδος εδώ!» Οι φίλοι είδαν ένα πλήρες τόξο πόρτας από την οποία άκουσαν φωνές. Μαζί περπάτησαν μέσα από το τόξο και ξαφνικά βρέθηκαν σε έναν άλλο κόσμο.

Είδαν ανθρώπους με λευκά ρούχα και σανδάλια που μιλούσαν μεταξύ τους σε μια ξένη γλώσσα. Δεν υπήρχαν αυτοκίνητα, αλλά στους δρόμους βρίσκονταν κάποια άλογα

και άμαξες. Προχώρησαν και είδαν μια μεγάλη αγορά όπου μικροπωλητές πουλούσαν φρούτα, λαχανικά, κρέας και ψάρια.

Τώρα τους πλησίασε ένας άνδρας. Αν και δεν ήξεραν τη γλώσσα του, καταλάβαιναν κάθε λέξη: «Πώς φαίνεστε εσείς; Ελάτε στο σπίτι μου, έχω αρκετά ρούχα που μπορώ να σας δώσω!» «Δεν μπορώ να το πιστέψω! Ταξιδέψαμε στο παρελθόν;», ρώτησε ο Στέφανος.

Συνόδεψαν στο σπίτι του έναν άνδρα, ο οποίος τους συστήθηκε ως Νίκος. Ήταν ένα σπίτι απλό, είχε μόνο ένα δωμάτιο με μαγειρείο και κρεβάτι. Εκεί ο Νίκος τούς έδωσε λευκά ρούχα σαν κι αυτά που φορούσαν όλοι οι άλλοι στον δρόμο.

Κάποιες ώρες αργότερα, η Άννα είπε: «Είμαι λίγο κουρασμένη, πάμε σπίτι;» Οι φίλοι αποφάσισαν να φύγουν, αλλά υποσχέθηκαν στον Νίκο ότι θα επέστρεφαν σύντομα. Μετά από λίγο ψάξιμο, βρήκαν τον τόξο της πόρτας μέσω της οποίας είχαν έρθει σε αυτό το μέρος, και επέστρεψαν στο εργοτάξιο.

Πλέον είχε ξημερώσει και στο εργοτάξιο πάλι δούλευαν κάποιοι εργάτες. Ένας από αυτούς φώναξε: «Τι κάνετε εδώ; Αυτό είναι εργοτάξιο, είναι επικίνδυνο για εσάς!». Οι φίλοι έτρεξαν στο σπίτι τους.

Όταν ο Δημήτρης έφτασε στο σπίτι, η μητέρα του άνοιξε την πόρτα: «Δημήτρη, πού ήσουν όλη τη νύχτα; Και πώς φαίνεσαι; Από που έχεις αυτά τα παράξενα ρούχα;» Ο Δημήτρης προσπάθησε να εξηγήσει στη μητέρα του ότι είχε

Τους προσκάλεσε σε δείπνο, το φαγητό ήταν νόστιμο, ήπιαν πολύ κρασί και μίλησαν για τη ζωή στη ρωμαϊκή Θεσσαλονίκη. Ο Νίκος ήταν έκπληκτος με τις παράξενες ερωτήσεις των φίλων και γέλασε πολύ, όταν τον ρώτησαν αν έχει αυτοκίνητο ή smartphone.

κάνει ένα ταξίδι πίσω στο χρόνο και ότι υπήρχε μια είσοδος στο παρελθόν στο εργοτάξιο του μετρό. Η μητέρα του Δημήτρη τον κοίταξε με δυσπιστία: «Οι δικαιολογίες σου γίνονται όλο και πιο τρελές. Πήγαινε τώρα στο δωμάτιό σου!»

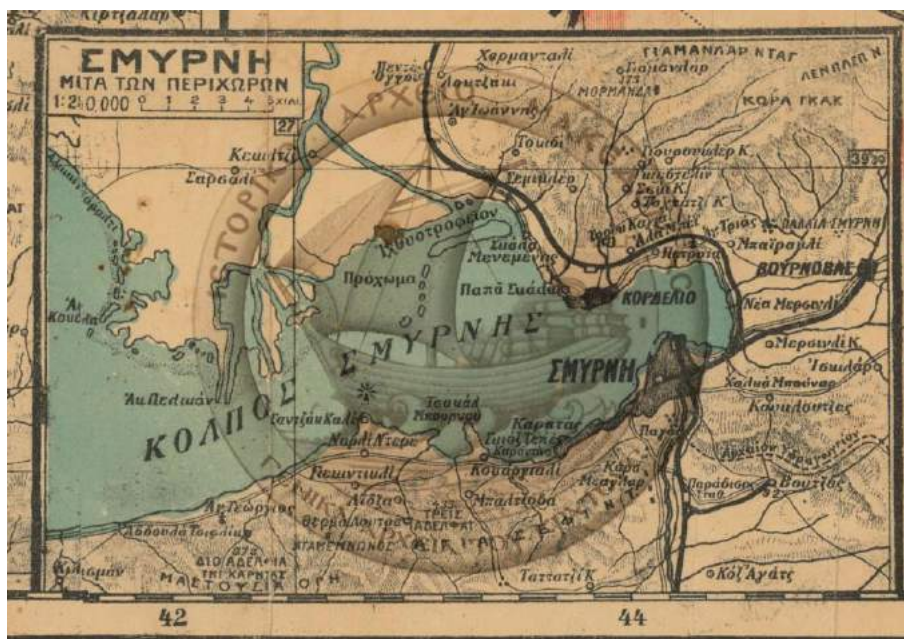
Μια εβδομάδα αργότερα, οι φίλοι συναντήθηκαν ξανά στο εργοτάξιο. Για μια άλλη φορά αναζήτησαν το τόξο της πόρτας από την οποία είχαν ταξιδέψει στο παρελθόν. Εν τω μεταξύ, οι οικοδομικές εργασίες είχαν συνεχιστεί και η πόρτα είχε εξαφανιστεί. Οι φίλοι έψαξαν περαιτέρω, αλλά δεν βρήκαν άλλη είσοδο.

Αν και κανείς δεν πίστεψε την ιστορία των φίλων, αυτοί θυμούνταν αυτή τη μοναδική εμπειρία τους για πολύ καιρό.

«Από το αρχειακό τεκμήριο στη δημιουργική γραφή: Σμύρνη, η κοσμοπολίτισσα»

(επίπεδο Γ2)

Το αρχειακό τεκμήριο των ΓΑΚ-ΙΑΜ που χρησιμοποιήθηκε ως αφορμή για τη διπλή γραπτή άσκηση των σπουδαστ(ρι)ών:
ΓΑΚ-Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας (ΙΑΜ)/«ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ», Υπόμνημα χάρτη: «Σμύρνη μετά των περιχώρων»,
Κωδικός Αναγνώρισης: GRGSA-ΙΑΜ_MPP012.01.ΙΤ000001

Ρώσοι πρόσφυγες στη βορειοανατολική Κίνα

Binxiang Weng (Κίνα)

Η ιστορία του Κωνσταντίν Πέτροβιτς Νετσάεφ (Константин Петрович Нечаев)

Ο Νετσάεφ ήταν Πολωνο-Ρώσος, που γεννήθηκε στο Λοτζ της Πολωνίας το 1883 και αποφοίτησε από τη Στρατιωτική Ακαδημία της Μόσχας το 1902. Μετά την Οκτωβριανή

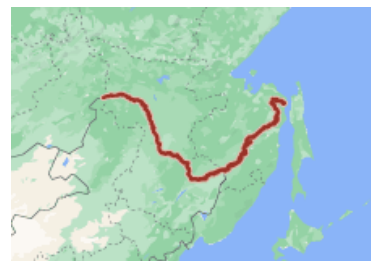
Επανάσταση του 1917 στη Ρωσία, ο Νετσάεφ συμμετείχε στο Ανατολικό Μέτωπο στο Ρωσικό Εμφύλιο Πόλεμο (Νοέμβριος 1917 – Οκτώβριος 1922). Καθώς η κατάσταση του Λευκού

Στρατού χειροτέρευε σταδιακά, ο Νετσάεφ υποχώρησε στη Σιβηρία με τα ό,τι απέμεινε από το στρατιωτικό σώμα. Επέζησε στον δύσκολο δρόμο και στη συνέχεια αυτομόλησε στον Λευκό Στρατό του Γκριγκόρι Μιχαήλοβιτς Σεμένοφ (Γκριγόριη Μιχαήλοβιτς Σεμένοφ) στο Τρανσβαϊκάλ (Transbaikal) και συνέχισε να διοικεί τον ιππικό στρατό υπό τις διαταγές του. Ο Νετσάεφ άφησε τον στρατό το 1921 και πήγε εξόριστος στο Χαρμπίν (Harbin) της βορειοανατολικής Κίνας, αλλά συνέχισε να συμμετέχει στην τοπική λευκορωσική μοναρχική ομάδα.

Στη διπλανή εικόνα βλέπουμε τον Ναό της Αγίας Σοφίας, στο Harbin της βορειοανατολικής Κίνας, σήμερα.

Τον Οκτώβριο του 1922, το τελευταίο καθεστώς του Λευκού Στρατού στον Ρωσικό Εμφύλιο Πόλεμο, η «Προσωρινή Κυβέρνηση κατά μήκος του ποταμού Αμούρ», κατέρρευσε.

Χιλιάδες Λευκο-ρώσοι αξιωματικοί και στρατιώτες αρνήθηκαν να παραδοθούν και κατέφυγαν στα κινεζικά σύνορα με μεγάλο αριθμό όπλων και εξοπλισμού, στα οποία συμπεριλαμβάνονταν τα θωρακισμένα τρένα.

(Ο Λευκο-ρώσος εδώ δεν έχει καμία σχέση με τον λευκορωσικό λαό και έθνος. Είναι μια έννοια σε αντίθεση με τους Μπολσεβίκους και αναφέρεται συγκεκριμένα στους μετανάστες από τη Ρωσική Αυτοκρατορία. Μπορεί να ειπωθούν «βασιλικοί», όπως οι Βασιλικοί και οι Δημοκρατικοί στη Γαλλική Επανάσταση. Αντίθετα, δεν λέμε «Κοκκινο-ρώσοι».)

Στις αρχές της δεκαετίας του 1920, η Κίνα βρισκόταν σε κατάσταση ενός σοβαρού εμφυλίου πολέμου μεταξύ πολεμάρχων. Η κυβέρνηση του Πεκίνου δεν μπόρεσε να ελέγξει τις φατρίες των πολεμάρχων σε διάφορα μέρη. Ο Zhang Zuolin, ο ηγέτης του Fengtian που κυριάρχησε στις τρεις βορειοανατολικές επαρχίες, άκουσε για την εμφάνιση των ένοπλων δραστηριοτήτων των Λευκο-ρώσων στις παραμεθόριες περιοχές. Έτσι σχεδίασε να στρατολογήσει αυτή την ομάδα αξιωματικών και στρατιωτών με πλούσια εμπειρία μάχης. Ο Zhang Zongchang, ο οποίος, όταν ήταν νέος, ζούσε στη ρωσική Άπω Ανατολή, προσχώρησε στον Zhang Zuolin πριν από λίγο καιρό και στάλθηκε στα σύνορα της επαρχίας Jilin. Στρατολόγησε μια ομάδα λευκο-ρωσικών ενόπλων δυνάμεων.

Zhang Zuolin

Η επαρχία Fengtian

Ο Νετσάεφ πήγε στο Fengtian μετά από πρόσκληση του συνταγματάρχη Τσέχοφ, του Ρώσου συμβούλου του Zhang Zuolin, για να βοηθήσει στη στρατολόγηση Λευκο-ρώσων στρατιωτών και στην εγκατάσταση μισθοφόρων στην περιοχή.

Αυτός ο Λευκο-ρωσικός στρατός είχε κακή στρατιωτική πειθαρχία και βάνουση συμπεριφορά και ήταν διαβόητος στην Κίνα. Μόλις νικήθηκαν στη μάχη, σφαγιάστηκαν για

εκδίκηση. Εν τω μεταξύ, η Σοβιετική Ένωση βοήθησε άλλους Κινέζους πολεμάρχους να επιτεθούν σε αυτόν τον στρατό. Μέχρι το 1927, ο αριθμός των Λευκο-ρώσων μισθοφόρων ήταν λιγότερος από 1.000. Αρχικά ήταν πάνω από 3.000.

Το 1928, μετά την Εθνική Επανάσταση και την εγκαθίδρυση μιας νέας κεντρικής κυβέρνησης, οι πολεμάρχοι έχασαν τον έλεγχο του στρατού, και ο Νετσάεφ έφυγε. Ζούσε ακόμα στη βορειοανατολική Κίνα με άλλους Ρώσους πρόσφυγες.

Στη διπλανή εικόνα βλέπουμε τον Ανατολικό Σιδηρόδρομο της Κίνας. Κατασκευάστηκε αρχικά από κοινού από την Κίνα και τη Ρωσία, αλλά στην πραγματικότητα, μετά την ολοκλήρωσή του, ελεγχόταν μόνο από την τσαρική Ρωσία. Έτσι οι περισσότεροι υπάλληλοι και εργαζόμενοι ήταν Ρώσοι.

Τον Ιούλιο του 1917, ο Λένιν εξέδωσε ένα μανιφέστο, δηλώνοντας ότι η Ρωσία θα παραιτηθεί από όλα τα προνόμια, και ιδιαίτερα την **ετεροδικία** στην Κίνα (δηλαδή το προνόμιο που έχουν οι υπήκοοι μιας χώρας να δικάζονται σύμφωνα με τους νόμους της χώρας τους), με αντάλλαγμα τις διαβεβαιώσεις της Κίνας ότι δεν θα υποστήριζε τον Αλεξάντρ Κολτσάκ (Alexander Vasilyevich Kolchak / Алекса́ндр Васи́льевич Колча́к, βλ. διπλανή φωτογραφία), που ήταν ναύαρχος του Αυτοκρατορικού Ναυτικού της Τσαρικής Ρωσίας και ανώτατος αρχηγός των στρατιωτικών δυνάμεων της ξηράς και της θάλασσας των «Λευκών Ρώσων» κατά την περίοδο 1918-1920.

Μετά τον Σινο-Σοβιετικό Πόλεμο το 1929, ο σιδηρόδρομος ξανάρχισε την κοινή σινο-σοβιετική λειτουργία και το προσωπικό του σιδηροδρόμου προσλήφθηκε και από τις δύο χώρες. Από τότε πολλοί Ρώσοι εγκατέλειψαν τον

Τον Αύγουστο του 1945, ο Σοβιετικός Κόκκινος Στρατός εισέβαλε στη βορειοανατολική Κίνα. Τότε η περιοχή εκείνη ήταν γνωστή ως «Манчжуко», που σήμαινε ένα καθεστώς μαριονέτας στη Μαντζουρία κατά την περίοδο 1932-1945, που υποστηρίχθηκε από την Ιαπωνία και που συνέλαβε τα περισσότερα μέλη του Λευκού Στρατού που παρέμεναν στην

σιδηρόδρομο και πήγαν σε άλλες περιοχές της βορειοανατολικής Κίνας.

Κίνα. Συνέλαβε, βεβαίως, και τον Νετσάεφ, ο οποίος πυροβολήθηκε στην Τσίτα στις 5 Φεβρουαρίου 1946. Η μνήμη του αποκαταστάθηκε στις 29 Απριλίου 1992 από τη στρατιωτική εισαγγελία του ZabVO (<https://coronaexam.ru/el/cell/chem-zanimalas-voennaya-prokuratura-v-gody-vov-devyatelnost.html>).

Οι κινεζόφωνοι Ρώσοι

Πώς άραγε ζουν σήμερα οι 15.631 κινεζόφωνοι Ρώσοι; Στην Κίνα θεωρούνται Ρώσοι, ενώ στη Ρωσία ταυτίζονται με τους Κινέζους.

Το 1950, η Σοβιετική Ένωση χορήγησε τη σοβιετική υπηκοότητα σε όλους τους Ρώσους στην Κίνα. Έτσι εκατοντάδες χιλιάδες Ρώσοι πήγαν (ή γύρισαν) στη Σοβιετική Ένωση. Κυρίως έφυγαν από τη δυτική Κίνα για το σημερινό Καζακστάν και μερικοί από τη βορειοανατολική Κίνα για τη ρωσική Άπω Ανατολή. Ωστόσο, μερικοί άνθρωποι διστάζουν

να φύγουν από την Κίνα και παραμένουν ακόμα στη βορειοανατολική της επικράτεια.

Για μια τέτοια περίπτωση μιλά το ντοκιμαντέρ «Η Ανοιξιάτικη Γιορτή του Πετρόφ», που γυρίστηκε το 2014. Είναι στα κινέζικα με αγγλικούς υπότιτλους (<https://www.youtube.com/watch?v=FmYnmrWBAmM>, μπορείτε να δείτε κυρίως τα εξής μέρη: 1:00, 1:30, 13:45-15:10, 15:50-17:45, 18:55-19:42, 27:40, 29:05-30:00).

Ο Πετρόφ είναι η τέταρτη γενιά Ρώσων μεταναστών. Δεν ξέρει καθόλου ρωσικά, ούτε ήξερε το όνομά του μέχρι που ρώτησε τους άλλους. Ζει όπως ζουν δεκάδες εκατομμύρια απλοί Κινέζοι αγρότες στην περιοχή, και δεν διαφέρει σε τίποτα από εκείνους, εκτός από το ρωσικό του πρόσωπο.

Ακόμα τώρα ο Πετρόφ καλλιεργεί καλαμπόκι, και βγάζει video στο tiktok, στο οποίο έχει περισσότερο από δύο εκατομμύρια ακολούθους. Εκεί παρουσιάζει τη ζωή του ως χωρικού, όταν ήταν ελεύθερος.

Στο ντοκιμαντέρ σχεδόν δεν λέει τη λέξη «Ρωσία», την αντικαθιστά με «Soviet» ή «παλιά πατρίδα» και «παλιό σπίτι».

Λόγω των κακών σχέσεων μεταξύ Κίνας και Σοβιετικής Ένωσης τη δεκαετία του 1960, υπήρξαν ακόμη και πόλεμοι μικρής κλίμακας. Επειδή τα μέλη της οικογένειάς του μπορούσαν να επικοινωνήσουν με τους Σοβιετικούς πέρα

από το ποτάμι, θεωρούνταν από τους άλλους χωρικούς κατάσκοποι και εχθρικοί προς τους Κινέζους. Τότε δεν μιλούσαν καθόλου ρωσικά, για να αποφύγουν τις φυλετικές διακρίσεις σε βάρος τους από τους άλλους κατοίκους της περιοχής, αν τους άκουγαν να τα μιλάνε. Για τους απογόνους των αξιωματικών του Λευκού Στρατού, το να μην μιλούν ρωσικά ήταν ένας τρόπος για να μην κυνηγηθούν από τους Μπολσεβίκους.

Όπως στο τέλος του ντοκιμαντέρ, ο Πετρόφ λέει: «Στην πραγματικότητα, είμαστε και Κινέζοι. Είμαστε μειονότητα στην Κίνα. Εκτός από τη ρωσική μας εμφάνιση, οι συνήθειες της ζωής μας είναι ακριβώς οι ίδιες με αυτές των Κινέζων. Τώρα έχω ριζώσει στην Κίνα, που τώρα μεταρρυθμίζεται και ανοίγει. Έτσι, εδώ οι συνθήκες είναι καλές, επομένως δεν θα επιστρέψω. Έχω συνηθίσει να μένω στην Κίνα, είμαι Κινέζος.»

Binxiang Weng (Κίνα)

创意写作

Με λένε Πετρόφ.

Μένω με την οικογένειά μου στην επαρχία Heilongjiang, που ονομάζεται έτσι από τον ποταμό Heilong. Στα κινέζικα σημαίνει «Μαύρος Δράκος», ενώ στα ρωσικά λέγεται Αμούρ.

Η μητέρα του παππού μου ήρθε από τη Ρωσία, από τη ρωσική αυτοκρατορία κατά τη δεκαετία του 1920. Πέρασαν τα σύνορα, δηλαδή τον παγωμένο ποταμό, μαζί με τον παππού μου και τον μικρό του αδελφό, με ένα παλιό έλκηθρο αλόγου. Σε λίγο αυτή χώρισε με τον άντρα της, γιατί εκείνος έπινε ποτό όλη τη μέρα και δεν δούλευε καθόλου. Παντρεύτηκε έναν Κινέζο, που τον λέμε τώρα τον «παλιό παππού της οικογένειάς μας, και από τότε, έχουμε το κινέζικο επώνυμο Dong και έχουμε ριζώσει στην Κίνα.

Έτσι επισήμως με λένε Dong Desheng, ένα τυπικό κινέζικο όνομα στο διαβατήριό μου, που σημαίνει «αυξανόμενη ηθική» – ακούγεται περίεργο, ε;

Έχω δύο παιδιά, ένα αγόρι 15 χρονών και ένα κορίτσι 6 χρονών. Ο γιος μου είναι εξαιρετικά έξυπνο αγόρι και βγαίνει πάντα πρώτος στις σχολικές εξετάσεις. Είναι ένας τυπικός «έξυπνος Κινέζος». Και η κόρη μου είναι πολύ χαριτωμένη, με ακολουθεί κάθε μέρα και δεν φεύγει ποτέ.

Για το επάγγελμά μου; Δεν έχω κάποια δουλειά... Περιμένετε, λοιπόν...

Είμαι αγρότης. Ξέρετε τι είναι αγρότης; Αυτός που γίνεται ένα με το καλαμπόκι και τη μαύρη γη. Αυτό, λοιπόν, ακριβώς είναι ένας αγρότης. Δηλαδή, η γη είναι μέσα στο αίμα μου και δεν μπορεί να ξεχωριστεί από αυτό.

Το όνειρο από τα παιδικά μου χρόνια ήταν –και είναι ακόμη– να καλλιεργώ καλαμπόκι. Η ιδέα ήρθε στο μυαλό

μου, όταν καθόμουν στο τρακτέρ του πατέρα μου. Το τρακτέρ ήταν φορτωμένο με καλαμπόκι και έτρεχε γρήγορα στην απέραντη μαύρη γη. Κοίταξα τον πατέρα μου και σκεφτόμουν ότι ήταν τόσο όμορφος...

Ένα βράδυ τη δεκαετία του '60, ο παππούς βγήκε έξω για ψάρεμα, για να έχουμε κάποιο φρέσκο πιάτο για βραδινό. Κωπηλάτησε με τη βάρκα του και έφτασε στο κέντρο του ποταμού. Η ροή του ποταμού ήταν πολύ γρήγορη και σταδιακά άρχισε να δυσκολεύεται να ελέγξει την κατεύθυνση του μικρού πλεούμενου. Ο παππούς προσπάθησε σκληρά για πολλή ώρα και εξάντλησε τις δυνάμεις του, αλλά και πάλι δεν μπορούσε να ελέγξει το

πλεούμενο... Εκτός κι αν καθόταν στη μέση της καμπίνας; Ο ήλιος έπεσε και το σκοτάδι σκέπασε το ποτάμι. Καθώς ο παππούς αναρωτιόταν τι να κάνει μετά, είδε ένα λαμπερό φως να κινείται βόρεια του ποταμού. «Πρέπει να είναι ένα μεγάλο καράβι», είπε στον εαυτό του. Αφού κοίταξε και βρήκε την κόκκινη σοβιετική σημαία να κυματίζει ψηλά, φώναξε στα ρωσικά, «βοήθεια, βοήθεια!!». Στο τέλος, σώθηκε από το ρωσικό πλοίο.

Ναι, όταν ο μπαμπάς μου ήταν νεαρός, μιλούσε ακόμα τη ρωσική γλώσσα στο σπίτι με τον παππού και τη γιαγιά μου και τις καλές φίλες της γιαγιάς μου. Και συναντιόντουσαν κάθε μέρα για τα παραδοσιακά ρωσικά πιάτα, καφέ, ψωμί και γάλα. Οι Κινέζοι όμως δεν τρώνε ούτε καφέ ούτε ψωμί, επομένως η οικογένειά μας θεωρούνταν περίεργη – μέχρι τώρα θεωρούμαστε έτσι.

Μια φορά ο αδελφός Υι, ο οποίος έχει το ίδιο αίμα με μένα, με προσκάλεσε να παίζω τον ρόλο ενός Ρώσου σε κάποιες ταινίες. Τέλος πάντων ήταν όλοι πολύ μικροί ρόλοι, και ο δικός μου ρόλος ήταν να κάνω ότι δουλεύω ως φόντο. Δηλαδή το ότι έπαιζα έναν ρόλο, τελικά δεν έπαιζε κανέναν ρόλο. Ήταν ενδιαφέρουσα εμπειρία, με πολύ κέφι και πλάκα, και το πιο σημαντικό είναι ότι για αυτό τον λόγο εγώ πήγα σε πολλά μέρη στη μεγάλη μας χώρα και συνάντησα πολλούς πασίγνωστους ηθοποιούς.

Η γυναίκα μου πολλές φορές με ρωτάει ποιος είναι ο κύριος σκοπός της δουλειάς. Να βγάλω λεφτά ή να κάνω κέφι; Δεν

καταλαβαίνει καθόλου. Αν και ο μισθός των μικρών ρόλων στις ταινίες είναι αδιάψευστα χαμηλός, είναι μια χρυσή ευκαιρία να γνωρίζω διαφορετικούς ανθρώπους. Είναι αρκετό αυτό! Και το καλοκαίρι δεν βγαίνω έξω, καθώς φροντίζω το καλαμπόκι πολύ σκληρά!

Ο παππούς μου είπε ότι πριν την Απελευθέρωση, η Σοβιετική Ένωση και η Κίνα είχαν πολύ καλή σχέση και μπορούσαν ελεύθερα να εμπορεύονται και να μεταφέρουν διάφορα εμπορεύματα. Δηλαδή, μπορούσε κανείς να πάει στη Ρωσία ή να επιστρέψει στην Κίνα οποτεδήποτε ήθελε. Για παράδειγμα, υπήρχαν πολλοί άνθρωποι που εμπορεύονταν σπόρους πεπονιού, γάλα, ζάχαρη και ψωμί στα σινο-ρωσικά σύνορα.

Ο μπαμπάς πήγε στη Ρωσία για εμπόριο μερικές φορές με άλογα, κινέζικα και ρωσικά. Για να σταματήσει ένα κινέζικο άλογο έπρεπε να πει «γυ!», ενώ για τα ρωσικά άλογα είναι «dru!». Έτσι για να σταματήσουν όλα τα άλογα, ο μπαμπάς έλεγε «dru, γυ!», και τα άλογα καταλάβαιναν καλά.

Και εκείνη την εποχή η γιαγιά μου γιόρταζε το Πάσχα με άλλους. Τώρα ποιος ξέρει τι είναι το Πάσχα; Σχεδόν κανείς. Η γιαγιά έφτιαχνε τα κόκκινα αβγά και μετά μια εβδομάδα τα έσπαγαν και τα έθαβαν στο χώμα, ελπίζοντας σε μια μεγάλη

συγκομιδή. Όμως εγώ δεν έχω δει τέτοια εικόνα. Γιορτάζω μόνο τις κινέζικες γιορτές.

Τα πανηγύρια ήταν τότε πραγματικά πανηγύρια. Όταν επρόκειτο για φεστιβάλ, η γιαγιά συναντούσε πολλές

ηλικιωμένες Ρωσίδες φίλες, τραγουδώντας ρωσικά τραγούδια και χορεύοντας ρωσικούς χορούς για μερικές μέρες.

Η γιαγιά μου είναι πολύ επιμελής και διατηρεί την αυλή της πάντα καθαρή και τακτοποιημένη, με πολλά λουλούδια και φυτά. Ένα είδος από τα λουλούδια χρησιμοποιείται στο

παραδοσιακό ρωσικό ψωμί. Όμως, εγώ δεν ξέρω τι είναι κι ούτε τρώμε ψωμί στο σπίτι. Εγώ μαγειρεύω μόνο δυο ρωσικά πιάτα, τη σούπα και τον πουρέ, επειδή είναι αρκετά εύκολο να ετοιμαστούν. Απλώς ρίχνω τα υλικά στην κατσαρόλα, συνεχίζω να ανακατεύω και είναι έτοιμο.

文化大革命

Το 1966 ξεκίνησε η Πολιτιστική Επανάσταση. Οι χωρικοί ήξεραν ότι τον παππού μου τον έσωσε το σοβιετικό πλοίο στο ποτάμι, οπότε τον έπιασαν και τον ανέκριναν:

«Γιατί μπόρεσες να φωνάξεις το σοβιετικό σκάφος;»

«Ποια είναι η σχέση σου με το άτομο από την άλλη πλευρά;»

«Έχεις διασυνδέσεις με τους Σοβιετικούς;»

Ο παππούς μου δεν μπορούσε να υπερασπιστεί τον εαυτό του, οπότε καταδικάστηκε. Είπαν ότι ο παππούς ήταν σοβιετικός κατάσκοπος και τον έβγαλαν στους δρόμους και τον περιέφεραν παραδειγματικά, σαν να έκανε «παρέλαση».

Και ο πατέρας μου έχασε επίσης τη δουλειά του εξαιτίας

αυτού. Αλλά τι μπορούσαν να κάνουν αυτοί; Δεν μπορούν να αλλάξουν τα χαρακτηριστικά των προσώπων, που τα κληρονόμησαν από τους γονείς.

Το 1980, η οικογένειά μας κατάφερε να διαλευκάνει τη θέση της, αλλά αυτό το περιστατικό είχε ακόμα μια μεγάλη σκιά πάνω μας. Η οικογένειά μας μας είχε απαγορεύσει να μιλάμε ρωσικά από την ημέρα που συνελήφθη ο παππούς μου.

Μια φορά, την κινέζικη Πρωτοχρονιά, όταν άκουσα έναν συγγενή να τραγουδά το τραγούδι «Ένα βράδυ έξω από τη Μόσχα», σκέφτηκα τον πατέρα μου, ο οποίος φοβόταν να μου διδάξει ρωσικά τραγούδια από φόβο μήπως με εκφοβίσουν για αυτό που τραγουδούσα έξω. Δεν έπρεπε να μιλάει ρωσικά ο μπαμπάς μου κι έτσι δεν με δίδαξε τίποτα για τη ρωσική γλώσσα, ούτε για το ρωσικό κράτος, ούτε για την ιστορία και την παράδοσή του. Έτσι, δεν ξέρω τίποτα.

Πριν λοιπόν ερωτευτώ τη γυναίκα μου, είχα ήδη αποφασίσει ότι πρέπει να βρω μια Κινέζα σύζυγο. Όσο τα πρόσωπά μας δεν μοιάζουν με ξένους, ίσως να υποφέρουμε λιγότερες διακρίσεις. Αν τα παιδιά μου πάλι κάνουν παιδιά με κάποια Κινέζα, τότε ο εγγονός του εγγονού μου θα μοιάζει με «αυθεντικό» Κινέζο. Και έτσι τα ίδια ζητάω από τον γιο μου.

Αλλά για τους Κινέζους η εμφάνισή μας είναι πολύ ιδιαίτερη. Έτσι είχα κάποιες ευκαιρίες να παίξω Ρώσους χαρακτήρες σε διάφορες ταινίες. Οι περισσότεροι Ρώσοι στις κινεζικές ταινίες είναι κακοί άνθρωποι. Κάποιοι είναι μέλη του τσαρικού στρατού, που εισέβαλε στην Κίνα, και κάποιοι είναι Ρώσοι μισθοφόροι, που έκαναν άσχημα πράγματα στην Κίνα. Η αλήθεια είναι ότι οι περισσότεροι από τους χαρακτήρες που έπαιξα δεν έλεγαν ούτε μια λέξη, και η μόνη αποστολή που είχα ήταν να σκοτώνομαι στον πόλεμο και να ξαπλώνω στο έδαφος παριστάνοντας τον νεκρό. Εξακολουθώ όμως να αγαπώ την εκτέλεση. Μερικές φορές, όταν ένας νέος φίλος με ρωτάει για το επάγγελμά μου, λέω ότι είμαι ηθοποιός, απλά ένας μικρός ηθοποιός, ένας ηθοποιός που δεν είναι καθόλου σημαντικός στην ταινία. Ο γιος και η κόρη μου υποστηρίζουν τα όνειρά μου, αλλά η σύζυγός μου είναι πολύ θυμωμένη με αυτά. Σκέφτεται ότι είμαι αγρότης και ο αγρότης πρέπει να μένει με το καλαμπόκι του και να μην έχει σχέση με άχρηστα πράγματα όπως οι ταινίες.

Είχα πάει στη Σοβιετική Ένωση μερικές φορές και όλοι αυτοί οι Σοβιετικοί άνθρωποι φάνηκαν ίδιοι σε μένα. Μπορούν να πουν ποιος είναι ποιος, αλλά δεν μπορούν να ξεχωρίσουν την κίτρινη φυλή, την εμφάνιση των Κινέζων, πιστεύοντας ότι οι Κινέζοι φαίνονται ίδιοι.

«Έχεις βγει τόσες φορές και έχεις κάνει τόσες πολλές ταινίες, αλλά έχεις βγάλει καθόλου χρήματα; Δεν βλέπω ούτε ένα νόμισμα κάθε φορά που γυρίζεις σπίτι.», έλεγε κάθε μέρα η γυναίκα μου.

«Το να κάνω ταινίες είναι το χόμπι μου και δεν έχει σημασία πόσα λεφτά βγάζω από τις ταινίες.»

«Ταξιδεύετε για εβδομάδες και κάθε φορά που βγαίνεις έξω με τους φίλους σου, εγώ είμαι η μόνη που μένω σπίτι, για να φροντίζω τα παιδιά και το καλαμπόκι», συνέχισε να παραπονιέται η σύζυγος.

«Εγώ έχω το ρωσικό μου πρόσωπο. Εσύ δεν το έχεις, οπότε δεν έχεις και την ευκαιρία να παίξεις στο σινεμά.»

Παρόλο που η γυναίκα μου πάντα παραπονιόταν για την απουσία μου από το σπίτι, πάντα μου ετοίμαζε όλες τις αποσκευές μου κάθε φορά που έφευγα, σιδέρωνε τα ρούχα μου, δίπλωνε τακτοποιημένα το καπέλο και το κασκόλ μου και έβαζε καινούρια ξυραφάκια ξυρίσματος στην τσάντα μου.

Στην πραγματικότητα ταξίδευα, καθώς έκανα τον κομπάρσο στις ταινίες. Έχω πάει σε πολλά μέρη στη βόρεια Κίνα όλα αυτά τα χρόνια και νομίζω ότι το ταξίδι είναι επίσης ένα από τα χόμπι μου.

Αλλά τα ταξίδια μπορεί να είναι ενοχλητικά μερικές φορές. Για παράδειγμα, μια φορά, όταν ήμουν στο τρένο, ο ελεγκτής εισιτηρίων μου ζήτησε να δείξω το διαβατήριό μου. Είπα ότι δεν έχω διαβατήριο, έχω μόνο ταυτότητα πολίτη. Όταν έβγαλα την ταυτότητά μου, ο ελεγκτής χλώμιασε, κάλεσε αμέσως την αστυνομία και τους είπε ότι είχα πλαστώ έγγραφο.

Δεν ξέρω αν πρέπει να κλάψω ή να γελάσω που ο ελεγκτής εισιτηρίων δεν πίστευε ότι ένα ρωσικό πρόσωπο μπορεί να εμφανιστεί σε μια κινεζική αστυνομική ταυτότητα πολίτη. Ευτυχώς οι αστυνομικοί ήταν λογικοί και απέδειξαν ότι η ταυτότητά μου ήταν όντως αληθινή και έγκυρη. Η παρεξήγηση ξεκαθαρίστηκε και όλοι χάρηκαν. Υπήρχαν επιβάτες γύρω μου, που προσπαθούσαν να δουν αν η ταυτότητά μου ήταν ίδια με τη δική τους.

Ωστόσο, η αστυνομία μου είπε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά με τα στοιχεία που συμπλήρωσα στη στήλη «εθνικότητα». Δεν θα μπορούσα να είμαι Χαν Κινέζος, αν και ο υπάλληλος που ασχολήθηκε με μένα επέμενε να το γράψω.

«Τότε τι εθνικότητα να είμαι;» ρώτησα τον αξιωματικό, προσπαθώντας να λύσω το πρόβλημα μια για πάντα.

Ο αστυνομικός μου είπε ότι είμαι Ρώσος, αν και δεν είμαι πολίτης της Σοβιετικής Ένωσης ή της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Οι Ρώσοι είναι μία από τις 56 εθνότητες στην Κίνα.

Έτσι, της γιαγιάς μου, του μπαμπά μου, και τα προβλήματα των παιδιών μου λύθηκαν επιτέλους. Δεν ξέραμε ποιοί ήμασταν πριν, αν ήμασταν Ρώσοι ή Κινέζοι. Λοιπόν, τώρα, μπορούμε να πούμε ότι είμαστε Κινέζοι, είμαστε Κινέζοι Ρώσοι.

Μετά την εκ νέου αίτηση της ταυτότητάς μου, έχω πλέον και το δικό μου διαβατήριο. Με το διαβατήριο αυτό, μπορώ να πάω στο εξωτερικό. Πήγα ξανά στη Ρωσία αργότερα, αλλά δεν καταλάβαινα σχεδόν καθόλου ρωσικά και δεν βρήκα κανέναν συγγενή εκεί, οπότε επέστρεψα. Δεν υπάρχει τίποτα καλό στη Ρωσία, όχι τόσο καλό όσο το δικό μου σπίτι.

Παρεμπιπτόντως, αγόρασα ένα καινούριο σπίτι στο κέντρο, για να πηγαίνουν άνετα τα παιδιά μου στο σχολείο του νομού. Υπάρχουν όλο και λιγότερα παιδιά στο χωριό. Κανένας δάσκαλος δεν είναι πρόθυμος να εργαστεί εδώ και τα παιδιά πρέπει τώρα να πάνε στην πόλη για εκπαίδευση. Ωστόσο, η δουλειά μου είναι ακόμα στο χωριό, γιατί μόνο αποφλοιωμένο καλαμπόκι είναι ευπρόσδεκτο στην πόλη, όχι ολόκληρο το φυτό καλαμποκιού.

Έχω βγάλει πολλά λεφτά τα τελευταία χρόνια, γιατί από τότε που ήρθε μια ομάδα για ντοκιμαντέρ στο σπίτι μας, όλο και περισσότεροι δημοσιογράφοι, καμεραμάν και φωτογράφοι έρχονταν στο χωριό μας και μου ζητούσαν να πω την ιστορία μου. Υπάρχουν επίσης πολλές τηλεοπτικές εκπομπές που με προσκαλούν να συμμετάσχω, μερικές από το CCTV, μερικές από τη δορυφορική τηλεόραση του Πεκίνου και κάθε φορά που συμμετέχω σε αυτό το είδος τηλεοπτικής εκπομπής, μπορώ να λαμβάνω ένα μεγάλο χρηματικό ποσό συμμετοχής, που είναι πολύ μεγαλύτερο από το εισόδημά μου από την καλλιέργεια καλαμποκιού. Αλλά μερικές φορές δεν με νοιάζει, αν τυχόν συναντήσω ένα κινηματογραφικό συνεργείο που δεν με πληρώνει. Ο σκοπός για τον οποίο παρακολουθώ αυτές τις παραστάσεις δεν είναι να βγάλω χρήματα, αλλά για να πω την ιστορία μου και την ιστορία της οικογένειάς μας στην υπόλοιπη χώρα και για να πω σε όλους ότι είμαστε κι εμείς συμπολίτες τους. Ναι, είμαστε και Κινέζοι!

Τώρα έχω και λογαριασμό στο tiktok. Μοιράζομαι μερικά πράγματα από την καθημερινή μου ζωή στην αγροτική βορειοανατολική Κίνα. Έβγαλα και κάποια χρήματα μέσω του tiktok, αλλά όπως είπα, το να βγάζω χρήματα δεν είναι το κύριο μέλημά μου. Το σημαντικό είναι να είναι όλοι ευτυχισμένοι μαζί. Η καλή ζωή είναι πιο σημαντική από το να βγάζω χρήματα.

Μερικές φορές σκέφτομαι τον παππού μου και τον μπαμπά μου. Τον παππού τον έλεγαν Σοβιετικό κατάσκοπο, απλώς επειδή μιλούσε ρωσικά. Και ο μπαμπάς έχασε τη δουλειά του, επειδή είχε Ρώσο πατέρα.

Σήμερα, έβγαλα πολλά χρήματα με τη ρωσική μου εμφάνιση και έκανα πολύ καλύτερη τη ζωή των παιδιών μου, είμαι πολύ χαρούμενος και ευτυχισμένος. Η κοινωνία αλλάζει, οι άνθρωποι αλλάζουν, εμείς όμως όχι.

Το φεγγάρι γεμίζει τον ποταμό με ασημένιες ανταύγειες, ρίχνοντας το κρύο του φως στο ρωσικό χωράφι απέναντι και στο κινέζικο αγρόκτημα εδώ που μένουμε. Κάποιος τραγουδάει το τραγούδι της πατρίδας «Ένα βράδυ στα περίχωρα της Μόσχας».

Τότε εγώ σκέφτομαι ότι στα περίχωρα της Μόσχας ο νυχτερινός ουρανός δεν είναι τόσο όμορφος όσο ο ουρανός πάνω από αυτό το χωράφι με το καλαμπόκι.

Εβραίοι πρόσφυγες στη Σαγκάη κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Hongxin Liu (Κίνα)

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, με το ξέσπασμα της «Νύχτα των Κρυστάλλων» στις 9 Νοεμβρίου 1938, οι Γερμανοί Ναζί άρχισαν να σκοτώνουν τους Εβραίους μανιωδώς. Για να επιβιώσουν, οι Εβραίοι έπρεπε να φύγουν. Στην αρχή, κατάφεραν να βρουν ένα λιμάνι ασύλου σε ευρωπαϊκές χώρες, αλλά μετά την

εντατικοποίηση των επιθέσεων και των σφαγών των Εβραίων από το Εθνικοσοσιαλιστικό Γερμανικό Εργατικό Κόμμα (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei) στη Γερμανία, διάφορες ευρωπαϊκές χώρες φοβήθηκαν τη δύναμη των Γερμανών Ναζί και έκλεισαν τις πόρτες τους στους Εβραίους.

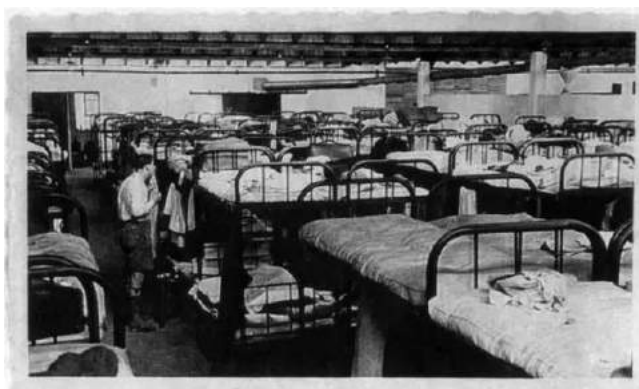

Την περίοδο εκείνη, λόγω της ιαπωνικής κατοχής, η Σαγκάη ήταν το μόνο μέρος όπου μπορούσε κανείς να εισέλθει χωρίς βίζα. Επομένως, για να επιβιώσουν οι Εβραίοι, μπορούσαν να έρθουν μόνο στη Σαγκάη, η οποία

έγινε η Κιβωτός του Νώε για αυτούς. Εκείνη την εποχή, υπήρχαν περισσότεροι από 30.000 Εβραίοι που ζούσαν στη Σαγκάη, που έγινε η μεγαλύτερη εβραϊκή κοινότητα στην Ασία.

Οι Εβραίοι μεταφέρονταν στην εβραϊκή κοινότητα της Σαγκάης με ένα φορτηγό.

Το μέρος όπου τοποθετήθηκαν οι Εβραίοι που έφτασαν στη Σαγκάη.

Αφού οι Εβραίοι έφτασαν στη Σαγκάη, εξελίχθηκαν γρήγορα στην πόλη μέσω των δικών τους δεξιοτήτων. Έτσι, έδωσαν στην πόλη μια νέα πνοή με τις εξαιρετικές επιχειρηματικές τους δεξιότητες. Ωστόσο, το ναζιστικό

καθεστώς της Γερμανίας δεν μπορούσε να ανεχθεί Εβραίους που ζούσαν και εργάζονταν στη Σαγκάη. Και έτσι ήθελαν να εξοντώσουν όλους τους Εβραίους.

Εβραίοι σε καταυλισμό προσφύγων

Το 1942, ο Γερμανός συνταγματάρχης Josef Albert Meisinger, γνωστός και ως «ο χασάπης της Βαρσοβίας», έκανε ένα ειδικό ταξίδι στη Σαγκάη, με σκοπό να πείσει τους Ιάπωνες να υιοθετήσουν τη ναζιστική πολιτική εναντίον των Εβραίων, για να «λύσουν» πλήρως το «εβραϊκό πρόβλημα». Αυτό είναι γνωστό στην ιστορία ως το περιβόητο «Σχέδιο Meisinger».

Ο Meisinger πρότεινε πολλά σχέδια εκείνη την εποχή για την εξόντωση των Εβραίων της Σαγκάης: Το ένα ήταν να φορτώσει τους Εβραίους σε πολλά μισοχαλασμένα πλοία και μετά να τους αφήσει να παρασυρθούν στη θάλασσα και να βυθιστούν στον βυθό της. Το δεύτερο ήταν να τους αφήσουν

να σκάβουν αλάτι στα αλατωρυχεία στην άνω όχθη του ποταμού Huangpu στη Σαγκάη, κάτι που είναι εξοντωτική εργασία. Το τρίτο ήταν να χτιστεί ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης στο νησί Chongming στη Σαγκάη, όπου έγιναν πειράματα με Εβραίους.

Ο ποταμός Huangpu

Το νησί Chongming

Αντιμέτωποι με τον ξαφνικό κίνδυνο, οι Εβραίοι στη Σαγκάη δεν κάθονταν άπραγοι, αλλά έκαναν ό,τι ήταν δυνατό για να μην εφαρμοστεί καμία από αυτές τις προτάσεις. Άσκησαν πίεση σε κάποιους υψηλόβαθμους αξιωματούχους στο Τόκιο μέσω διαφόρων διασυνδέσεων που είχαν, και τελικά κατάφεραν να οδηγήσουν το σχέδιο του Meisinger στην αποτυχία.

Ωστόσο, το 1943, ο ιαπωνικός στρατός ίδρυσε μια «διαχωρισμένη κατοικημένη περιοχή για απάτριδες πρόσφυγες» στο Hongkou της Σαγκάης. Αν και η λέξη «Εβραίοι» δεν χρησιμοποιήθηκε, στην πραγματικότητα η περιοχή αυτή χτίστηκε μόνο για τους Εβραίους και οι άνθρωποι εκεί την ονόμασαν «γκέτο».

Το γκέτο της Σαγκάης

Πολωνοεβραίοι πρόσφυγες στο γκέτο της Σαγκάης

Εβραίοι που ζούσαν στο γκέτο της Σαγκάης

Το γκέτο ήταν μια από τις πιο πολυσύχναστες και πιο ανθυγιεινές περιοχές στη Σαγκάη εκείνη την περίοδο, με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολλοί θάνατοι από επιδημικές ασθένειες. Εκείνη την εποχή, σχεδόν 20.000 Εβραίοι ήταν περιορισμένοι στο γκέτο και όλες οι έξοδοι φρουρούνταν από φρουρούς. Με άλλα λόγια, η ελευθερία τους ήταν ανύπαρκτη και δεν μπορούσαν να πηγαίνουν ελεύθερα. Εκείνη την εποχή οι Κινέζοι και οι Εβραίοι βοηθούσαν ο ένας τον άλλον και ξεπερνούσαν τις δυσκολίες μαζί. Μόνο μετά την ήττα της Ιαπωνίας το 1945, οι Εβραίοι

του γκέτο του Χονγκκού ανέκτησαν την ελευθερία τους. Μετά από αυτό, οι περισσότεροι Εβραίοι πήγαν στην Αμερική ή την Αυστραλία για μια καλύτερη ζωή.

Για να τιμήσει αυτή την ιστορία, η Κυβέρνηση του Hongkou ίδρυσε το Μουσείο Εβραίων προσφύγων της Σαγκάης το 2007. Μέσω των πιο πρόσφατων εκθεσιακών τεχνολογιών, το μουσείο μπορεί πραγματικά να αποκαταστήσει την ιστορία των Εβραίων προσφύγων και το κοινό μπορεί να μάθει περισσότερα για αυτήν τη θλιβερή ιστορία.

Hongxin Liu (Κίνα)

创意写作

Ένα ανοιξιάτικο απόγευμα, η σχεδόν ογδόνταχρονη Μπέτυ στέκεται στην άφιξη του αεροδρομίου, περιμένοντας μια παλιά της φίλη από τη Σαγκάη. Η πτήση καθυστερεί για μισή ώρα, αλλά από αυτό δεν επηρεάζεται καθόλου η διάθεσή της. Άλλωστε, η Μπέτυ περίμενε αυτή τη φίλη πάνω από εξήντα χρόνια και δεν έχει σημασία αν περιμένει άλλη μισή ώρα.

Στις 9 Νοεμβρίου 1938, που θα ονομαζόταν η Νύχτα των Κρυστάλλων, η Μπέτυ και η οικογένειά της έσβησαν όλα τα φώτα του σπιτιού και κάθισαν μαζί στο πάτωμα, θέλοντας να κάνουν τους ανθρώπους έξω να πιστεύουν ότι δεν ήταν σπίτι. Η εξάχρονη Μπέτυ δεν ήξερε τι συνέβαινε, αλλά θυμήθηκε ότι η Συναγωγή κοντά στο σπίτι φλεγόταν, όταν η μητέρα της την πήρε από το σπίτι ενός φίλου της.

Η Μπέτυ έδειξε τη Συναγωγή και είπε στη μητέρα της, «Μαμά, υπάρχει φωτιά εκεί».

«Κάνε ησυχία», της είπε η μητέρα της, η Λούσι, και την αγκάλιασε, παρηγορώντας την, «Μην ανησυχείς μωρό μου, θα έρθουν οι πυροσβέστες».

Ωστόσο, δεν ήρθαν οι πυροσβέστες, αλλά οι Ναζί.

Τοκ Τοκ Τοκ!

Παρόλο που έσβησαν όλα τα φώτα, οι Ναζί στρατιώτες εξακολουθούσαν να χτυπούν τις πόρτες τους μανιωδώς. Ο

δυνατός θόρυβος έκανε την Μπέτυ να κλάψει και οι στρατιώτες φώναξαν «Ανοίξτε την πόρτα! Γρήγορα!». Η Λούσι ήξερε ότι δεν υπήρχε διέξοδος, οπότε μπορούσε μόνο να σηκωθεί και να ανοίξει την πόρτα. Μόλις άνοιξε την πόρτα, δύο στρατιώτες τη χτύπησαν με δύναμη στο κεφάλι, με αποτέλεσμα να λιποθυμήσει επί τόπου. Οι στρατιώτες άρπαξαν τον πατέρα της Μπέτυ, τον Χόφμαν, και τον πήραν μακριά με γροθιές και κλωτσιές. Η Μπέτυ, κοιτάζοντας τις κηλίδες αίματος που άφησε ο πατέρας της, όταν τον έσερναν, και τη μητέρα της που είχε λιποθυμήσει στο πάτωμα, αναρωτιόταν τι είχαν κάνει λάθος οι γονείς της.

Δεν ήξερε η Μπέτυ πόσες μέρες πέρασαν από εκείνη τη νύχτα, όταν ο πατέρας της γύρισε στο σπίτι ξανά. Αυτός αφέθηκε ελεύθερος από το στρατόπεδο συγκέντρωσης, επειδή η Λούσι αγόρασε εισιτήρια για να φύγουν από τη Γερμανία. Σύμφωνα με τους ναζιστικούς κανόνες τότε, οι Εβραίοι έπρεπε να αποδείξουν ότι θα έφευγαν από τη Γερμανία, αν ήθελαν να αφεθούν ελεύθεροι. Σχεδόν όλοι οι Εβραίοι ήθελαν να πάνε στη Βρετανία, τη Γαλλία, τις ΗΠΑ ή την Αυστραλία και όσοι λάμβαναν επιτυχώς βίζα για τις ΗΠΑ ήταν σαν να κέρδιζαν το τζάκποτ.

Ωστόσο, η οικογένεια της Μπέτυ δεν είχε καθόλου τρόπο να φτάσει σε αυτά τα μέρη. Οι μέρες περνούσαν και όσο περισσότερες μέρες έμενε ο πατέρας στο στρατόπεδο συγκέντρωσης, τόσο περισσότερο κινδύνευε. Στο τέλος, η Λούσι έπρεπε να επιλέξει αυτό που θεωρείτο το χειρότερο μέρος εκείνη την εποχή, τη Σαγκάη. Αν και η Λούσι δεν ήξερε τίποτα για αυτή την κινεζική πόλη, το να πάνε εκεί ήταν καλύτερο από το να περιμένουν τον θάνατο στη Γερμανία. Έτσι, πούλησε όλα τα έπιπλα του σπιτιού, δωροδόκησε τα στελέχη της ναυτιλιακής εταιρείας και ξόδεψε σχεδόν όλα

της τα υπάρχοντα, για να αγοράσει τρία ακτοπλοϊκά εισιτήρια.

Η τριμελής οικογένεια επιβιβάστηκε σε ένα τρένο για το λιμάνι της Νάπολης της Ιταλίας, όπου περίμεναν ένα κρουαζιερόπλοιο με το όνομα Ζένβαν, που επρόκειτο να τους μεταφέρει στη Σαγκάη. Όταν έφυγαν από τη Γερμανία, λόγω των ναζιστικών κανονισμών, μπορούσαν να πάρουν μόνο μερικά απλά ρούχα και δέκα μάρκα σε μετρητά. Όταν έφτασαν στη Σαγκάη, ήταν απένταροι και πανικοβλήθηκαν σε αυτό το εντελώς άγνωστο περιβάλλον.

Αφού η Μπέτυ κατέβηκε από το πλοίο, η πρώτη εικόνα που είδε στη Σαγκάη ήταν ένας Άγγλος να χτυπά έναν ηλικιωμένο Κινέζο που τραβούσε ένα ρίκσο, δηλαδή ένα

δίτροχο ή τρίτροχο καλάθι μεταφοράς, το οποίο τραβιέται από κάποιο άτομο, που μεταφέρει ένα άλλο.

Η Μπέτυ τρόμαξε τόσο πολύ που ρώτησε τη μητέρα της: «Μαμά, γιατί τον χτύπησε;».

Η Λούσι ήταν επίσης συγκλονισμένη και έπρεπε να απαντήσει: «Ούτε εγώ ξέρω, ίσως έκανε κάτι λάθος».

Αργότερα έμαθαν ότι κάτι τέτοιο ήταν πολύ συνηθισμένο. Ο λόγος μπορεί απλώς να ήταν ότι ο γέρος δεν κινούνταν αρκετά γρήγορα ή μπορεί να ήταν ότι ο Άγγλος ήταν σε κακή διάθεση. Συνολικά, η πρώτη τους εντύπωση για τη Σαγκάη ήταν αβυσσαλέα. Στη συνέχεια τους ζητήθηκε να επιβιβαστούν σε ένα ανοιχτό φορτηγό και μεταφέρθηκαν σε ένα καταφύγιο Εβραίων προσφύγων.

Το καταφύγιο δεν ήταν πολύ μεγάλο και υπήρχαν περισσότερα από 400 άτομα σε έναν θάλαμο. Η οικογένεια της Μπέτυ έλαβε μόνο δύο κρεβάτια και αφού

Ο Χόφμαν συνέχιζε να περπατά, σε άγνωστους δρόμους, ακούγοντας άγνωστες γλώσσες και δεν μπορούσε να επικοινωνήσει με τους ανθρώπους. Στη διαδρομή πέρασαν πολλά φορτηγά, στοιβαγμένα με πτώματα, με στρατιώτες που πέθαναν στη μάχη, με ηλικιωμένους που ήταν άρρωστοι, αλλά δεν είχαν λάβει θεραπεία, και παιδιά που πέθαναν από την πείνα.

Ο Χόφμαν βρήκε αρχικά ένα ενεχυροδανειστήριο και πούλησε για κάποια χρήματα μερικά από τα λευκά είδη, τις δαντέλες και τα κρύσταλλα που είχε πάρει μαζί της η γυναίκα του λαθραία. Σύμφωνα με φίλους στο καταφύγιο, ο Χόφμαν βρήκε έναν επιχειρηματία στη Σαγκάη, τον κύριο Λι, ο οποίος ήταν πρόθυμος να τους νοικιάσει το σπίτι του σε χαμηλή τιμή.

Σύντομα, ο Χόφμαν πήρε τη γυναίκα και την κόρη του στο ενοικιαζόμενο διαμέρισμα. Η Μπέτυ μπήκε στον διάδρομο και είδε ότι ο τοίχος ήταν καλυμμένος με μούχλα, είχε γίνει πράσινος και η μυρωδιά ήταν δυσάρεστη. Αλλά η μητέρα είπε χαρούμενη: «Ωραία, Μπέτυ, όσο είμαστε και οι τρεις μαζί, όλα θα πάνε καλά!».

Όλο και περισσότεροι πρόσφυγες κατέφευγαν στη Σαγκάη και υπήρχαν όλο και λιγότερες ευκαιρίες για

τακτοποιήθηκαν, έκαναν ουρά για να λάβουν το δωρεάν γεύμα τους, μια σούπα φτιαγμένη με πατάτες και λίγο κρέας και ένα μικρό κομμάτι ψωμί. Η Μπέτυ δεν ήταν καθόλου χορτασμένη, ένιωθε νυσταγμένη και κουρασμένη, αλλά τα υφασμάτινα παραβάν που ήταν τοποθετημένα ανάμεσα στα κρεβάτια, δεν μπορούσαν να σταματήσουν τον θόρυβο από τους ανθρώπους δίπλα τους. Με αυτόν τον τρόπο έζησαν στο καταφύγιο για δύο εβδομάδες. Καινούριοι πρόσφυγες συνέχισαν να εισέρχονται, ωστόσο, η ποσόστωση των παρεχόμενων τροφίμων δεν αυξήθηκε. Η μικρή Μπέτυ σύντομα αρρώστησε. Παρακολουθώντας την αδύναμη κόρη του και την αδυνατισμένη γυναίκα του, ο Χόφμαν αποφάσισε να φύγει από το καταφύγιο προσφύγων και να νοικιάσει ένα διαμέρισμα εκεί κοντά.

καταφύγιο και εργασία. Ευτυχώς, ο πατέρας της Μπέτυ κατάφερε να βρει δουλειά ως τσαγκάρης για τον βρετανικό πληθυσμό, καθώς διατηρούσε ένα κατάστημα υποδημάτων υψηλής ποιότητας στη Γερμανία, ενώ η Λούσι πουλούσε μαρμελάδα στο καταφύγιο. Κάθε πρωί, η Λούσι έπαιρνε την Μπέτυ, που κοιμόταν ακόμα, με τις μαρμελάδες που έφτιαχνε την προηγούμενη μέρα, και πήγαινε να τις πουλήσει στο καταφύγιο, όχι μακριά από το σπίτι. Όταν η Μπέτυ πεινούσε, ζητούσε από τη μητέρα της μαρμελάδα και ήταν πολύ μικρή για να καταλάβει, γιατί η μητέρα της έκλαιγε συχνά σιωπηλά. Με αυτόν τον τρόπο μπορούσε επιτέλους να διατηρηθεί η ζωή της οικογένειας της Μπέτυ.

Το φθινόπωρο πλησίαζε, η Γερμανία εισέβαλε στην Πολωνία και η Βρετανία και η Γαλλία κήρυξαν τον πόλεμο στη Γερμανία. Ο Χόφμαν και η Λούσι προσπαθούσαν να επικοινωνήσουν με συγγενείς και φίλους, για να τους παρακινήσουν να φύγουν στη Σαγκάη. Ωστόσο, ο ιαπωνικός στρατός που στάθμευε στη Σαγκάη περιόρισε τον αριθμό των Εβραίων προσφύγων. Το επόμενο καλοκαίρι, η Ιταλία κήρυξε τον πόλεμο στη Βρετανία και τη Γαλλία και ο μοναδικός θαλάσσιος δρόμος από την Ευρώπη προς τη Σαγκάη διακόπηκε. Η οικογένεια της Μπέτυ ήξερε ότι δεν θα μπορούσε να επιστρέψει ποτέ στη γενέτειρά της. Αν και η κατάσταση στη Σαγκάη είχε επίσης επιδεινωθεί, ήταν το

μόνο τυχερό μέρος για αυτούς, για να μπορέσουν να επιζήσουν.

Μετά από λίγους μήνες, η οικογένεια Μπέτυ έπρεπε να απομακρυνθεί από αυτό το ερειπωμένο αλλά ζεστό σπίτι, επειδή ο ιαπωνικός στρατός όρισε ότι όλοι οι απάτριδες στη Σαγκάη, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των Εβραίων προσφύγων που οι Ναζί τούς στέρησαν τη γερμανική ιθαγένεια, έπρεπε να μετεγκατασταθούν σε προκαθορισμένες περιοχές για να ζήσουν. Σε αυτή τη μικρή περιοχή που ονομαζόταν γκέττο, 20.000 Εβραίοι πρόσφυγες μετακόμισαν ο ένας μετά τον άλλον.

Σιγά σιγά υπήρξε συνωστισμός και ήταν βρώμικα, τα τρόφιμα ήταν λιγοστά και οι επιδημίες άρχισαν να μαίνονται. Η ζωή της οικογένειας της Μπέτου επέστρεψε στην κατάσταση που βρισκόταν, όταν έφτασε για πρώτη φορά στη Σαγκάη. Σε λίγο, η κουρασμένη Λούσι αρρώστησε.

Μια μέρα, ο Χόφμαν έφτιαχνε παπούτσια για έναν πελάτη ως συνήθως, όταν ένας πλούσιος κύριος μπήκε στο κατάστημα.

«Γεια σας, παρακαλώ βοηθήστε με να φτιάξω τις σόλες αυτών των παπουτσιών.», είπε. Βλέποντας το ξένο πρόσωπο του Χόφμαν, ο κύριος είπε στα αγγλικά.

«Εντάξει, κύριε. Είναι σπάνιο να συναντήσω Κινέζο πελάτη που να μιλά αγγλικά.»

«Κάνω κάποιες εισαγωγές και εξαγωγές και πάντα έχω να μιλάω με ξένους. Ακούω την προφορά σας, δεν είστε Βρετανός;»

«Λοιπόν, είμαι από τη Γερμανία, Εβραίος.»

«Ω, ξέρω, πολλοί Εβραίοι ζουν εκεί στην περιοχή Χονγκού, κι εσείς;»

«Ναι κύριε, μένω εκεί με τη γυναίκα και τα παιδιά μου.»

Μετά από λίγη κουβέντα, ο Χόφμαν έμαθε ότι αυτός ο κύριος, με το επώνυμο Ζου, ήταν ντόπιος της Σαγκάης και

είχε σπουδάσει στη Γερμανία στο παρελθόν, οπότε μιλούσε λίγα γερμανικά. Αυτός ο κύριος Ζου γνώριζε επίσης μερικούς Εβραίους φίλους, όταν ήταν στη Γερμανία, και είχε επίσης συμπόνοια για αυτούς λόγω των διακρίσεων που υπήρχαν εναντίον τους. Όταν, λοιπόν, έμαθε ότι ο Χόφμαν ήταν Εβραίος πρόσφυγας από τη Γερμανία, ήταν πρόθυμος να του δώσει όποια βοήθεια μπορούσε. Ο Χόφμαν τού είπε ότι η γυναίκα του ήταν άρρωστη, αλλά δεν είχε λάβει θεραπεία, γιατί δεν μπορούσε να κάνει αίτηση για φάρμακα ή να πάει στο νοσοκομείο. Έτσι ο κύριος Ζου σύστησε έναν φίλο του γιατρό και του ζήτησε να θεραπεύσει τη Λούσι.

Με τη φροντίδα του κυρίου Ζου για την οικογένεια της Μπέτου, η ζωή τους στο γκέττο βελτιώθηκε σταδιακά. Η γυναίκα του Ζου πέθανε και αυτός ζούσε με τη μικρή του κόρη. Έπαιρνε συχνά την κόρη του να επισκεφτεί την οικογένεια της Μπέτου. Έτσι, η Μπέτου απέκτησε επιτέλους φίλους. Αν και τα δύο κοριτσάκια δεν καταλάβαιναν το ένα τη γλώσσα του άλλου, ωστόσο περνούσαν καλά. «Σιαοφάν, Σιαοφάν», «Μπέτου, Μπέτου», τα δύο κοριτσάκια φώναζαν το ένα το άλλο, τρώγοντας γερμανική τούρτα φτιαγμένη από τη Λούσι ή κινέζικη κόκκινη φασολάδα που αγόραζε ο κύριος Ζου.

Σύντομα, δηλαδή δύο χρόνια αργότερα, η Μπέτου έφτασε σε σχολική ηλικία. Με τη βοήθεια της Αμερικανικής Εβραϊκής Ομοσπονδίας, η εβραϊκή κοινότητα ίδρυσε δύο σχολεία. Ωστόσο, λόγω του αυστηρότερου ελέγχου του γκέττο από τον ιαπωνικό στρατό, όλοι έπρεπε να υποβάλουν

αίτηση για άδεια εισόδου και εξόδου από αυτό. Ο αξιωματικός που ήταν υπεύθυνος για το θέμα ήταν τόσο οξύθυμος και όλοι που τον εξόργιζαν ρίχνονταν στη φυλακή. Ο Χόφμαν είπε προσεκτικά στην Μπέτου, αφού πήρε την άδεια εξόδου: «Μωρό μου, σήμερα είναι η πρώτη σου μέρα

για να πας σχολείο. Όταν βγεις έξω, πρέπει να σκύψεις και να υποκλιθείς στους στρατιώτες σαν τον μπαμπά. Αν χτυπήσουν κάποιον, μην φοβάσαι, απλά κράτησε το χέρι του μπαμπά και φύγε γρήγορα.»

Το 1945, η Μπέτυ ήταν δεκατριών ετών. Μια μέρα γύρισε σπίτι από το σχολείο ως συνήθως, και περιέργως, όλοι οι Ιάπωνες στρατιώτες στον δρόμο είχαν φύγει. Όταν έφτασαν στο σπίτι, η Μπέτυ και η μητέρα της άκουσαν στο ραδιόφωνο ότι ο Ιάπωνας αυτοκράτορας είχε ανακοινώσει την παράδοσή του. Τα ιαπωνικά στρατεύματα αποχώρησαν από τη Σαγκάη και το γκέττο εξαφανίστηκε. Εκείνη τη στιγμή, η Μπέτυ ένωσε επιτέλους την ελευθερία. Υπήρχε

αγαλλίαση στους δρόμους, όλοι ήταν χαρούμενοι και αγκάλιαζαν ο ένας τον άλλον ενθουσιασμένοι για να γιορτάσουν το τέλος του πολέμου. Τις μέρες που ακολούθησαν, όλοι προσπάθησαν να έρθουν σε επαφή με τους συγγενείς και τους φίλους τους στη Γερμανία, αλλά μπορούσαν να λάβουν μόνο το ένα κακό νέο μετά το άλλο. Πέρασε άλλος ένας χρόνος και η Αμερική άνοιξε τις πόρτες της σε Εβραίους από όλο τον κόσμο. Έτσι ο Χόφμαν και η Λούσι αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τον τόπο όπου ζούσαν δέκα χρόνια, και να πάνε στην Αμερική, για να ξεκινήσουν μια νέα ζωή εκεί.

Εν ριπή οφθαλμού πέρασε πάνω από μισό αιώνα. Με τη βοήθεια του εγγονού της, η ηλικιωμένη Μπέτυ ήρθε επιτέλους σε επαφή με τη Σιαοφάν. Ευτυχώς, είναι επίσης ζωντανή και υγιής, αλλά δεν ζει πλέον στη Σαγκάη. Ήταν πολύ ενθουσιασμένες, αναπολώντας την εποχή που ήταν κοριτσάκια και ήθελαν να ξαναδούν η μία την άλλη. Έτσι, η Μπέτυ ήρθε στη Σαγκάη και επέστρεψε στο μέρος όπου ζούσε ως παιδί. Όμως, ο τόπος είχε αλλάξει τόσο πολύ που δεν μπορούσε πια να τον αναγνωρίσει. Πήγε στο Μνημείο Εβραίων Προσφύγων, όπου βρήκε τα ονόματα της ίδιας και των γονιών της στον προσφυγικό τοίχο.

Η Μπέτυ πήγε στο αεροδρόμιο, για να παραλάβει τη Σιαοφάν, η οποία ήρθε επίσης στη Σαγκάη. Αφού περίμενε

περισσότερο από μισή ώρα, είδε το κοριτσάκι, που επίσης είχε γεράσει πολύ, να της κουνάει το χέρι. Ο χρόνος

φαινόταν να τους γύρισε εξήντα χρόνια πριν. Η Μπέτυ που της έφερε φως στις πιο σκοτεινές μέρες της ζωής της, αγκάλιασε ενθουσιασμένη τη Σιαοφάν, αυτή την καλή φίλη

Παράλληλες προσφυγικές ροές στις πόλεις που σπουδάζω: Θεσσαλονίκη και Σαγκάη.

Μία συγκριτική προσέγγιση

Rong Jianwen Tianxin (Κίνα)

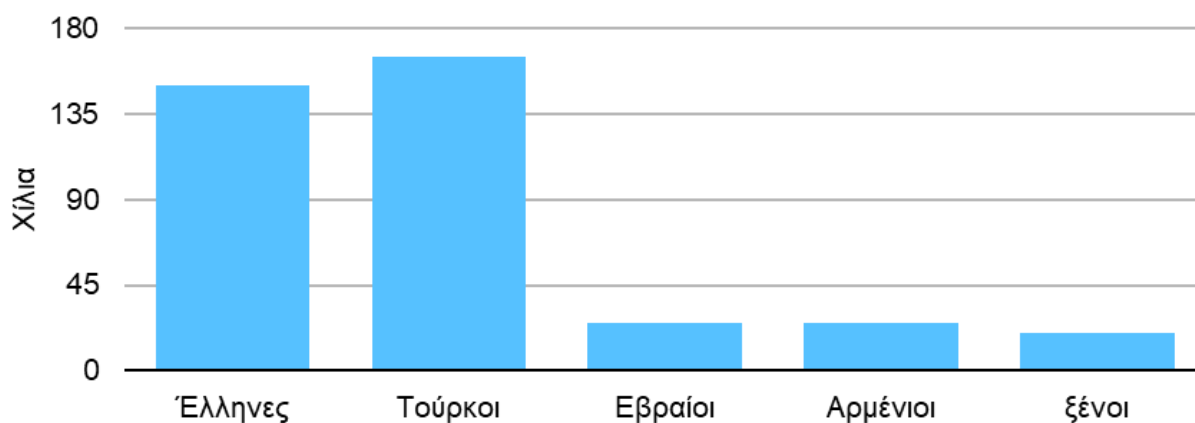
Το ιστορικό της καταστροφής της Σμύρνης

Ως καταστροφή της Σμύρνης εννοούμε τη σφαγή του ελληνικού και αρμενικού πληθυσμού της πόλης από τον κεμαλικό στρατό (Τουρκία), το 1922. Την περίοδο 1919-1922 στην πόλη της Σμύρνης ζούσαν 400.000 άνθρωποι, από τους οποίους οι 165.000 ήταν Τούρκοι και οι 150.000 Έλληνες, που αποτελούσαν λίγο λιγότερο από το ήμισυ του συνολικού πληθυσμού της πόλης.

Μετά την κατάρρευση του μετώπου, άρχισε και ο ξεριζωμός ενός μεγάλου μέρους του χριστιανικού

πληθυσμού (Ελλήνων και Αρμενίων) προς τη μικρασιατική ακτή, που έφτανε τους 250.000. Με την αδιάκοπη άφιξη των τρένων υπολογίζεται ότι μεταφέρονταν στη Σμύρνη γύρω στους 30.000 εναπομείναντες χριστιανούς στρατιώτες και πρόσφυγες κάθε μέρα. Στη Σμύρνη είχαν βρει καταφύγιο και 15.000 Αρμένιοι, που συνωστίζονταν στα διάφορα ιδρύματα και σπίτια της Αρμενικής Κοινότητας.

■ πληθυσμός στην Σμύρνη 1920-1922

Η διάρκεια της καταστροφής της Σμύρνης

Η καταστροφή αυτή άρχισε 7 ημέρες μετά την αποχώρηση και του τελευταίου ελληνικού στρατιωτικού τμήματος από τη Μικρά Ασία και μετά την είσοδο του

τουρκικού στρατού, του ίδιου του Μουσταφά Κεμάλ και των ατάκτων του στην πόλη.

Υπήρξε μια μεγάλη πυρκαγιά, που εκδηλώθηκε αρχικά στην αρμενική συνοικία, και συγκεκριμένα από την ανατίναξη της Αρμενικής Εκκλησίας του Αγίου Νικολάου,

όπου είχαν καταφύγει τα γυναικόπαιδα και πολιορκούνταν από τους Τούρκους.

Οι συνέπειες της πυρκαγιάς

Η πυρκαγιά κατέστρεψε ολοσχερώς ολόκληρη την πόλη, εκτός από την εβραϊκή και τη μουσουλμανική συνοικία. Περίπου 150.000-200.000 Έλληνες πρόσφυγες απομακρύνθηκαν, ενώ περίπου 30.000 αρτιμελείς Έλληνες και Αρμένιοι εκτοπίστηκαν στην ενδοχώρα. Πολλοί από

αυτούς πέθαναν κάτω από σκληρές συνθήκες ή εκτελέστηκαν στην πορεία. Συνολικά, το φθινόπωρο του 1922 έφθασαν στην Ελλάδα περίπου 900.000 Μικρασιάτες πρόσφυγες.

Έλληνες που ξέφυγαν με βάρκα

Έλληνες στη Σμύρνη

Η κατάσταση των προσφύγων από τη Μικρά Ασία που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα

Οι κακές συνθήκες για τους πρόσφυγες

Από τους 615.000 Μικρασιάτες πρόσφυγες που κατέληξαν σε αστικές περιοχές της Ελλάδας, 300.000 εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα και τον Πειραιά και 170.000 στη Θεσσαλονίκη.

Πρόσφυγες στην Ελλάδα

Πρόσφυγες που έφτασαν στη Θεσσαλονίκη ανέφεραν:

«Οι συνθήκες δεν είναι κατάλληλες. Με άλλα λόγια επικρατεί χάος.»

Πρόσφυγες στην Αθήνα

Τα μέτρα της κυβέρνησης

Η ελληνική κυβέρνηση μοίρασε καλλιεργήσιμη γη στους πρόσφυγες. Μέχρι το 1928, η πλειονότητα των καλλιεργητών ήταν επίσης ιδιοκτήτες της γης τους. Η κυβέρνηση τους υποσχέθηκε υποστήριξη για τις επιχειρήσεις και τις θέσεις εργασίας τους και τους βοήθησε να πληρώσουν τα

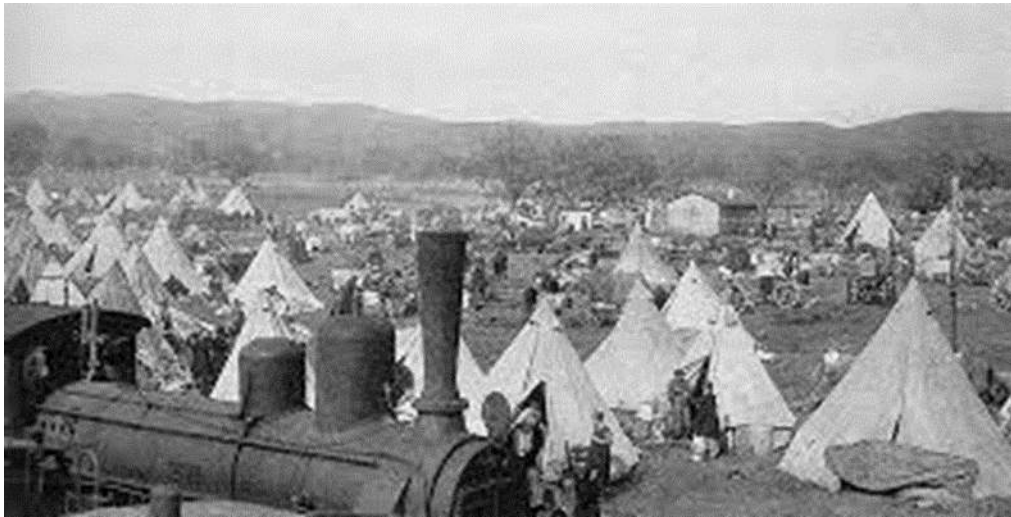
στεγαστικά δάνεια, προσπαθώντας κάπως να τους ανακουφίσει από τις καταστροφές. Έτσι, η κυβέρνηση κέρδισε εν μέρει την αφοσίωσή τους και αύξησαν την εξάρτησή τους από αυτή.

Βάσανα

Ως αποτέλεσμα αυτής της σχέσης της κυβέρνησης και των Μικρασιατών προσφύγων στην Ελλάδα, οι τελευταίοι χειραγωγούνταν εύκολα από τους πολιτικούς και τους προστάτες τους (δηλαδή τους γαιοκτήμονες). Οι πολιτικοί συχνά έδιναν υλικά ανταλλάγματα σε απροστάτευτους πρόσφυγες με αντάλλαγμα την πολιτική τους υποστήριξη. Επιπλέον, οι πρόσφυγες ήταν ευάλωτοι στην εκμετάλλευση από πολιτικούς και χορηγούς, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, όπως αποδεικνύει η πρόσφυγας Μαρία Μπιρμπίλι από το Γιαργκιουλέρ:

«Την πρώτη Σεπτεμβρίου πήγαμε στη Χίο. Δεν βρήκαμε ούτε μια πόρτα, ούτε ένα παράθυρο ανοιχτό στο νησί. Τη δεύτερη Οκτωβρίου φτάσαμε στην Κρήτη, στα Χανιά. Κάποιος ήρθε εκεί. Μας μάζεψε, για να μαζέψουμε ελιές

στην Παλιόχωρα. Μας πήρε δύο μέρες και μια νύχτα για να φτάσουμε εκεί. Ανεθήκαμε λόφους και κατηφορίσαμε κοιλάδες. Μόλις φτάσαμε στο χωριό, ήθελε να μας βάλει να κοιμηθούμε σε ένα κοτέτσι. Του είπα: "Δεν μπαίνω μέσα. Αν ήθελα να με συλλάβουν, θα είχα μείνει στη Μικρά Ασία". Τότε ήρθε ο πρόεδρος του συμβουλίου του χωριού και μας εγκατέστησε σε ένα κελί. Αυτό ήταν αρκετά μεγάλο. Ωστόσο, δεν υπήρχε ούτε στρώμα ούτε πάπλωμα για να ξαπλώσουμε. Ένα πλήθος συγκεντρώθηκε γύρω μας και μας κοιτούσε με περιέργεια σαν να ήμασταν άλλη φυλή. [Το πλήθος μας ρώτησε] Μιλάτε καθόλου ελληνικά; Είχατε καθόλου εκκλησίες στη χώρα σας;» (παρατίθεται στο Αποστολόπουλος, 1980, σελ. 72).

Σκηνές για τους πρόσφυγες

Έτσι δύσκολα όπως ήταν τα πράγματα και με λιγοστούς πόρους, οι περισσότεροι πρόσφυγες αναγκάζονταν να εργάζονται σκληρά με χαμηλή αμοιβή. Και οι Ελληνίδες από τη Μικρά Ασία αντιμετώπιζαν άλλες δυσκολίες – δεν προστατεύονταν από τους άνδρες. Σχεδόν οι περισσότεροι πρόσφυγες δυσκολεύονταν να εξασφαλίσουν ένα ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο και ζούσαν σε πολύ κακές συνθήκες.

Επιπλέον, οι ίδιοι οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία μιλούσαν διαφορετικές διαλέκτους ή γλώσσες από την τοπική κουλτούρα και πολλοί πρόσφυγες προέρχονταν από αγροτικές περιοχές. Η τρίτη μεγαλύτερη ομάδα προερχόταν από τον Πόντο. Τα ελληνικά που μιλούσαν ήταν τόσο διαφορετικά από τα σύγχρονα ελληνικά που ο γηγενής

«Πρακτικά αντιστοιχούσε μισή φρατζόλα ψωμί ανά άτομο την ημέρα, μια χούφτα ελιές, λίγο ελαιόλαδο και κρέας ή ψάρι ίσως μία ή δύο φορές το μήνα» (Morgenthau 1929, σελ. 249).

πληθυσμός στην Ελλάδα δεν μπορούσε να καταλάβει τι έλεγαν.

«Την εποχή που πρωτοήρθαμε, οι άνθρωποι δεν ήξεραν ελληνικά. Οι ντόπιοι μας κορόιδευαν και μας αποκαλούσαν "παιδιά των Τούρκων"» (αναφέρεται στο Γιαννακόπουλος, 1992, σελ. 132).

Μάθημα των παιδιών προσφύγων στην τάξη

Η προσφυγική ροή στη Σανγκάη το 1923

Σχεδόν την ίδια χρονική περίοδο με τους πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία που έφτασαν στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων και στη Θεσσαλονίκη, όπου σπουδάζω τώρα, μια άλλη προσφυγική ροή έλαβε χώρα στην άλλη πλευρά του

«Λευκοί» πρόσφυγες

Λίγα χρόνια μετά την «Οκτωβριανή Επανάσταση» του 1917, το 1922 ο Σοβιετικός Κόκκινος Στρατός είχε επιτύχει την ολοκληρωτική νίκη και είχε εγκαθιδρύσει στη Ρωσία ένα σοσιαλιστικό κράτος. Ο τελευταίος επικεφαλής της ρωσικής αστικής προσωρινής κυβέρνησης ανακοίνωσε ότι θα επιτραπεί σε όλους όσους θέλουν, να φύγουν οικειοθελώς από τη χώρα. Οι τελευταίοι υποστήριζαν τον λεγόμενο «Λευκό Στρατό» ή «Λευκή Φρουρά», που ήταν μια σειρά από αντι-μπολσεβικικές στρατιωτικές δυνάμεις με φιλομοναρχική και αντικομμουνιστική ιδεολογία. Η

πλανήτη και αφορούσε Ρώσους πρόσφυγες στη Σανγκάη, στην πόλη όπου σπούδαζα, μέχρι να έρθω στη Θεσσαλονίκη.

Ακολουθούν κάποια ιστορικά στοιχεία για αυτή την προσφυγική ροή, που είναι λιγότερο γνωστή στην Ευρώπη.

αποχώρηση αυτών των αντι-μπολσεβικών Ρώσων, που επρόκειτο στον «Λευκό Στρατό», γέννησε τους λεγόμενους «Λευκούς» πρόσφυγες, που ήταν αντίθετοι στο σοβιετικό καθεστώς. Επρόκειτο, κυρίως, για την παλιά τσαρική αριστοκρατία και τους αξιωματικούς του στρατού, εμπόρους και γαιοκτήμονες, καθώς και αξιωματούχους. Έτσι, λοιπόν, ο προσδιορισμός «λευκός» μπροστά από τη λέξη πρόσφυγας σχετίζεται με την πολιτική ιδεολογία των ανθρώπων και όχι ενδεχομένως με το χρώμα του δέρματος, όπως ίσως θα νόμιζε κάποιος.

Πρώτες προσφυγικές αφίξεις στη Σαγκάη

Η πρώτη ομάδα «Λευκών» προσφύγων διέφυγε με πλοίο, για να γλιτώσει από τον Σοβιετικό Κόκκινο Στρατό και έφτασε στο Wusongkou της Σαγκάης στις 5 Δεκεμβρίου 1922, μετά από πολλές κακουχίες. Μέχρι το τέλος του 1923, 3.236 «Λευκοί» πρόσφυγες είχαν εισέλθει στη Σαγκάη.

Οι περισσότεροι από αυτούς τους πρόσφυγες ήταν άποροι και βρέθηκαν στον πάτο της κοινωνικής κλίμακας.

Ιστορία

Η «τραγωδία της 30ής Μαΐου» (ένα αντιιμπεριαλιστικό πατριωτικό κίνημα κατά το οποίο οι εργάτες απεργούσαν και πολλοί φοιτητές σκοτώθηκαν) συγκλόνισε τον κόσμο. Ο Γκλέμποφ, ένας «Λευκός» πρόσφυγας, αξιωματικός στη Σαγκάη εκείνη την εποχή, γνώριζε πολύ καλά ότι οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις στη Σαγκάη ήταν εξαιρετικά αδύναμες απέναντι στο αντι-ιμπεριαλιστικό κύμα του κινεζικού λαού. Έτσι, πρότεινε να διαθέσει έναν ισχυρό στρατό, που θα μπορούσε να προστατεύσει τις δημόσιες παραχωρήσεις (τις σφαίρες επιρροής των δυνάμεων) στη Σαγκάη. Οι Δυνάμεις τότε του έδωσαν χρήματα, για να στρατολογήσει νεαρούς «Λευκούς» πρόσφυγες, για να σχηματίσουν ένα σώμα «Λευκών Ρώσων Εθελοντών» και να υπερασπιστούν τη Σαγκάη ενάντια στο αντι-ιμπεριαλιστικό

κίνημα. Ο Γκλέμποφ προσφέρθηκε μάλιστα να αντικαταστήσει τους απεργούς εργάτες και υπαλλήλους με πρόσφυγες, προκειμένου να διαταράξει την απεργία. Αυτό έκανε πολλούς «Λευκούς» πρόσφυγες στη Σαγκάη να ξεφύγουν από το χείλος του θανάτου, και μάλιστα τους οδήγησε σε μια ζωή με σημαντικά προνόμια.

Μετά από αυτό, οι «Λευκοί Ρώσοι Εθελοντές» ακολούθησαν τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, βοηθώντας στην αναζήτηση και στη δολοφονία εργατών και επαναστατών,

και ανταμείφθηκαν με το να τους επιτραπεί να γίνουν νόμιμοι κάτοικοι της Σαγκάης. Από αυτό το σημείο και μετά,

οι «Λευκοί» Ρώσοι πρόσφυγες μπόρεσαν να εγκατασταθούν στη Σαγκάη.

Το 1931, μετά το ξέσπασμα του πολέμου κατά της Ιαπωνίας, πολλοί πρόσφυγες πήραν μέρος στον αγώνα κατά των Ιαπώνων εισβολέων.

Η ζωή στη Σαγκάη

Οι «Λευκοί» πρόσφυγες που έφτασαν για πρώτη φορά στη Σαγκάη δεν μπορούσαν να βρουν αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας σε ξένες εταιρείες, επειδή δεν μιλούσαν αγγλικά. Επίσης, δεν μπορούσαν να ανταγωνιστούν τους Κινέζους εργάτες, επειδή δεν μιλούσαν κινέζικα και δεν ήταν καλοί στις χειρωνακτικές εργασίες (υπήρχε πολύ φθινό εργατικό δυναμικό στην Κίνα εκείνη την εποχή). Ως αποτέλεσμα, πολλοί Ρώσοι πρόσφυγες βασιζόνταν στις συζύγους ή τις κόρες τους, που εργάζονταν ως χορεύτριες, για να συντηρήσουν τις οικογένειές τους.

Το 1935, το 22% των Ρωσίδων ηλικίας μεταξύ 16 και 45 ετών ασχολούνταν με την πορνεία στη Σαγκάη. Άλλοι, άνδρες και γυναίκες, εμπλέκονταν σε εγκληματικές

δραστηριότητες και το 1929 υπολογίστηκε ότι το 85% των αλλοδαπών εγκληματιών στις δημόσιες καταχωρήσεις στη Σαγκάη ήταν Ρώσοι.

Συγκριτική προσέγγιση των προσφυγικών ροών του 1922-1923 στις δύο χώρες (Ελλάδα και Κίνα)

	Πρόσφυγες από τη Σμύρνη	«Λευκοί» πρόσφυγες
Τύπος πρόσφυγα	Έλληνες πολίτες.	Παλαιοί Ρώσοι αξιωματούχοι, επιχειρηματίες και άλλοι άνθρωποι της ανώτερης μεσοκλάσης τάξης.
Λόγοι για να γίνουν πρόσφυγες	Η πλήρης ήττα των ελληνικών δυνάμεων στη Σμύρνη. Η σφαγή των Ελλήνων στη Σμύρνη από τις τουρκικές αρχές.	Ο ρωσικός τσαρισμός αντικαθίσταται από τον σοσιαλισμό.
Τόπος διαφυγής	Ελλάδα (η χώρα τους)	Κίνα (ξένη χώρα).
Αρχική κατάσταση ζωής	Φτώχεια. Γλωσσικό εμπόδιο. Ανάγκη να εργαστούν ως εργάτες με χαμηλή αμοιβή. Διακρίσεις σε βάρος τους.	Φτώχεια. Γλωσσικό εμπόδιο. Χωρίς δουλειά, περιπλάνηση.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι σε αυτή τη σύγκριση βλέπουμε ότι, ενώ στην Ελλάδα οι ντόπιοι έκαναν διακρίσεις σε βάρος των Ελλήνων (ομοεθνών) προσφύγων, οι Ρώσοι που ήρθαν στην Κίνα από μια ξένη χώρα δεν έκαναν διακρίσεις σε βάρος τους.

Ο λόγος γι' αυτό είναι ότι η Κίνα ήταν μια πολύ ανίσχυρη χώρα εκείνη την εποχή. Η Σαγκάη ήταν

μοιρασμένη μεταξύ των δυνάμεων και η κοινωνική θέση των περισσότερων Κινέζων ήταν πολύ χαμηλή. Οι περισσότεροι ήταν εργάτες και μερικοί από αυτούς είχαν ακόμη χαμηλότερη κοινωνική θέση και από τους Ρώσους πρόσφυγες που ήρθαν στη Σαγκάη.

Η κατάσταση της ζωής των προσφύγων μετά κάποια χρόνια

Πρόσφυγες από τη Σμύρνη	«Λευκοί» πρόσφυγες
Εκμετάλλευση και χειραγώγηση από πολιτικούς και γαιοκτήμονες. Παραμένουν φτωχοί. Οι περισσότεροι έχουν χαμηλή κοινωνική θέση. Δεν δημιουργούν κάποια δική τους ανεξάρτητη ομάδα.	Γίνονται βοηθοί ενός Ρώσου πολιτικού. Ένα ασφαλές εισόδημα είναι εφικτό. Έχουν άδεια νόμιμης διαμονής και υψηλή κοινωνική θέση. Δημιουργούν το δικό τους σώμα «Λευκών Ρώσων Εθελοντών».

Σε αυτόν τον κατάλογο μπορούμε επίσης να δούμε ότι οι μετέπειτα συνθήκες διαβίωσης των δύο τύπων προσφύγων ήταν επίσης πολύ διαφορετικές. Ενώ οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία συνέχιζαν να βασανίζονται και να γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης από τους πολιτικούς και τους γαιοκτήμονες στην Ελλάδα, οι Ρώσοι ζούσαν ήδη σε μεγάλη ευμάρεια. Ο λόγος γι' αυτό είναι ότι εκείνη την εποχή υπήρχε μια σύγκλιση μέσα στην ίδια την Ελλάδα, ενώ η κατάσταση της εξουσίας μέσα στην Κίνα ήταν τόσο χαοτική, που οι Ρώσοι ήταν αρκετά έξυπνοι στο να

αυτομολήσουν στην πλευρά με τα χρήματα και έτσι να ζήσουν μια κανονική ζωή, χωρίς πολλές δυσκολίες. Βέβαια, η επιλογή τους ήταν κατανοητή, δεδομένης της κατάστασής τους. Άλλωστε, ένα σημαντικό ποσοστό από αυτούς ήταν φιλοκαπιταλιστές. Αλλά το να βλέπω τις επιλογές τους από τη δική μου κινεζική οπτική γωνία θεωρώ ότι δεν ήταν ιδιαίτερα ηθικό. Ωστόσο, εκείνη την εποχή, το καλύτερο ήταν να μείνει κάποιος ζωντανός. Έτσι, πώς θα μπορούσε να νοιάζεται κανείς για το «σωστό» ή το «λάθος»;

Κατάσταση των γυναικών προσφύγων

Πρόσφυγες από τη Σμύρνη	«Λευκοί» πρόσφυγες
Σκληρή εργασία στα εργοστάσια. Χαμηλή κοινωνική θέση. Δεν υπάρχει ανδρική προστασία (κυρίως χήρες, νεαρά κορίτσια).	Χορεύτριες, πορνεία. Χαμηλή κοινωνική θέση. Προστατεύονται από άνδρες (οι περισσότερες έχουν οικογένειες).

Ξεχώρισα το θέμα των γυναικών, επειδή θεωρώ ότι οι γυναίκες, κατά τη διάρκεια του πολέμου, είχαν όλες κάτι κοινό. Είτε προστατεύονταν από ανθρώπους είτε όχι, κατέληγαν συχνά στο ίδιο σημείο: να χρειάζεται να

πουλήσουν το σώμα τους για το ψωμί, ένα ψωμί αξιοθρήνητα λιγοστό. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούσαν να βελτιώσουν την κοινωνική τους θέση. Οι άνδρες μπορούσαν να βελτιώσουν την κοινωνική τους θέση

συμμετέχοντας στο πεδίο της μάχης και κάνοντας επιχειρήσεις. Ωστόσο, οι γυναίκες δεν μπορούσαν, επειδή εκείνη την εποχή κανείς δεν θα ενέκρινε την ιδέα ότι οι γυναίκες θα μπορούσαν να πολεμήσουν και να κάνουν

επιχειρήσεις. Αυτή η ιδέα ήταν σίγουρα περιορισμένη από την ίδια την εποχή, αλλά οδήγησε επίσης στην αθλιότητα των γυναικών εκείνης της περιόδου.

Γυναίκες πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία στην Ελλάδα

Γυναίκες πρόσφυγες από τη Ρωσία στην Κίνα

Rong Jianwen Tianxin (Κίνα)

1.

Ήταν καλοκαίρι του 1945, όταν πρωτογνώρισα τον Κώστα.

Για έναν Έλληνα, δεν ήταν πολύ ψηλός, ίσως να τον έλεγες και λίγο κοντό. Φορούσε ένα μπλε σακάκι εργασίας με ένα λευκό γιλέκο χωμένο μέσα στο παντελόνι του. Μπορούσες να καταλάβεις ότι το σακάκι είχε πλυθεί πολλές φορές και τα μανίκια κι ο γιακάς ήταν λίγο ξεθωριασμένα σε μερικά σημεία. Περιπάτησε προς το μέρος μου, έβηξε στεγνά και είπε σιγανά: «Καλημέρα, θα ήθελα ένα ποτήρι χυμό πορτοκάλι».

Η προφορά του ήταν λίγο παράξενη, αλλά μπορούσα να καταλάβω ότι δεν ήταν από εδώ γύρω. Η φωνή του ήταν ελαφρώς τραχιά και ακουγόταν σαν να είχε μόλις κλάψει πολύ, αλλά ήμουν πεπεισμένος ότι μόλις είχε συνέλθει από ένα κρυολόγημα και ο λαιμός του μάλλον θα ήταν ακόμα λίγο στεγνός. Αυτός ο άντρας μύριζε τσιγάρο σε όλο του το σώμα, με μια ελάχιστη υποψία σαπουνιού. Οι περισσότερες ανδρικές μυρωδιές μου αφήνουν κακή εντύπωση – στην περίπτωση του πατέρα μου, τη μυρωδιά του σαπουνιού θα

μπορούσε κανονικά να τη μυρίσει κανείς μόνο σε φρεσκοπλυμένα ρούχα. Μέχρι να τελειώσει ο μόχθος της ημέρας, είχε επισκιαστεί από τη μυρωδιά του τσιγάρου, του ιδρώτα και του ποτού.

«Καλημέρα», του είπα, «είναι δυο δραχμές.»

Άρχισε να αδειάζει τις τσέπες του παντελονιού του και αφού πέρασε μισό λεπτό, τοποθέτησε τις δεκάρες μία-μία στο τραπέζι και στη συνέχεια τις ξαναμέτρησε, για να βεβαιωθεί ότι οι αριθμοί ήταν σωστοί, πριν μου τις δώσει. Συνήθως, τα χέρια ενός άντρα είναι τραχιά, αλλά για ένα τόσο νεαρό παλικάρι (μάλλον γύρω στα 25), οι παλάμες του έμοιαζαν με εκείνες ενός 50χρονου άντρα. Δεν πίστευα καν στα μάτια μου... σκούρα μαλλιά, γυμνασμένο σώμα, σίγουρα όχι μεσήλικας! Πώς θα μπορούσε λοιπόν κάποιος να έχει τόσο ταλαιπωρημένα χέρια; Η περιέργεια έκανε το βλέμμα μου να ανηφορίσει από την παλάμη του προς τα πάνω. Στο μικρό του χέρι υπήρχε ακόμη μια μεγάλη ουλή, που φαινόταν να είναι παλιός τραυματισμός. Το δέρμα ήταν ελαφρώς διαφανές και λίγο κοκκινωπό στο χρώμα, πολύ διαφορετικό

από το υπόλοιπο δέρμα του, το οποίο φαινόταν με μια ματιά. Δεν ξέρω ακριβώς πόσο μεγάλη ήταν η ουλή του, επειδή την έκρυβε όλο το μανίκι του σακακιού του.

«Ευχαριστώ, ορίστε.» Πήρα τα κέρματα, προσπαθώντας να κρύψω το έκπληκτο βλέμμα μου. Αλλά μάλλον η υποκριτική μου ήταν πολύ κακή και εκείνος είδε το έκπληκτο βλέμμα στο πρόσωπό μου και τράβηξε λίγο το μανίκι του.

«Φοβερό, έτσι δεν είναι;» Μου χαμογέλασε αμήχανα.

«Μήπως κήκες από βραστό νερό;» Μου έκανε εντύπωση που προσφέρθηκε να μου δείξει την ουλή του – άλλωστε, ήταν κάτι πολύ προσωπικό, και μια τόσο μεγάλη ουλή, υποθέτω ότι οι περισσότεροι άνθρωποι θα την είχαν καλύψει, για να μην φαίνεται.

«Χαχαχαχαχαχα», γέλασε ζωηρά, αλλά ξαφνικά έβηξε βίαια, σαν να είχε πνιγεί από το ίδιο του το σάλιο.

2.

Η οικογένειά μου διατηρούσε μια μικρή ταβέρνα στα περίχωρα της Θεσσαλονίκης. Υπήρχαν κάποια εργοστάσια εκεί κοντά. Οι εργάτες συχνά ερχόντουσαν εδώ μετά τη δουλειά για να χαλαρώσουν, να παραγγείλουν ένα ποτήρι κρασί, να καπνίσουν τσιγάρα και να μιλήσουν μέχρι να πέσει ο ήλιος. Συχνά ήταν η καλύτερη ώρα της ημέρας για να κάνουμε δουλειά, καθώς είχε πολύ κόσμος. Υπήρχε πολύ γέλιο, κουβέντα και τσουγκρίσματα ποτηριών. Μερικές φορές κάποιοι μεθούσαν και τσακώνονταν και ήταν ο μεγαλύτερος πονοκέφαλός μας να τους απομακρύνουμε, πριν σπάσουν παντού τα πατώματα και τα πιάτα.

Ήταν καλοκαίρι και καθώς το σχολείο ήταν κλειστό, ήμουν στο σπίτι για να βοηθήσω στη λειτουργία της ταβέρνας.

Διαπίστωσα ότι ο Κώστας ερχόταν στο σπίτι μας κάθε μεσημέρι στις 12 και τριγυρνούσε. Κάποιες μέρες αγόραζε

Χρειάστηκε λίγος χρόνος, για να ηρεμήσει, πριν μιλήσει: «Όντως κήκα, αλλά δεν ήταν βραστό νερό.»

Δεν κατάλαβα και πολλά από όσα είπε λόγω της παράξενης προφοράς του, αλλά το ξαφνικό γέλιο του με έκανε να πιστέψω ότι είχα πει κάτι αστειό. Ήμουν έτοιμος να ανοίξω το στόμα μου, για να τον ρωτήσω, όταν ο ήχος πολλών ανδρών που στέκονταν στη σκιά με τσιγάρα στα χέρια, του φώναξαν από μακριά: «Κώστα! Ήρθε η ώρα να φύγουμε! Αγοράζεις χυμό πορτοκάλι εδώ και δέκα λεπτά!»

«Έρχομαι!» φώναξε στην ομάδα των ανδρών και γύρισε προς το μέρος μου: «Σας ευχαριστώ, καλή σας μέρα». Και έπειτα έτρεξε μακριά στο βάθος.

Από εκείνη τη μέρα και μετά, τον ήξερα ως Κώστα, ως τον νεαρό άνδρα με τη μυστηριώδη ουλή, την παράξενη προφορά και κάποια μυρωδιά σαπουνιού και τσιγάρων.

ένα ποτήρι χυμό πορτοκάλι, κάποιες άλλες έναν καφέ, αλλά φυσικά τις περισσότερες φορές δεν αγόραζε τίποτα και απλά καθόταν στην καρέκλα του, χαλαρώνοντας. Ήταν μοναχικός τύπος και κατά καιρούς έφερνε μαζί του μερικούς από τους συναδέλφους του, για να καθίσουν στην ταβέρνα. Κάθε φορά που τους σέρβιρα καφέ, παρατηρούσα πάντα ότι, παρόλο που ο Κώστας μύριζε καπνό, εκείνος δεν κάπνιζε. Αντίθετα μπορούσα να διαβάσω ακόμα και μια υποψία αηδίας για το τσιγάρο στην έκφρασή του. Αλλά ποιος άνδρας δεν καπνίζει στις μέρες μας;

Οι συχνές επισκέψεις του μας έκαναν να γίνουμε φίλοι. Όταν το μαγαζί δεν είχε δουλειά, μιλούσα μαζί του για λίγο. Βασικά του παραπονιόμουν για τα πολλά μαθήματα στο σχολείο, για τη μητέρα μου που με χτυπούσε πάλι και για άλλα θέματα της ζωής. Κατά διαστήματα μιλούσαμε για την κατάσταση στη χώρα, για τους Αμερικανούς και τους

Βρετανούς που έρχονταν στην Ελλάδα, για τους κομμουνιστές και τον κυβερνητικό στρατό που πήγαινε στον πόλεμο και τόσα άλλα. Ο Κώστας ήταν πιο συγκρατημένος, πάντα με άκουγε σιωπηλά, μετά έγνεφε σκεπτικά, έβηχε λίγο, αλλά ποτέ δεν εξέφραζε τη γνώμη του.

«Είσαι σίγουρος ότι δεν καπνίζεις;» Δεν μπόρεσα να αντισταθώ να ρωτήσω μια φορά σε μια περιστασιακή συζήτηση.

«Δεν καπνίζω.», είπε, πίνοντας μια μικρή γουλιά από τον καφέ του.

«Τότε γιατί μυρίζεις τόσο έντονα καπνό;»

«Επειδή εργάζομαι σε εργοστάσιο καπνού.»

«Δουλεύεις σε εργοστάσιο καπνού, αλλά δεν καπνίζεις; Γιατί;»

«Η κυβέρνηση με έστειλε να δουλέψω εκεί και δεν είχα άλλη επιλογή. Μισώ τη μυρωδιά του καπνού. Μου θυμίζει φωτιά.» Ο Κώστας με κοίταξε και είπε.

«Κι εγώ μισώ τη μυρωδιά του καπνού. Χαίρομαι που δεν είσαι καπνιστής.» Χαμογέλασα.

Ενδιαφέρον είναι ότι δεν ανέφερε ξανά το θέμα των ουλών του. Ήταν σαν ένα βιβλίο, όλα τα μυστικά, απλωμένα μπροστά μου, αλλά δεν μπορούσα να διαβάσω τις λέξεις του. Είχε οικογένεια ή αδέρφια; Από πού καταγόταν; Και πού πήγαινε; Γιατί δεν καπνίζει; Πού απέκτησε τις ουλές του; Γιατί ήταν κρυωμένος τόσο καιρό και γιατί ο βήχας του δεν σταματάει; Δεν είμαι από αυτούς που χώνουν τη μύτη τους στα προσωπικά των ανθρώπων, αλλά τα μυστικά που έκρυβε ο Κώστας με έκαναν ακόμα πολύ περίεργη.

Μια μέρα, καθόμασταν και μιλούσαμε ως συνήθως, και εγώ ανέλυα με ενθουσιασμό το ζήτημα για το αν πρέπει να διπλώνουμε την κουβέρτα μετά το ξύπνημα. Προσπάθησα να ανεβάσω την ένταση της φωνής μου, για να πνίξω το τρίξιμο του ραδιοφώνου. Πάνω που έλεγα ότι «ακόμα κι αν τη διπλώσεις τη νύχτα, θα μπερδευτεί», ο Κώστας ξαφνικά έγινε ασυνήθιστα σιωπηλός. Δεν είπε λέξη και έγερσε το κεφάλι του στο πλάι, σαν να σκεφτόταν κάτι. Ξαφνιάστηκα από το βλέμμα του και έκλεισα το στόμα μου.

«Από την πυρκαγιά της Σμύρνης το 1922, οι ελληνικές αρχές επικεντρώθηκαν στην εγκατάσταση των προσφύγων. Τους

παραχωρήσαμε γη και τους βοηθήσαμε να βρουν δουλειά ...» Το ραδιόφωνο δεν δούλευε και πολύ καλά.

«Μπορείτε να κλείσετε το ραδιόφωνο;» μου είπε απαλά ο Κώστας μετά από πολλή ώρα, σκύβοντας το κεφάλι του.

Σηκώθηκα και έκλεισα το ραδιόφωνο. Τότε επικράτησε σιωπή. Δεν είπα τίποτα, ούτε κι εγώ. Σιωπηλά τον παρακολουθούσα να αγκαλιάζει το μέτωπό του. Μόνο τα πουλιά κελαηδούσαν αδιάκοπα στα κλαδιά.

«Τι έχεις πάθει; Δεν αισθάνεσαι καλά;»

«Λένε ψέματα.» Μετά από μια στιγμή, τελικά κοίταξε ψηλά και μου είπε με σοβαρότητα.

«Ποιος λέει ψέματα; Ψέματα για ποιο πράγμα;» Με προβλημάτισε η ξαφνική του δήλωση.

«Η κυβέρνηση, όλοι αυτοί οι πολιτικοί λένε ψέματα.»

«Σχετικά με τους πρόσφυγες;»

«Πρόκειται για εμάς τους πρόσφυγες.»

Τα μάτια μου άνοιξαν κι έγιναν τεράστια.

Ένας πρόσφυγας; Είναι πρόσφυγας; Ήταν πρόσφυγας από την καταστροφή της Σμύρνης; Δηλαδή τα σημάδια στα χέρια του, ο συνεχής βήχας, προκλήθηκαν από εκείνη τη φωτιά; Γι' αυτό έχει τόσο παράξενη προφορά; Πώς είχε επιβιώσει; Γιατί είπε ότι η κυβέρνηση λέει ψέματα; Γιατί η κυβέρνηση έλεγε ψέματα; ... Ο καταιγισμός ερωτήσεων έσκασε αμέσως στο κεφάλι μου σαν ηλεκτροσόκ, προκαλώντας ανατριχίλα σε όλο μου το σώμα.

«Τι εννοείς; Είσαι πρόσφυγας;» Έκανα μια παύση για μια στιγμή και τον πλησίασα.

«Είμαστε απλά εργαλεία. Ποτέ δεν ενδιαφέρθηκαν για τις ζωές μας.»

«Μας βοηθούν όλους για έναν σκοπό, όλοι για το δικό τους όφελος.» Ο Κώστας ανακάτεψε τον υπόλοιπο καφέ στο φλιτζάνι του με το κουτάλι του.

«Ποια συμφέροντα, για ποιο πράγμα μιλάς;»

«Προσπαθούν απλώς να μας εξαγοράσουν με χρήματα. Όλοι μας είμαστε πιστοί σαν σκύλοι.» Ξαφνικά έβγαλε ένα γέλιο, αλλά με μια δόση πικρίας μέσα του.

«Να σας δωροδοκήσουν όλους με τι;»

«Με τις ψήφους, φυσικά. Αν σας έδιναν 5.000 δραχμές αυτή τη στιγμή και σας ζητούσα να εκλέξετε τον σκύλο σας πρόεδρο, θα ήσασταν πρόθυμοι;»

«Φυσικά και όχι, η ψήφος είναι δικαίωμά μου και δεν έχουν κανένα δικαίωμα να παρεμβαίνουν!» Ήμουν σασιτισμένος από την ερώτησή του.

«Αλλά τότε υπήρχαν απλά άνθρωποι που ήταν πρόθυμοι να το κάνουν! Χαχα, τι λόγο είχαμε τότε; Δεν υπήρχε σωστό ή λάθος, θα μπορούσαμε να τσακωθούμε για ένα καρβέλι ψωμί, πόσο μάλλον για 5.000 δραχμές! Έι, 5.000! Πιθανότατα αυτό ήταν το μόνο που αξίζαμε!» Ο Κώστας έγερνε προς τα πίσω, στην πλάτη της καρέκλας, με μια μεγάλη ουλή στο χέρι του να ξεπροβάλλει από το μανίκι, η οποία μου έκαιγε τα μάτια.

«Μπορούσατε να αρνηθείτε;» Συνειδητοποίησα την ανοησία μου, αφού έκανα αυτή την ερώτηση. Ποιος θα μπορούσε να αρνηθεί τα χρήματα; Και πάλι, η πολιτική εξουσία έμοιαζε το λιγότερο σημαντικό πράγμα στον κόσμο, όταν δεν είχες να φας και μόλις είχες χάσει το σπίτι σου.

«Η μητέρα μου τους είπε "όχι" και κατέληξε να πεθάνει από την πείνα σε ένα κοτέτσι!» Ο Κώστας ξαφνικά ταράχτηκε τόσο πολύ που σηκώθηκε όρθιος και έριξε τον καφέ στο τραπέζι, αλλά δεν τον ένοιαζε, σχεδόν φώναζε: «Δώστε μας χρήματα σε αντάλλαγμα για τις ψήφους μας. Η άρνηση είναι θανατική καταδίκη! Χωρίς φαγητό, χωρίς σπίτι! Ποιος μπορεί να αποκαλεί ένα κοτέτσι σπίτι του;»

«Μα η κυβέρνηση σας βοηθάει να αποπληρώσετε τα δάνειά σας ...»

«Είσαι αφελής, αλλά η αφέλεια δεν μπορεί να σε κρατήσει ζωντανό σε αυτόν τον κόσμο. Πάντα υπάρχει ένα δάνειο που

πρέπει να αποπληρωθεί, και το τίμημα που πλήρωσα ήταν να με στείλουν να δουλεύω σκληρά σε ένα εργοστάσιο καπνού ως εργάτης. Δουλεύω μέρα νύχτα για μισό καρβέλι ψωμί και λίγο ελαιόλαδο. Νομίζω ότι οι κότες τρέφονται καλύτερα από εμάς! Αν ήθελα να γίνω σκλάβος, θα μπορούσα κάλλιστα να είχα μείνει στη Σμύρνη!»

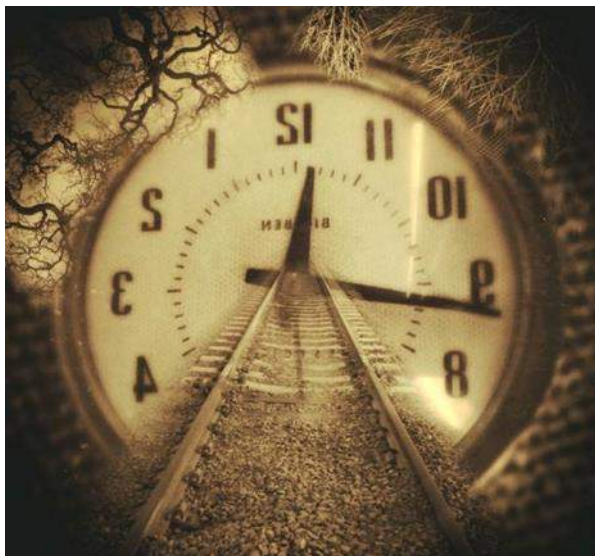
Ο Κώστας πήγε στην άκρη του δρόμου και κάθισε σκυμμένος, βήχοντας έντονα. Κάθισα σε μια καρέκλα και τον κοίταξα από πίσω. Το σοκ με έκανε να μείνω άφωνος. Αυτό που μόλις είχε πει με είχε κάνει να ξεχάσω ό,τι σκεφτόμουν πριν. Δεν ήξερα τι να κάνω. Ήθελα να τον πλησιάσω και να του χαϊδέψω την πλάτη, αλλά τα πόδια μου πάγωσαν στη θέση τους. Τη στιγμή που μου είπε ότι ήταν πρόσφυγας, ένιωσα ξαφνικά μια αόρατη γραμμή να με χωρίζει από εκείνον.

Έμεινα έτσι για πολλή ώρα, ίσως 10 λεπτά, ίσως μια ώρα, δεν ξέρω. Ένιωσα σαν να είχε περάσει μισός αιώνας. Τα πουλιά στα δέντρα κελαηδούσαν πιο δυνατά.

«Συγγνώμη, πρέπει να σε τρώμαξα», είπε ο Κώστας που σηκώθηκε, βήχοντας άλλες δύο φορές.

«Είσαι καλά;» Αυτές ήταν οι μόνες δύο λέξεις που μπόρεσαν να βγουν από το στόμα μου.

«Είμαι μια χαρά. Είναι αργά, πρέπει να φύγω τώρα, σ' ευχαριστώ». Ο Κώστας γύρισε και απομακρύνθηκε προς το μέρος όπου έδυε ο ήλιος.

3.

Για αρκετό καιρό μετά, ο Κώστας δεν επέστρεψε ποτέ στην ταβέρνα. Ούτε είχα την ευκαιρία να τον ξαναδώ. Το εργοστάσιο τσιγάρων έκλεισε επίσης με το ξέσπασμα του εμφυλίου. Κανένας εργάτης δεν ερχόταν πια στην ταβέρνα μας για καφέ ή φαγητό.

Μετά από εκείνη τη μέρα, ήταν σαν ο κόσμος μου να είχε γίνει λίγο πιο σκοτεινός. Δεν είδα ποτέ ξανά πρόσφυγες με τα ίδια μου τα μάτια. Άκουγα μόνο ιστορίες γι' αυτούς από τα μισόλογα στο ραδιόφωνο. Άκουγα για τις πυρκαγιές στη Σμύρνη που έκαιγαν για επτά μέρες, για τις βάρκες με τους πρόσφυγες που έφευγαν για διάφορα μέρη της Ελλάδας, για πολλούς συμπατριώτες τους Έλληνες που χάθηκαν μέσα στις φλόγες. Αλλά η συμπίνα μου γι' αυτούς ήταν μόνο επιφανειακή και δύσκολα ρίζωσε στην καρδιά μου.

Μόνο φέτος το καλοκαίρι γνώρισα τον Κώστα, έναν πραγματικό πρόσφυγα. Μου ήταν δύσκολο να φανταστώ τι περνούσε. Δεν ήμουν σίγουρος αν είχε και άλλα σημάδια στο σώμα του, και δεν τον ρώτησα αν τα σημάδια στα χέρια του προκλήθηκαν από τη φωτιά. Ούτε ξέρω αν οι πολλές ώρες σκληρής εργασίας στο εργοστάσιο καπνού προκάλεσαν τέτοια γήρανση των χεριών του ή αν η φωτιά και η μυρωδιά του εργοστασίου έκαναν τον βήχα του όλο και χειρότερο. Ούτε εγώ είχα την ευκαιρία να το μάθω.

Πόσο ειρωνικό είναι το γεγονός ότι αυτός που αντιπαθούσε τα τσιγάρα και είχε καεί από τον καπνό της φωτιάς, στάλθηκε να εργαστεί σε εργοστάσιο τσιγάρων!

Κατά καιρούς, αισθάνομαι ενοχές, όταν το σκέφτομαι. Ένοχος που δεν έσπευσα να τον χτυπήσω στον ώμο εκείνη τη στιγμή που πνιγόταν απ' τον βήχα, ένοχος που δεν εξέφρασα τη λύπη μου για τον θάνατο της μητέρας του, ένοχος που συνέχισα να προκαλώ τη θλίψη του, μόνο και μόνο για να ικανοποιήσω τη δική μου περιέργεια. Άρχισα να σκέφτομαι ξανά τι εννοούσε, όταν μου έλεγε ότι ήταν αφελής. Ήξερα ότι ο κόσμος ήταν κακός, η σφαγή στην Αθήνα, η πυρκαγιά στη Σμύρνη ... Παρ' όλα αυτά, επέλεγα να πιστέψω τα λόγια στο ραδιόφωνο. Η εμπειρία του Κώστα με έκανε στοχαστικό. Υπέφερε όχι μόνο σωματικά, αλλά και ψυχικά. Εγκαταλείφθηκε ο Κώστας από την ίδια του την πατρίδα και από τους Έλληνες συμπατριώτες του. Ίσως νόμιζε ότι η αποβίβασή του στην Ελλάδα ήταν η αρχή της σωτηρίας, αλλά, μάλλον αντίθετα, ήταν η συνέχεια της συμφοράς.

Ίσως η σιωπή του Κώστα να είναι επίσης αντιπροσωπευτική της σιωπής των περισσότερων προσφύγων. Υποφέρουν σιωπηλά και ποιος μοιράζεται τον πόνο τους;

Με αυτή τη σκέψη, τα πουλιά στα κλαδιά των δέντρων σταμάτησαν να κελαηδούν.

Η συμβολή ενός Ιάπωνα καπετάνιου στη σωτηρία Ελλήνων κατά την καταστροφή της Σμύρνης (1922)

Κο Shiratori (Ιαπωνία)

Στις 8 Σεπτεμβρίου 1922 η Σμύρνη καιγόταν από άκρη σε άκρη. Οι φλόγες έκαιγαν σπίτια, επιχειρήσεις και ανθρώπους. Εξαθλιωμένοι Έλληνες της πόλης αναζητούσαν απεγνωσμένα τη σωτηρία διά θαλάσσης, αλλά τα καράβια αρνούσαν να τους παραλάβουν και με βία τούς πετούσαν στη θάλασσα. Τα αμερικανικά, τα βρετανικά, τα γαλλικά και τα ιταλικά πλοία έλεγαν στους πρόσφυγες ότι μπορούσαν να πάρουν μόνο δικούς τους. Μέσα στον πανικό ένας Ιάπωνας καπετάνιος ενός εμπορικού πλοίου και το πλήρωμά του, συγκλονισμένοι από την εικόνα της τραγωδίας και χωρίς

χρονοτριβή, πήραν μια γενναία απόφαση: μετέφεραν στο κατάστρωμα όλο το φορτίο από μετάξι και δαντέλα που ήταν αποθηκευμένο στα αμπάρια και χωρίς δισταγμό το έριξαν στη θάλασσα! Για τον Ιάπωνα καπετάνιο, το όνομα του οποίου παραμένει, δυστυχώς, έως σήμερα άγνωστο, υπέρτερο όλων ήταν η διάσωση των ανθρώπινων ψυχών. Γι' αυτό και έδωσε διαταγή να πλησιάσει το πλοίο στην προκουμιά και να επιβιβαστούν σε αυτό Έλληνες και Αρμένιοι, προκειμένου να μεταφερθούν ασφαλείς στον Πειραιά και σε άλλα ελληνικά λιμάνια.

Παραπάνω είναι η ιστορία που μας πάει τρεις γενιές πίσω στους Έλληνες Μικρασιάτες προγόνους. Πρέπει να είμαι προσεκτικός εδώ, όμως, να μην χρησιμοποιήσω τη λέξη «γεγονός» αντί για «ιστορία». Η μοναδική καθηγήτρια που ασχολείται με τις μελέτες Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας στην Ιαπωνία (που έχει μεταπτυχιακό από το ΑΠΘ), Δρ. Νανάκο Μουράτα, δηλώνει ότι δεν μπορεί να το επαληθεύσει εντελώς μέχρι να διαπιστώσει κάποια σημαντικά στοιχεία που λείπουν έως και τώρα. Παρακάτω θα παρουσιάσω

κάποια αποσπάσματα από τις σχετικές μελέτες της, ιδιαίτερα τις αντιφάσεις που προσπαθεί να εξηγήσει.

Στις αρκετές εφημερίδες που έχουν καταγράψει αυτή την ιστορία το καλοκαίρι του 1922 περιλαμβάνονται οι «Σκρίπ», «Σημαία», «Εμπρός» και «Αθήναι». Όχι μόνο ελληνικές εφημερίδες αλλά και διεθνείς, όπως οι «Daily Telegraph» και «New York Times» έχουν καλύψει αυτή τη διάσωση από τον Ιάπωνα καπετάνιο.

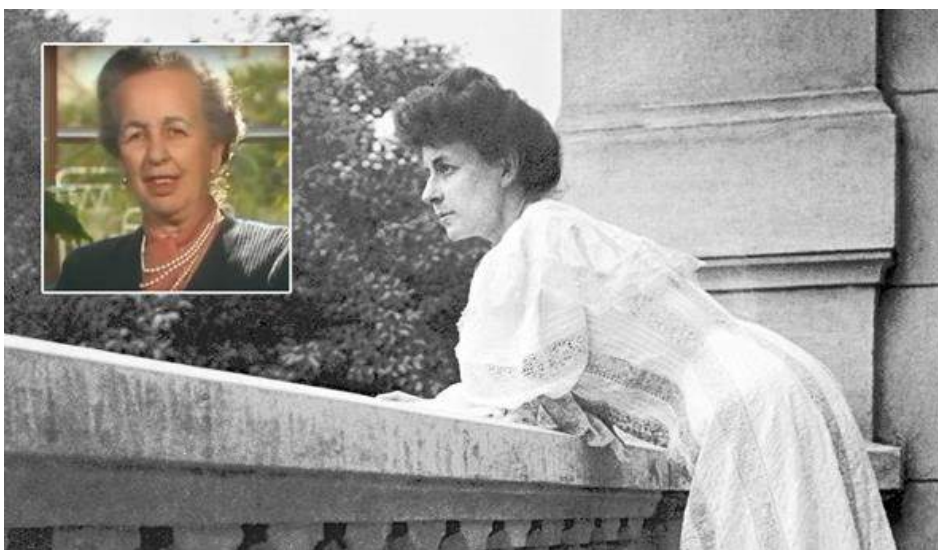
Αυτό το γεγονός όμως δεν έχει καταγραφεί στις ιαπωνικές εφημερίδες, παρόλο που αρκετές παρακολουθούσαν τη Μικρασιατική εκστρατεία αναλυτικά εκείνη την περίοδο. Επίσης, ο αριθμός διασωθέντων που καταγράφηκε σε κάθε εφημερίδα διαφέρει αρκετά και κυμαίνεται από τα 325

άτομα, που αναφέρονται από την εφημερίδα «Αθήναι», μέχρι τα 1600 άτομα, που αναφέρει η εφημερίδα «Σκρίπ».

Μια Ελληνίδα συγγραφέας, που ζούσε εκείνη την εποχή, η Πηνελόπη Δέλτα (ο πατέρας της ήταν ο Εμμανουήλ Μπενάκης), έχει αφήσει ένα σημείωμα για αυτή την ιστορία, που είχε ακούσει από έναν διασωθέντα.

«Κανέναν δεν μάζεψαν, ούτε οι Γάλλοι που ζητούσαν χορήγια απ' ανθρώπους που έφευγαν με την ψυχή στο στόμα, ούτε οι Ιταλοί, ούτε οι Άγγλοι, που έπαιζαν χορούς και μουσικές μπάντες τους, την ώρα που καιγόταν η Σμύρνη, και σκέπαζαν έτσι, με τη μουσική τους, τις στριγκλιές των σφαζομένων, που έφθαναν ως αυτούς και τους εναχλούσαν[...]. Μόνοι οι Γιαπωνέζοι, που είχαν και αυτοί ένα δυο πλοία εκεί, μάζεψαν άσους χωρούσαν στα πλοία τους δυστυχισμένους, και τους μετέφεραν στη Μυτιλήνη. Σ' ένα από αυτά τα πλοία σώθηκε και ο πρόσφυγας, που μου διηγήθηκε την άνω ιστορία. Remember, Remember, Remember την "ευγένεια" και τον "ανθρωπισμό" των λεγομένων "πολιτισμένων" Άγγλο-Γάλλο-Ιταλό-δυτικών λαών, που αντιπροσωπεύουν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.»

Όμως εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι η Πηνελόπη Δέλτα έχει καταγράψει ότι οι πρόσφυγες μεταφέρθηκαν στη Μυτιλήνη, ενώ όλες οι προαναφερθείσες εφημερίδες έγραψαν ότι οι πρόσφυγες μεταφέρθηκαν στον Πειραιά.

Πηνελόπη Δέλτα (1874-1941)

Μόνο στο «Σκρίπ» και στο «Αθήναι» έχει αναφερθεί το όνομα του καπετάνιου, που τουλάχιστον επισήμως παραμένει άγνωστο έως και τώρα. Το «Σκρίπ» αναφέρει το εξής: «[...] οφείλεται εις τον Κυβερνήτην του Ιαπων. σκάφους και τους αντιπροσώπους της Εταιρίας αδελφούς Λου.» Ενώ το «Αθήναι» αναφέρει το εξής; «[...] την οποίαν ανέλαβεν ο Ιάπωνας κυβερνήτης κ. Λου και αξιωματικοί του σκάφους.» Με λίγα λόγια, ενώ το «Σκρίπ» αναφέρει ότι υπήρχαν ένας Ιάπωνας καπετάνιος και οι εργαζόμενοι της «Εταιρίας αδελφούς Λού» στο πλοίο, το «Αθήναι» αναφέρει ότι ο ίδιος ο Ιάπωνας καπετάνιος είναι ο Λού. Αν υποθέσουμε ότι το «Αθήναι» είναι αληθές και το «Σκρίπ» λανθασμένο, ερχόμαστε αντιμέτωποι με ένα άλλο στοιχείο που προβληματίζει: ο «Λου» δεν είναι Ιαπωνικό αλλά Κινέζικο επώνυμο (魯, 盧, 蘆).

Αναφορικά με το θέμα αυτό, η Δρ. Μουράτα παραδέχεται ότι ακόμη χρειάζεται περισσότερη μελέτη για αυτό το θέμα,

ενώ ταυτόχρονα σημειώνει ότι η πιθανότητα ύπαρξης ενός Κινέζου καπετάνιου είναι ελάχιστη. Οι ναυτικές μεταφορές ήταν ακόμη υπό ανάπτυξη εκείνη τη δεκαετία στην Κίνα και είναι δύσκολο να εξηγηθεί πώς ένας Κινέζος θα μπορούσε να αναλάβει κυβερνητικό ρόλο σε ένα ιαπωνικό πλοίο.

Τέλος, τέτοιες μελέτες της ιστορίας είναι σίγουρα σημαντικά έργα και αξίζουν τον θαυμασμό μας, ενώ και ένας μη-επαληθευμένος μύθος διαδραματίζει αρκετά σημαντικό ρόλο για τους ανθρώπους. Αυτό που μετράει για τους Μικρασιάτες της εποχής εκείνης είναι ότι επέζησαν χάρη στην ηρωική απόφαση που πήρε κάποιος άγνωστος, όποιος κι αν ήταν αυτός. Όσο περνάει ο καιρός, γίνεται όλο και πιο δύσκολη η επαλήθευση των γεγονότων για τη Δρ. Μουράτα, αλλά εύχομαι ότι αυτή η ιστορία θα παραμένει ως μία ελπίδα ανθρωπιάς για τους Έλληνες και για όλο τον κόσμο.

Ko Shiratori (Ιαπωνία)

文芸

Αμέσως με το που έμαθαν ότι ο στρατός του Κεμάλ ξεκίνησε την επίθεση, οι Έλληνες που ζούσαν στη Μικρά Ασία άρχισαν να κατευθύνονται κοπαδιαστά προς την παραλία της Σμύρνης. Οι πρόσφυγες κουβαλούσαν μόνο τα απολύτως απαραίτητα. Μερικές μανάδες έπρεπε να εγκαταλείψουν τα δικά τους μωρά στον δρόμο, ευελπιστώντας ότι κάποιος καλόκαρδος Τούρκος θα τα πάρουν και θα τα μεγαλώσουν. Στην προκουμαία της Σμύρνης επικρατούσε ήδη μεγάλος πανικός στις 7 Σεπτεμβρίου του 1922, καθώς είχε γεμίσει με Έλληνες, σκυθρωπούς και απεγνωσμένους.

Ο Κάσουγκα, ένας Ιάπωνας καπετάνιος στο εμπορικό πλοίο «Τοκείμαρου», μάρκαρε από το Πορτ Σάιτ της Αίγυπτου στις 29 Αυγούστου. Τις τελευταίες μέρες ο Κάσουγκα παρακολουθούσε επιμελώς τα νέα που αφορούσαν την επικαιρότητα της Σμύρνης, που ήταν ο επόμενος προγραμματισμένος προορισμός του, όπου θα έφτανε σε 10 μέρες. Η γραμμένη στον τηλεγράφο εντολή, που έχει σταλθεί από την έδρα του Τόκυο, ήταν απλή: Η τροποποίηση του

αρχικού δρομολογίου θα επιτραπεί ανάλογα με την περίπτωση. Όπως έχει διδαχθεί επανειλημμένα στη Σχολή Εμποροπλοιάρχων, η πρώτη προτεραιότητα πρέπει να δίνεται σε κάθε περίπτωση στις ζωές των πληρωμάτων. Στη δική του καμπίνα του πλοίου, ο Κάσουγκα ορκίστηκε στον εαυτό του ότι ποτέ δεν θα άφηνε να κινδυνεύσουν οι ζωές των συναδέλφων του.

Την επόμενη μέρα στη Σμύρνη, μπήκαν οι Τούρκοι στρατιώτες στο λιμάνι. Περνούσαν μπροστά από τους απελπισμένους Έλληνες, φωνάζοντας «Μη ανησυχείτε», επιδιώκοντας να καθησυχάσουν τα τρομαγμένα παιδιά. Καθώς κυριαρχούσαν ο φόβος και η απελπισία, οι Έλληνες κατάλαβαν ότι πραγματικά βρίσκονταν στο χείλος της αβύσσου: είδαν φλόγες να χορεύουν περίπου 2 χιλιόμετρα μακριά από το λιμάνι. Οι φλόγες επεκτάθηκαν με ταχύτατο ρυθμό, και ήταν ολοφάνερο ότι θα έφταναν σύντομα μέχρι την προκουμαία. Ο καπνός και η κάρσα που γέμισαν το λιμάνι ήταν τόσο τρομακτικά, που οι άνθρωποι μούσκευαν τις

Ο καπετάνιος Κάσουγκα, την ίδια στιγμή που οι φλόγες επεκτείνονταν σε όλη τη Σμύρνη επρόκειτο να λάβει μια κρίσιμη απόφαση. Ο Ιάπωνας καπετάνιος ήταν αρκετά ενημερωμένος για την κατάσταση της Σμύρνης, όπου συγκεντρώνονταν οι Έλληνες, και κατάλαβε ότι θα μπορούσε να ξεσπάσει κάποια τραγωδία ανά πάσα στιγμή. Στον τηλεγράφο που είχε λάβει στα Χανιά, όπου πετάχτηκε πριν 5 μέρες, για να ανεφοδιάσει το πλοίο του με καύσιμα, δεν αναφερόταν τίποτα για τις συγκεκριμένες δράσεις που έπρεπε αυτός να αναλάβει. Η τελική απόφαση ήταν στο χέρι του Κάσουγκα, που διέταξε το πλήρωμα να οδηγήσουν το Τοκέϊμαρου προς τη Σμύρνη. Το αρχικώς σχεδιασμένο δρομολόγιο του πλοίου είχε ήδη καθυστερήσει αρκετά λόγω του άσχημου καιρού, και ο Κάσουγκα είχε ένα κακό προαίσθημα. Για τους λόγους αυτούς θέλησε να

κουβέντες τους στη θάλασσα, για να τυλίξουν τον εαυτό τους και τις οικογένειές τους.

διεκπεραιώσει τη δουλειά του και να περάσει στην Ελλάδα το συντομότερο δυνατόν.

Τη νύχτα της 8ης Σεπτεμβρίου η Σμύρνη είχε ήδη καταντήσει σωστό πανδαιμόνιο. Οι εξαθλιωμένοι Έλληνες αναζητούσαν τη σωτηρία διά θαλάσσης, όπου συγκεντρώνονταν καράβια από διάφορες χώρες: αμερικάνικα, βρετανικά, γαλλικά και ιταλικά. Μια γυναίκα που κουβαλούσε ένα μικρό παιδί στην αγκαλιά της, φώναξε απεγνωσμένα στο πλήρωμα του αμερικανικού πλοίου «Σώσε μας!». Αλλά η απάντηση που έλαβε από αυτό ήχησε ψυχρά: «Όχι, μόνο δικούς μας!». Είμαστε εντελώς καταδικασμένοι, διαισθάνθηκε η γυναίκα. Την ίδια στιγμή που σχεδόν άρχισε να χάνει τις ελπίδες της και να παρατάει την προσπάθεια, είδε ένα ελλιμενισμένο πλοίο να δέχεται μεγάλο μέρος των προσφύγων!

Όταν πλησίασε στο λιμάνι της Σμύρνης, ο καπετάνιος Κάσουγκα μπορούσε να νιώσει την εφιαλτική οσμή, η οποία ποτέ δεν έχει ξεναμυρίσει. Το κακό προαίσθημα που ένιωσε πριν έγινε πραγματικότητα και συγκλονίστηκε. Το Τοκείμαρου πλησίαζε στο λιμάνι τόσο κοντά που δεν μπορούσε να κάνει αναστροφή. Τώρα πια ο Κάσουγκα και το πλήρωμά του μπορούσαν να δουν καθαρά το πανδαιμόνιο με φόντο το μέτωπο της φωτιάς. Το πλήρωμα περίμενε εντολή από τον καπετάνιο, που όλοι σέβονταν για την ηρεμία και την ταπεινότητά του. Ο λόγος που βγήκε από το στόμα του εξέπληξε όλο του το πλήρωμα. «Πετάξτε στη θάλασσα όλο το φορτίο από τα αμπάρια και αδειάστε το κατάστρωμα!»

Ήταν μόνο 20 λεπτά που το Τοκείμαρου παρέμεινε στο λιμάνι της Σμύρνης, αλλά ήταν αρκετά μεγάλο διάστημα, για να σώσει 325 ανθρώπινες ψυχές. Στον δρόμο που κατευθυνόταν προς τον Πειραιά, ο καπετάνιος Κάσουγκα συζητούσε μαζί με τον υποπλοίαρχο για το πώς θα μπορούσαν να εξηγήσουν την κατάσταση και να δικαιολογήσουν στην εταιρία τους το γεγονός ότι όλο το φορτίο το πέταξαν στο βυθό της θάλασσας. Ο υποπλοίαρχος είπε ότι «αν σας απολύσει η εταιρία μας, και εγώ θα παραιτηθώ.» Ο καπετάνιος Κάσουγκα ένιωσε ανακουφισμένος. Ίσως δεν ήταν λάθος τι έκανα, είπε στον εαυτό του...

Ορφανά παιδιά από την Ιαπωνία στην Κίνα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Xinyue Qiu (Κίνα)

1. Ορφανά παιδιά από την Ιαπωνία

Πριν από 70 χρόνια, υπήρχε μια τέτοια ομάδα νεογέννητων παιδιών που είχαν μείνει στην Κίνα λόγω του βάνουσου πολέμου. Είναι απόγονοι των Ιαπώνων και ταυτόχρονα είναι θύματα του πολέμου.

Σύμφωνα με επίσημες στατιστικές, σχεδόν 4.000 ορφανά από την Ιαπωνία έμειναν πίσω στην Κίνα μετά το τέλος του Β΄ παγκοσμίου πολέμου. Στην πραγματικότητα ο αριθμός αυτός είναι ακόμη μεγαλύτερος. Ο αριθμός των Κινέζων θετών γονέων υπερβαίνει κατά πολύ αυτόν τον αριθμό, επειδή πολλά ορφανά είχαν μεγαλώσει από πολλούς θετούς γονείς. Κανένας θετός γονιός δεν είχε μεταδώσει το μίσος του για τους εισβολείς σε αυτά τα παιδιά. Αυτοί οι θετοί

γονείς απλώς προσπαθούσαν να σώσουν τις φτωχές μικρές ζωές.

Μέσα σε αυτά τα 70 χρόνια, κάποια ορφανά ήρθαν σε επαφή με τους βιολογικούς γονείς τους και επέστρεψαν στην Ιαπωνία. Κάποια εξακολουθούν να μένουν ακόμη και σήμερα στην Κίνα. Αλλά όπου κι αν βρίσκονται, τα περισσότερα δεν ξεχνούν ποτέ την καλοσύνη των θετών γονιών τους. Μερικοί από αυτούς σχημάτισαν μια ομάδα, για να επιστρέψουν στην Κίνα, για να ευχαριστήσουν τους θετούς γονείς τους. Στις 14 Αυγούστου 2015, ο Ιάπωνας πρωθυπουργός Σίνζο Άμπε κατέστησε σαφές ότι «πρέπει να νοιαζόμαστε για τα σχεδόν 4.000 γιαπωνέζικα παιδιά που έμειναν στην Κίνα κατά τη διάρκεια του πολέμου».

2. Τα θύματα από τον πόλεμο

Το 1931 ξέσπασε μεγάλος πόλεμος μεταξύ Κίνας και Ιαπωνίας. Πρόκειται για το ασιατικό πεδίο μάχης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η βορειοανατολική Κίνα καταλήφθηκε και πάνω από 30 εκατομμύρια Κινέζοι της βορειοανατολικής Κίνας έγιναν σκλάβοι. Οδηγήθηκαν στη δυτική χαράδρα, όπου οι συνθήκες ήταν εξαιρετικά δύσκολες και πολλοί Κινέζοι πέθαναν εκεί.

Εκείνη την εποχή, η έκταση της βορειοανατολικής Κίνας ήταν τρεις φορές μεγαλύτερη από την Ιαπωνία. Ο ιαπωνικός στρατός κατέλαβε τη γη και οδήγησε τους Κινέζους προς τα δυτικά. Έτσι υπήρχε μια τεράστια γη στα βορειοανατολικά, που κανείς δεν την καλλιεργούσε. Ταυτόχρονα, ο ιαπωνικός στρατός χρειαζόταν πολλές προμήθειες τροφίμων. Έτσι η

ιαπωνική κυβέρνηση σχεδίασε να μεταφέρει τους Ιάπωνες στη βορειοανατολική Κίνα. Αυτό ήταν το πολύ διάσημο «Σχέδιο εκατομμυρίων».

Το περιοχόμενο του λεγόμενου «Σχεδίου εκατομμυρίων» ήταν να μεταναστεύσουν ένα εκατομμύριο άνθρωποι από την Ιαπωνία στη βορειοανατολική Κίνα. Σύμφωνα με την περιγραφή της ιαπωνικής κυβέρνησης εκείνη την εποχή, η γη στη βορειοανατολική Κίνα ήταν πολύ εύφορη και γεμάτη πόρους και χρυσό. Αν μέρος του ιαπωνικού λαού πήγαινε εκεί, θα μπορούσε να ζήσει μια ευήμερη ζωή. Ως εκ τούτου, με την προσδοκία ενός λαμπρού μέλλοντος, πολλοί Ιάπωνες έφεραν ολόκληρες τις οικογένειές τους, για να εγκατασταθούν στη βορειοανατολική Κίνα.

Τον Αύγουστο του 1945, ο ιαπωνικός στρατός παραδόθηκε. Όλα τα ιαπωνικά στρατεύματα και το υψηλόβαθμο προσωπικό που είχαν σταθμεύσει στα βορειοανατολικά ενημερώθηκαν εκ των προτέρων και επέστρεψαν στην Ιαπωνία με τρένο. Εκείνη τη στιγμή, οι Ιάπωνες στη βορειοανατολική Κίνα δεν μπορούσαν να επιστρέψουν στην Ιαπωνία, επειδή οι αποβάθρες σε ολόκληρη την περιοχή εκεί είχαν ήδη αποκλειστεί από τον σοβιετικό στρατό. Στον δρόμο της επιστροφής, λόγω της μεγάλης απόστασης και λόγω των κακουχιών του πολέμου, πολλοί άνθρωποι ήταν αδύναμοι και πέθαναν στον δρόμο. Αφού έμαθαν ότι δεν μπορούσαν να επιστρέψουν στην Ιαπωνία, άρχισαν να σκέφτονται τρόπους να κρύψουν τα παιδιά τους ή να τα

στείλουν έξω από την περιοχή, όπου βρίσκονταν παγιδευμένοι. Ακόμα κι αν δεν μπορούσαν οι ίδιοι να ζήσουν, έλπιζαν ότι τα παιδιά τους θα μπορούσαν να επιβιώσουν. Μερικές φορές, έβρισκαν δεκάδες γιαπωνέζικα παιδιά, που δεν είχαν πεθάνει, ανάμεσα στους χιλιάδες νεκρούς. Όταν κάποιοι Κινέζοι έβρισκαν αυτά τα παιδιά, τα έπαιρναν, για να τα θεραπεύσουν και να τα υιοθετήσουν. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, όταν ο ιαπωνικός στρατός παραδόθηκε και αποχώρησε από την Κίνα, περίπου 4.000 ορφανά γιαπωνέζικα ορφανά ακόμα έμειναν στην Κίνα και υιοθετήθηκαν από κινεζικές οικογένειες.

3. Η ιστορία του Deshui

Ο Deshui είναι ένα από τα 4.000 ορφανά. Η βιολογική μητέρα του Deshui πέθανε μετά τη γέννησή του. Μετά την υποχώρηση του Ιαπωνικού στρατού, σύμφωνα με τις διαταγές, χρειάστηκε να επιστρέψει και ο πατέρας του Deshui στην Ιαπωνία. Όμως ήξερε ότι πολλοί άνθρωποι πέθαιναν στον δρόμο της επιστροφής. Έτσι δεν ήταν σίγουρος αν θα κατάφερνε να επιστρέψει στην Ιαπωνία. Αφού πέθανε η γυναίκα του, έμεινε μόνος με έναν γιο 8 μηνών. Ήξερε ότι του ήταν αδύνατο να επιστρέψει στην Ιαπωνία με ένα τόσο μικρό παιδί, και το παιδί πιθανότατα θα πέθαινε στον δρόμο.

Αφού σκέφτηκε πολύ, αποφάσισε τελικά να αφήσει τον γιο του στην Κίνα και να βρει μια αξιόπιστη οικογένεια, για να τον υιοθετήσει. Έψαχνε λοιπόν αρκετό καιρό και βρήκε μια κινεζική οικογένεια.

Αν και το κινέζικο ζευγάρι γνώριζε ότι το παιδί ήταν από την Ιαπωνία, αφού έμαθε για τη δύσκολη κατάσταση της οικογένειας του Deshui, τον συμπόνεσε πολύ και αποφάσισε να πάρει το παιδί στο σπίτι. Το ζευγάρι κατάλαβε ότι αν δεν υιοθετούσε το παιδί, αυτό θα μπορούσε να πέθαινε μετά από λίγες μέρες.

«Ο πόλεμος είναι θέμα της χώρας. Δεν έχει σχέση με τα παιδιά», είπε το ζευγάρι Κινέζων.

Ο Deshui πήγε στο σπίτι των θετών γονιών του. Του έδωσαν την καλύτερη δυνατή φροντίδα, όπως είχαν υποσχεθεί στον βιολογικό του πατέρα. Αν και η οικογένεια των θετών γονέων δεν ήταν πλούσια, έκαναν ό,τι μπορούσαν, για να του προσφέρουν τις καλύτερες συνθήκες εκπαίδευσης, για να πάει στο σχολείο. Ο Deshui, ο οποίος μεγάλωσε με τόση φροντίδα από τους θετούς γονείς του, ένωθε ότι το σπίτι του ήταν πολύ ζεστό και ποτέ δεν αμφέβαλλε ότι είχε γεννηθεί από τους θετούς γονείς του. Σταδιακά, ο Deshui μεγάλωσε αμέριμνος και μετά παντρεύτηκε και έκανε παιδί. Την δεκαετία του '70, η σχέση μεταξύ της Κίνας και της Ιαπωνίας έγινε καλύτερη. Πολλά ορφανά που είχαν μείνει στην Κίνα επέστρεψαν τότε στην Ιαπωνία, για να αναζητήσουν τους συγγενείς τους. Ο διευθυντής της εταιρείας του Deshui τον ρώτησε μια μέρα «Γιατί δεν επιστρέφεις στην Ιαπωνία, για να βρεις τους συγγενείς σου;»

4. Το ταξίδι της επιστροφής

Αν και οι θετοί γονείς μεγάλωσαν τον Deshui σαν ένα βιολογικά δικό τους παιδί, δεν μπορούσαν να κρύψουν την ιαπωνική καταγωγή του, ούτε μπορούσαν να αλλάξουν την πραγματικότητα ότι ο βιολογικός πατέρας του βρισκόταν στην Ιαπωνία. Το 1972, οι κυβερνήσεις των δύο χωρών άρχισαν να επιλύουν μαζί το πρόβλημα των ορφανών του πολέμου.

Ο Deshui μπερδεύτηκε πολύ, όταν το άκουσε αυτό. «Είμαι Κινέζος, γιατί να επιστρέψω στην Ιαπωνία, για να βρω συγγενείς;»

Βλέποντας ότι ο Deshui πίστευε αυτό που έλεγε, ο διευθυντής τού είπε ότι αυτός ήταν παιδί από την Ιαπωνία. Ο διευθυντής ήταν τόσο σοβαρός, ώστε ο Deshui άρχισε να αμφιβάλλει για την ταυτότητά του.

Όταν ο Deshui γύρισε στο σπίτι, ρώτησε τη μητέρα του «Μαμά, κάποιος είπε ότι δεν γεννήθηκα από σένα, αλλά ότι ήμουν παιδί από την Ιαπωνία. Είναι αλήθεια;»

«Ναι.» Απάντησε η μητέρα του.

Τότε μόλις έμαθε ότι ήταν ένας Ιαπωνέζος ορφανός που μεγάλωσε από Κινέζους γονείς. Ο Deshui σοκαρίστηκε πολύ και ένιωθε σαν να έπεφτε ο ουρανός πάνω του!

Κανόνισαν τα ορφανά να επιστρέψουν στην Ιαπωνία, για να βρουν τους συγγενείς τους.

Έτσι, η θετή μητέρα του Deshui τον έπειθε συνέχεια να πάει πίσω στην Ιαπωνία, για να επισκεφτεί τον βιολογικό του πατέρα. Αφού το σκέφτηκε πολύ, ακολούθησε τη συμβουλή της θετής μητέρας του και αποφάσισε να ξεκινήσει ένα ταξίδι στην Ιαπωνία, για να βρει τους συγγενείς του.

Αυτή τη φορά, υπήρχαν 50 ορφανά από την Ιαπωνία μαζί του, για να πάνε στην χώρα της καταγωγής τους. Αλλά, στο

τέλος μόνο 12 βρήκαν τους συγγενείς τους. Τελικά ο Deshui δεν βρήκε τον βιολογικό του πατέρα.

Λίγα χρόνια μετά την επιστροφή του στην Κίνα, οι θετοί γονείς του πέθαναν ο ένας μετά τον άλλο. Αυτός επέμενε να υπηρετεί τους γονείς του για τρία χρόνια, καθώς είναι μια παράδοση στην Κίνα ότι όταν οι γονείς πεθάνουν, τα παιδιά πρέπει να μένουν κοντά στον τάφο του γονιού για τρία

χρόνια. Και μετά πήγε στην Ιαπωνία με τη γυναίκα και τον γιο του. Αφού έζησαν στην Ιαπωνία για 2 χρόνια, τα παιδιά του Deshui έμειναν στην Ιαπωνία. Αλλά ο Deshui και η γυναίκα του επέστρεψαν στην Κίνα και δεν θέλουν ποτέ να φύγουν στο μέλλον.

5. Ο πόνος του μεταπολεμικού τραύματος

Υπάρχουν πολλά παιδιά όπως ο Deshui. Υπάρχουν και πολλά ζευγάρια σαν τους Κινέζους θετούς γονείς του Deshui. Είναι όλοι θύματα του πολέμου.

Εκείνη την εποχή, όταν τα ορφανά από την Ιαπωνία αναζητούσαν συγγενείς τη δεκαετία του '70, λαμβάνοντας υπόψη την αφοσίωση των Κινέζων θετών γονέων σε αυτά τα παιδιά, εφαρμόστηκε μια ειδική πολιτική και εκδόθηκε ένας ειδικός νόμος: οι Κινέζοι θετοί γονείς έπρεπε να

υπογράψουν, για να συμφωνήσουν, πριν γυρίσουν αυτά τα ορφανά στην Ιαπωνία.

Από περίπου 4.000 γιαπωνέζικα ορφανά, τα 3.800 επέλεξαν τελικά να επιστρέψουν και να μείνουν στην Ιαπωνία. Και όλοι οι θετοί γονείς αυτών των 3.800 ορφανών υπέγραψαν το έντυπο συγκατάθεσης.

«Όσο το παιδί θέλει, αν και είναι λυπημένοι, σέβονται την επιλογή του παιδιού.»

Ο πόλεμος μας έφερε πολύ πόνο. Πίσω από αυτόν, κρύβονται στη συνέχεια η ρήξη αμέτρητων οικογενειών και αμέτρητες ανθρώπινες τραγωδίες.

Όταν τελείωσε το ταξίδι της επιστροφής για την Ιαπωνία, ένας δημοσιογράφος ρώτησε τον Deshui αν θέλει να πει κάτι. Ο Deshui είπε μπροστά στην κάμερα: «Ελπίζω να μην υπάρχουν ποτέ άλλες ομάδες στον κόσμο που πάνε σε μια άλλη χώρα, για να αναζητούν τους συγγενείς».

艾琳 = Ε ι ρ ή ν η

Χinyue Qiu (Κίνα)

1.

Ο Deshui είναι ένα από τα 4.000 γιαπωνέζικα ορφανά που μεγάλωσαν από μία κινεζική οικογένεια.

Η βιολογική μητέρα του Deshui πέθανε μετά τη γέννησή του.

Έτσι ο πατέρας του μεγάλωσε το παιδί μόνος του.

Όπως ξέρουμε, το 1931 ξέσπασε μεγάλος πόλεμος μεταξύ Κίνας και Ιαπωνίας. Τότε ο Deshui και ο πατέρας του ήρθαν στη βορειοανατολική Κίνα από την Ιαπωνία σύμφωνα με την ενθάρρυνση της ιαπωνικής κυβέρνησης.

Λίγο πριν το τέλος του πολέμου, ο Deshui και ο πατέρας του έλαβαν τη διαταγή, όπως όλοι οι Ιάπωνες στη βορειοανατολική Κίνα, να εκκενώσουν την περιοχή το συντομότερο δυνατό»

«Είναι σχεδόν αδύνατο να επιστρέψουμε στην Ιαπωνία με ασφάλεια!» σκέφτηκε ο πατέρας του Deshui.

Ήξερε ότι πολλοί άνθρωποι πέθαιναν στον δρόμο της επιστροφής. Έτσι δεν ήταν σίγουρος αν θα κατάφερνε να επιστρέψει μόνος με έναν γιο μόνο 8 μηνών.

2.

Αφού σκέφτηκε πολύ, αποφάσισε τελικά να αφήσει τον γιο του στην Κίνα και να βρει μια αξιόπιστη οικογένεια, για να τον υιοθετήσει. Έψαχνε λοιπόν αρκετό καιρό και τελικά βρήκε μια οικογένεια Κινέζων.

Τότε επισκέφθηκε το κινέζικο ζευγάρι και περιέγραψε την δύσκολη κατάστασή του αναλυτικά.

«Ζητώ πολύ μεγάλη συγνώμη για την ενόχληση. Μάλλον είναι λίγο περίεργο το αίτημά μου. Εγώ και πολλοί Ιάπωνες πρέπει να γυρίσουμε στην πατρίδα μας σύμφωνα με τις διαταγές. Αλλά ο γιος μου είναι τόσο μικρός και πολύ αδύναμος, για να κάνει το τόσο μακρύ και κουραστικό ταξίδι της επιστροφής. Θέλω να μάθω αν έχετε την καλοσύνη να

«Ο γιος μου είναι τόσο μικρός. Και δεν ξέρουμε ακόμα τι θα συναντήσουμε στον δρόμο της επιστροφής. Όχι, είναι αδύνατο να επιστρέψω με ένα τόσο μικρό παιδί, και αυτός πιθανότατα θα πεθάνει στον δρόμο. Πρέπει να βρω μια άλλη λύση.», σκέφτηκε.

δεχθείτε στην οικογένειά σας αυτό το καημένο παιδί. Ξέρω ότι μισείτε τους Ιάπωνες και αυτό είναι πλέον κατανοητό. Αλλά, σας παρακαλώ, βοηθήστε με, γιατί πραγματικά δεν έχω άλλη επιλογή.»

Το ζευγάρι άκουσε τα λόγια του και τον συμπόνεσε πολύ. Οι δύο κοιτάχτηκαν στα μάτια και αποφάσισαν να κρατήσουν το παιδί στο σπίτι τους.

«Μην ανησυχείς. Θα υιοθετήσουμε το παιδί. Ο πόλεμος είναι θέμα της χώρας. Δεν έχει σχέση με τα παιδιά.», είπαν, γιατί κατάλαβαν ότι, αν δεν υιοθετούσαν το παιδί, αυτό θα μπορούσε να πεθάνει μετά από λίγες μέρες.

«Ευχαριστώ πάρα πολύ! Είστε τόσο ευγενικοί. Δεν ξέρετε πόσο πολλά σημαίνουν για μένα οι πράξεις καλοσύνης σας...», είπε ο πατέρας του Deshui, που κόντευε να κλάψει.

3.

Έτσι, ο Deshui πήγε σε αυτή την κινέζικη οικογένεια και μεγάλωσε από τους Κινέζους θετούς γονείς. Το ζευγάρι τού έδωσε την καλύτερη δυνατή φροντίδα, όπως είχε υποσχεθεί.

Αν και η οικογένεια των θετών γονέων δεν ήταν πλούσια, έκαναν ό,τι μπορούσαν, για να του προσφέρουν τις καλύτερες συνθήκες εκπαίδευσης και να πάει στο σχολείο. Ο Deshui, που μεγάλωσε με τόση φροντίδα από τους θετούς γονείς του, ένιωθε ότι το σπίτι του ήταν πολύ ζεστό και ποτέ δεν αμφέβαλλε ότι είχε γεννηθεί από τους θετούς γονείς του. Σταδιακά, ο Deshui μεγάλωσε αμέριμος και μετά παντρεύτηκε και έγινε πατέρας ο ίδιος.

Την δεκαετία του '70, η σχέση μεταξύ της Κίνας και της Ιαπωνίας έγινε καλύτερη. Πολλά ορφανά που είχαν μείνει στην Κίνα επέστρεψαν τότε στην Ιαπωνία, για να αναζητήσουν τους συγγενείς τους.

Μια μέρα, Ο διευθυντής της εταιρείας του Deshui τον ρώτησε «Γιατί δεν επιστρέφεις στην Ιαπωνία, για να βρεις τους συγγενείς σου;»

«Εσείς κάνετε πλάκα, έτσι; Εγώ είμαι Κινέζος. Γιατί να επιστρέψω στην Ιαπωνία, για να βρω συγγενείς;» Ο Deshui μπερδεύτηκε πολύ, όταν το άκουσε αυτό.

«Είσαι παιδί από την Ιαπωνία. Αυτό δεν το ξέρεις;»

«Αλήθεια; Οι γονείς μου δεν είχαν μου πει ποτέ.»

4.

Το 1972, οι κυβερνήσεις των δύο χωρών άρχισαν να επιλύουν από κοινού το πρόβλημα των ορφανών του πολέμου. Κανόνισαν τα ορφανά να επιστρέψουν στην Ιαπωνία, για να βρουν τους συγγενείς τους.

«Deshui, νομίζω ότι πρέπει να γυρίσεις στην πατρίδα σου, για να επισκεφτείς τον βιολογικό σου πατέρα.» είπε η θετή

«Βέβαια! Το ξέρουν όλοι στο χωριό. Αν δεν με πιστεύεις, μπορείς να ρωτήσεις τους γονείς σου.»

Βλέποντας ότι ο διευθυντής ήταν τόσο σοβαρός, ο Deshui άρχισε να αμφιβάλλει για την ταυτότητά του.

Όταν ο Deshui γύρισε στο σπίτι, ρώτησε τη μητέρα του «Μαμά, κάποιος είπε ότι δεν γεννήθηκα από σένα, αλλά ότι είμαι ένα παιδί από την Ιαπωνία. Είναι αλήθεια;»

«Ναι.» Απάντησε η μητέρα του.

«Πώς;...» Ο Deshui σοκαρίστηκε πολύ και ένιωθε σαν να του έπεφτε ο ουρανός!

«Deshui, μην στεναχωριέσαι. Αυτός σου είπε την αλήθεια. Δεν σου το είχαμε πει, αλλά είσαι όντως Γιαπωνέζος. Ο πατέρας σου και εγώ είμαστε οι θετοί γονείς σου. Η ιστορία άρχισε είκοσι χρόνια πριν...»

Αυτή την ημέρα, ο Deshui έμαθε επιτέλους την πραγματική καταγωγή του και την ιστορία για τον βιολογικό πατέρα του.

真相

μητέρα του Deshui και προσπαθούσε να τον πείσει στη συνέχεια.

«Δεν θα πάω.», επέμεινε ο Deshui.

«Ξέρω ότι δεν θέλεις να δεχτείς την πραγματικότητα ότι έχεις ιαπωνική καταγωγή. Αλλά αυτό δεν αλλάζει το γεγονός ότι ο βιολογικός πατέρας σου βρίσκεται τώρα στην Ιαπωνία.

Πρέπει να τον επισκεφτείς, τουλάχιστον μία φορά. Σίγουρα σε αγαπάει πάρει πολύ.»

Αφού σκέφτηκε πολύ τα λόγια της μητέρας του, ακολούθησε τη συμβουλή της και τελικά αποφάσισε να ξεκινήσει ένα ταξίδι στην Ιαπωνία, για να βρει τους συγγενείς του.

Αυτή τη φορά, υπήρχαν πενήντα ορφανά από την Ιαπωνία μαζί του, για να πάνε στην χώρα της καταγωγής τους. Αλλά μόνο δώδεκα βρήκαν τους συγγενείς τους στο τέλος. Ο Deshui δεν βρήκε τον βιολογικό του πατέρα τελικά.

Όταν τελείωσε το ταξίδι του στην Ιαπωνία, ένας δημοσιογράφος ρώτησε τον Deshui αν θέλει να πει κάτι.

«Ελπίζω να μην υπάρχουν ποτέ άλλες ομάδες στον κόσμο που πάνε σε μια άλλη χώρα, για να αναζητήσουν τους συγγενείς τους.»», είπε ο Deshui μπροστά στην κάμερα.

5.

Λίγα χρόνια μετά την επιστροφή του στην Κίνα, οι θετοί γονείς του πέθαναν ο ένας μετά τον άλλο. Ο Deshui επέμενε να υπηρετεί τους γονείς του για τρία χρόνια, σύμφωνα με μια παλιά κινέζικη παράδοση. Και μετά πήγε στην Ιαπωνία με τη

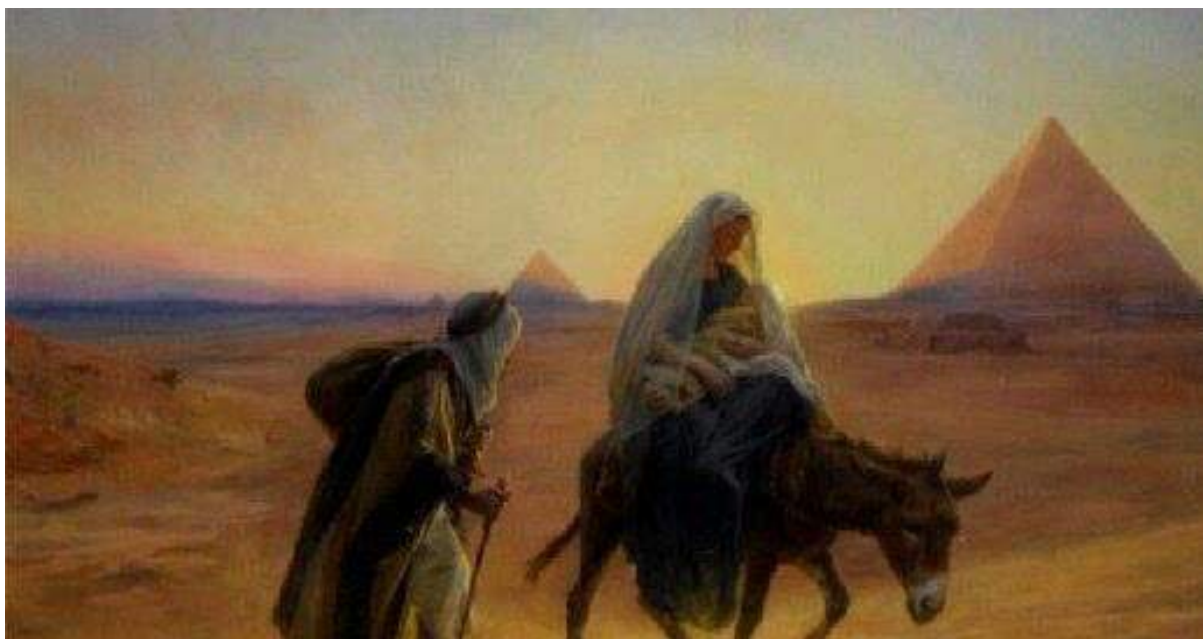
γυναίκα και τον γιο του. Αφού έζησαν εκεί για δύο χρόνια, τα παιδιά του Deshui έμειναν στην Ιαπωνία. Αλλά ο Deshui και η γυναίκα του επέστρεψαν στην Κίνα.

«Δεν θέλουμε ποτέ στο μέλλον να φύγουμε από την Κίνα. Εδώ είναι το σπίτι μας.» είπαν ο Deshui και η γυναίκα του.

Τρεις πρόσφυγες και ένας γάιδαρος: μια πανάρχαια προσφυγική ιστορία

Ahmed Elshora (Αίγυπτος)

Περίπου 2000 χρόνια πριν, σε έναν στάβλο της Bet-hlehem (Βηθλεέμ) γεννιέται ο Χριστός. Καθώς κινδυνεύει η ζωή του εξαιτίας του φθόνου και του μίσους του Βασιλιά Ηρώδη, μέλει μαζί με τη μητέρα του, την Παναγία, και τον Ιωσήφ να γίνουν πρόσφυγες,.

Η Αίγυπτος ήταν ένα λογικό μέρος για να βρει καταφύγιο, καθώς βρισκόταν έξω από τον έλεγχο του βασιλιά Ηρώδη. Τόσο η Βηθλεέμ όσο και η Αίγυπτος αποτελούσαν μέρος της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, που συνδέονταν με έναν παράκτιο δρόμο γνωστό ως «Θαλάσσιος Δρόμος».

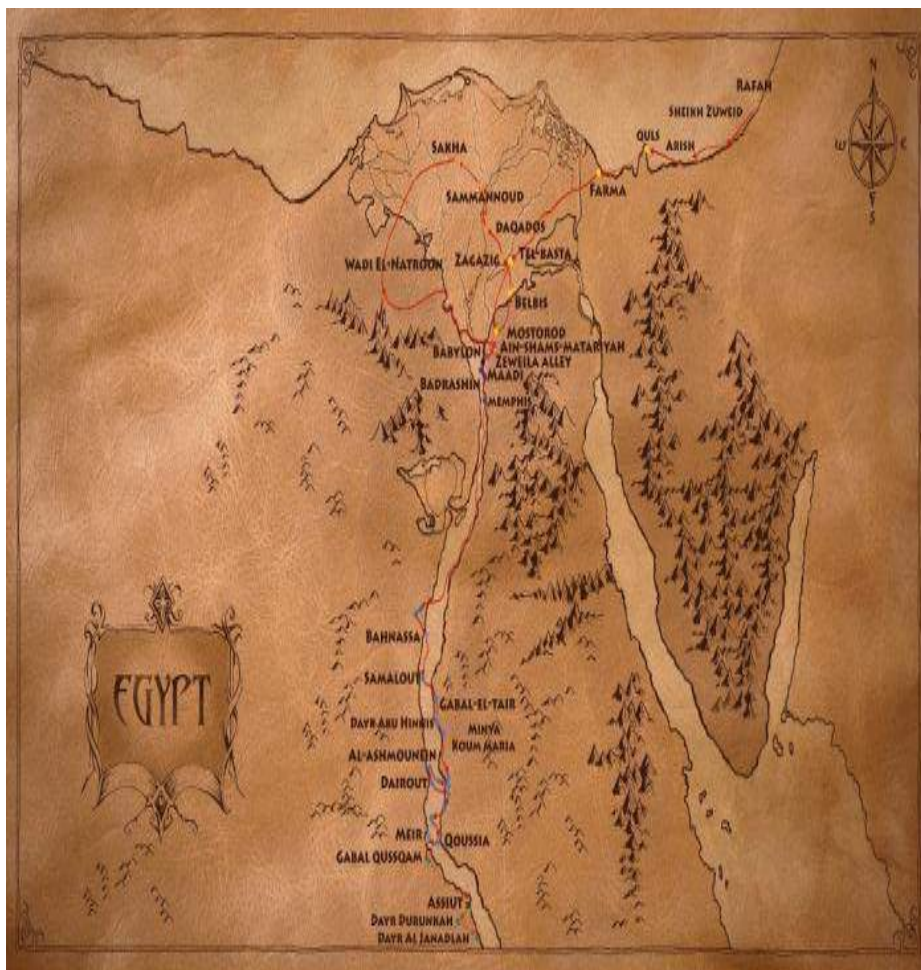
Η μητέρα του Χριστού, έχοντάς τον στην αγκαλιά της, ξεκινά τον μακρύ δρόμο της προσφυγιάς. Είναι ένα ταξίδι για τη σωτηρία του παιδιού της προς ένα ξένο και άγνωστο μέρος

για την ίδια. Ξεκινούν, λοιπόν, μια φυγή από τη Βηθλεέμ προς τη μακρινή και άγνωστη Αίγυπτο. Το ταξίδι της Αγίας Οικογένειας του Ιησού, της Παναγίας και του ξυλουργού Ιωσήφ, ήταν δύσκολο και επικίνδυνο.

Η Αγία οικογένεια περπάτησε από τη Βηθλεέμ, στην καρδιά της Παλαιστίνης, μέχρι τη Γάζα, που βρίσκεται στα σύνορα με την Αίγυπτο. Εισήλθε στην Αίγυπτο μέσω της ερήμου του Σινά, από τη βόρεια πλευρά, και συγκεκριμένα από μία περιοχή που ονομάζεται Alfarma. Η περιοχή αυτή βρίσκεται ανάμεσα σε δύο μεγάλες πόλεις, που ονομάζονται Al-Arish και Port Said. Από εκεί ξεκίνησε ένα άλλο μακρινό ταξίδι, αυτή τη φορά εντός του αιγυπτιακού εδάφους, που σημαίνει ότι δεν είχε τον ίδιο κίνδυνο όπως πριν.

Η Αίγυπτος αποτέλεσε ένα αναπάντεχο καλωσόρισμα σε μια διωκόμενη μάνα με το βρέφος της, μια αίσθηση ότι αυτός ο

ξένος τόπος θα αποδεικνυόταν ότι ήταν πραγματικά ένας τόπος φιλοξενίας του ξένου.

Αυτή η εικόνα της προσφυγιάς έρχεται και σήμερα μπροστά μας, ως μια υπενθύμιση για πολλές ευκαιρίες βοήθειας σε ανθρώπους που είναι ακριβώς σε παρόμοια κατάσταση προσφυγιάς με την Παναγία. Η αναζήτηση υποσχέσεων για μια καλύτερη ζωή και μια ζωή με λιγότερα προβλήματα είναι εντελώς φυσική και ανθρώπινη. Έτσι λοιπόν καλούμαστε

όλοι μας σε μια δράση υπέρ των προσφύγων και των κατατρεγμένων ανθρώπων, όπως και στην καλλιέργεια μιας βαθύτερης σχέσης ζωής με τους άλλους ανθρώπους, οποιασδήποτε θρησκευτικής, πολιτικής και κοινωνικής τοποθέτησης τυγχάνουν. Γιατί δυστυχώς η ιστορία επαναλαμβάνεται...

Ahmed Elshora (Αίγυπτος)

إبداعية كتابة

Ένα χειμωνιάτικο βράδυ στο ευρύχωρο δωμάτιο της γιαγιάς, στη μέση του δωματίου το τζάκι είναι αναμμένο, τα ξύλα καίγονται και μας χαρίζουν μία μεγάλη ζεστασιά και μια πολύ τρυφερή συντροφιά. Και η γιαγιά είναι παρούσα, όπως πάντα, και δεν μας αφήνει ούτε δευτερόλεπτο, όσο είμαστε στο σπίτι της. Κάθε φορά που πηγαίνουμε, για να την επισκεφτούμε το χωριό, ξέρει πάντα να μας εντυπωσιάζει με τις ιστορίες και τα παραμύθια που ζεσταίνουν την ψυχή και την καρδιά μας. Κάθε φορά μας εκπλήσσει με μία καινούρια ωραία ιστορία. Έχει σίγουρα ταλέντο σε αυτό και σε πολλά άλλα, όπως στην κουζίνα και στον ξεχωριστό τρόπο μαγειρέματος... Δεν θα μπορούσα να ξεχάσω τις γεύσεις της,

Ναι, η γιαγιά μου ήταν πάντα ξεχωριστή και μοναδική και συνεχώς περίμενα με αγωνία την ώρα που θα μας ταξιδέψει στις χώρες των βασιλιάδων και των σουλτάνων. Βλέποντας στον ορίζοντα θησαυρούς, κολυπούσαμε στις θάλασσες, διασχίζαμε παραμυθένιες σπηλιές και πετάγαμε ψηλά στον ουρανό χωρίς φτερά. Βλέπαμε μονόκερους που πετούσαν μόνο στις ιστορίες της γιαγιάς μου και μπορεί να βρισκόμασταν πότε πάνω από τα βουνά, πότε σε μία άγονη έρημο, περιμένοντας τι θα μας συμβεί.... Τα παραμύθια της γιαγιάς μου πάντα έκλεβαν το μυαλό και τις ψυχές μας.

που ήταν πάντα κάτι ξεχωριστό, μοναδικό αλλά και αλησμόνητο. Το ίδιο ακριβώς ισχύει για ό,τι και αν κάνει...

Μας έλεγε η γιαγιά μεταξωτές ιστορίες, που έκαναν τις καρδιές μας να φτερουγίζουν σαν τα πουλιά από τη χαρά. Δεν φοβόμασταν τις μυθικές υπάρξεις... Ίσα-ίσα που θέλαμε να τις αντικρίσουμε, για να δούμε αν όντως είναι αληθινές, και τι θα κάναμε, αν ήμασταν σε έναν τόπο, όπου ζούνε και αυτές. Ήμασταν πολύ χαρούμενοι με τη μάγισσα της ιστορίας, γιατί πάντα η μάγισσα έκανε εξαιρετικά πράγματα. Έτσι, την αγαπούσαμε ακόμα πιο πολύ κι ευχόμασταν να την δούμε στην πραγματικότητα, όπως συμβαίνει στα παραμύθια της γιαγιάς.

Η γιαγιά μάς έλεγε λαϊκά παραμύθια και μας μάθαινε τα έθιμα και τις παραδόσεις μας. Και επειδή την αγαπούσαμε πολύ, την υπακούσαμε και σεβόμασταν ό,τι μας έλεγε. Αλλά και εκείνη είχε πάντα ένα τρυφερό και όχι σκληρό τρόπο να μας μιλάει με υπομονή και ηρεμία και μια ζεστή φωνή που νιώθεις την αγάπη που αγγίζει την καρδιά. Ζήσαμε μαζί της χρόνια παραμυθένια και μας έμαθε να αγαπάμε και να χαιρόμαστε τον κόσμο που ζούμε.

Η ζωή, ωστόσο, δεν ήταν όπως μας την παρουσίαζε η γιαγιά μου, που συνήθιζε να λέει πως ο κόσμος είναι όμορφος, ο ουρανός είναι μπλε και τα πουλιά κελαηδούν. Η πραγματικότητα ήταν πολύ σκληρή και φρικτή. Κάτω από τους βομβαρδισμούς και τις ανελέητες επιδρομές πάνω από τα κεφάλια μας και ανάμεσα στην πείνα και τη δίψα, που έτρωγε τις μικρές μας ψυχές, πεθαίναμε πολύ αργά. Ακόμα και τα νοσοκομεία δεν μπορούσαν να σώσουν τους ανθρώπους, οπότε παρακαλούσαμε τον Θεό να μας ανακουφίσει από αυτόν τον πόνο και τον φόβο. Κουβαλούσα τις αναμνήσεις μου και ολόκληρη την τραγωδία μου μαζί μου, στα κρύα χέρια μου, τα κουρελιασμένα ρούχα μου και τη μικρή καρδιά μου. Μόνος μου μετανάστευσα από τη χώρα μου, έχασα όλη την οικογένειά μου, έχασα την

Τα όνειρα και οι φιλοδοξίες των παιδιών και των νέων έχασαν το πάθος και τα όνειρά τους ξαφνικά γκρεμίστηκαν. Δεν καταλαβαίνω πια τον κόσμο παρά μόνο ότι είμαι «πρόσφυγας» χωρίς ταυτότητα, αφού ήμουν από μια πληγωμένη χώρα.

Πόσο περίεργος είναι ο άνθρωπος και πόσο δύσκολο είναι για τον ίδιο τον άνθρωπο να απολαύσει την ανθρωπιά, όταν και όποτε υπάρχει στην πραγματικότητα και όχι μόνο στα παραμύθια της γιαγιάς... Αυτός ο κακός άνθρωπος που σκότωσε την οικογένειά μου και ήταν η αιτία της πείνας και της δίψας μου, αυτός ο άνθρωπος που με εκτόπισε και βομβάρδισε τη χώρα μου και μου έκλεψε τη χαρά μου... Αυτός ο πύραυλος κατέστρεψε το μικρό μου σπίτι, που κουβαλούσε τις αναμνήσεις μου, και τις μέρες μου, που συνοψίστηκαν σε οκτώ χρόνια, αφού γεννήθηκα... Αυτά τα οκτώ χρόνια είναι μόνο ό,τι είχε απομείνει από τις

τρυφερότητα της μητέρας μου και το χαμόγελο του πατέρα μου και δεν θα ξεχάσω ότι έχασα την αδερφή και τον αδερφό μου. Εγώ, μαζί με αυτούς που έφυγαν από τη χώρα, πέρασα τα σύνορα της πατρίδας μου σε μια πατρίδα που δεν έχω κανέναν. Ο φόβος και η μοναξιά με έτρωγαν μέσα μου.

αναμνήσεις των παιδικών μου χρόνων στη χώρα μου. Αποχαιρέτησα της γιορτές και την ομορφιά της πατρίδας μου, το σχολείο μου, τη γειτονιά μου και τον ζαχαροπλάστη. Και δεν ξέρω πια, αν ζουν ή αν πέθαναν οι φίλοι μου. Ναι, αποχαιρέτησα την πατρίδα μου, τον φούρνο στην γειτονιά που έπαιρνα κάθε μέρα τα γλυκά με την ωραία μυρωδιά... Και τώρα πια αναρωτιέμαι, αν ο ήλιος θα ξαναβγει στη χώρα μου, όπως παλιά...

Γιατί πόλεμος;

Δεν βρήκα απάντηση για αυτή την ερώτηση, αλλά πριν πεθάνει ο πατέρας μου έλεγε «να ζήσω με αξιοπρέπεια». Έχει λοιπόν τίμημα η τιμή; Αν με ρωτήσει κάποιος πώς ζω; θα του έλεγα, «Πουλάω τριαντάφυλλα μερικές φορές και πλένω αυτοκίνητα άλλες φορές. Ο θεός μου είναι σκηνοθέτης, κυνηγούσε και ακολουθούσε τη ζωή μαζί μας, για να το τεκμηριώσει. Ήμουν πάντα ξυπόλητος και χόρευα με τα παιδικά μου χρόνια.» Ο θεός μου ήταν σκηνοθέτης... Τον λέω θείο, επειδή τον έβλεπα σαν τον πατέρα μου, πάντα μου θύμιζε την

Είναι ξεκαρδιστικά ειρωνικό ότι τα παιδιά που ξεριζώνονται ανελέητα γίνονται πιο διάσημα μόνο στα τηλεοπτικά κανάλια. Οι κάμερες τα κυνηγούν παντού. Οι άνθρωποι δεν φτάνει που τους έκλεψαν την παιδική τους ηλικία, την εκμεταλλεύονται κιόλας. Μια παιδική ηλικία που –λόγω του άθλιου παρόντος– αναρωτιέμαι πώς θα είναι στο μέλλον... Τα παιδιά, όμως, ίσως έχουν μια απόλυτη βεβαιότητα που τους βασανίζει, γιατί ζουν την τραγωδία στο παρόν. Τους βασανίζει η συντριπτική λαχτάρα για τις αναμνήσεις που τους έκλεψαν, και φοβούνται τα μάτια των περαστικών, που τους παρακολουθούν συνεχώς. Κάποιοι από αυτούς τους υποδέχονται με ένα χαμόγελο και άλλοι τους θεωρούν πηγή εγκληματικότητας.

Η ελπίδα για έναν αγνό κόσμο ήταν αυτή που μας έκανε να βλέπουμε τη ζωή σαν πηγή γαλήνης και πολλής αθωότητας. «Ο κάθε άνθρωπος είναι ολόκληρη γη – αν χαθεί, δεν θα

τρυφερότητά του. Η κάμερα ήταν το μόνο μέσο που κουβαλούσε, για να απεικονίσει τα βάσανά μας, για να ζήσουμε με αξιοπρέπεια και να αγοράσουμε ένα κομμάτι ψωμί, που θα ικανοποιούσε την απελπισμένη πείνα μας. Το χειμώνα με τη βροχή τρέχαμε στους σταθμούς των τρένων, μοιραζόμασταν τις μέρες, τα ψωμιά και τα γέλια μέχρι τα ξημερώματα, καθώς περπατούσαμε στους κεντρικούς δρόμους, ελπίζοντας να πουλήσουμε τριαντάφυλλα στους περαστικούς. Κάποιοι αγόραζαν, κάποιοι άλλοι χαμογελούσαν και κάποιοι άλλοι ούρλιαζαν στα προσωπάκια μας.

الحرب؟ لماذا

μείνει τίποτα», έλεγε η γιαγιά μου. Ίσως ο θεός το κατάλαβε περισσότερο από τον καθένα και γι' αυτό επέλεξε να συμμετάσχει στην τραγωδία, μεταφέροντας ένα μήνυμα που κουβαλά μέσα του πολύ πόνο και ελπίδα για αυτόν τον σιωπηλό κόσμο. Εκείνος ο σκηνοθέτης που έζησε μαζί μας τις πιο μικρές λεπτομέρειες της ζωής μας και έφερε στο φως το μήνυμα που έπρεπε να δει όλος ο κόσμος. Αυτό το βαθύ μήνυμα με ήχους και εικόνες, που συνοψίζουν τη «ζωή του εκτοπισμού» για τα παιδιά που υφίστανται εκμετάλλευση, που δεν έχουν οικογένεια και ταυτότητα, που φεύγουν από τον ίδιο τον κυριολεκτικό θάνατο και φτάνουν σε καθημερινό θάνατο, ακόμα έναν ζωντανό θάνατο που περιφέρεται ελεύθερα σε μια ανεύθυνη νέα πατρίδα.

Οι καρδιές μας χόρευαν από χαρά, όταν βρήκαμε κάποιον να μεταφέρει τα βάσανά μας . Ο θεός ήταν μαζί μας, χωρίς να μας βαρεθεί ή να κουραστεί, μας βοηθούσε και γελούσε μαζί μας, μας φερόταν σαν παιδιά, όχι σαν τυχαίους περαστικούς. Έπαιζε μαζί μας, ακόμα και τα όνειρά του τα μοιραζόταν μαζί μας, ελπίζοντας ότι η κάμερα θα αλλάξει τη ζωή μας και ότι είναι μια μορφή ελπίδας. Όταν η σκληρότητα της ζωής επέμενε να μας θυμίζει τον εαυτό της στο κρύο, το μάτι του σκηνοθέτη ήταν μια ζεστή κουβέρτα. Τίποτα δεν μας έκανε να φοβόμαστε ή να απορρίψουμε την κάμερα, αλλά για μας ήταν η μόνη αλήθεια που υπήρχε, μία πραγματικότητα που δεν είχε καμία σχέση με τα παραμύθια της γιαγιάς μου, αλλά κάτι το εντελώς αντίθετο.

Όταν όλα φαίνονταν μυστηριώδη και ανεξήγητα και όταν ο κόσμος δεν μπορούσε να μας προστατεύσει, το μάτι του θείου σκηνοθέτη μάς προστάτευε και μας άνοιγε την πόρτα του φωτός, για να αγκαλιάσουμε τη ζωή. Αν ο κόσμος έψαχνε τα κομμάτια από τις κλεμμένες μας αναμνήσεις, όπως έψαξε ο θεός, η πατρίδα και τα παιδικά μας χρόνια θα

Περνώντας τα χρόνια, μεγαλώνοντας πια, μετά τις τόσες δυσκολίες που περάσαμε, η κούραση έχει καταβάλει το κορμί και τις καρδιές μας... Γυρνάμε με μια βαλίτσα πάνω σε αυτή τη γη, χωρίς να βρίσκουμε το σπίτι μας, χωρίς να μπορώ να βρω το δωμάτιο της γιαγιάς, που ήταν γεμάτο με

είχαν επιστρέψει και ίσως η οικογένειά μας να είχε ζωντανέψει από τον θάνατο. Όμως, δυστυχώς, ο κόσμος σιώπησε μπροστά στον εκτοπισμό, τη δολοφονία και τη ληστεία που διαπράχθηκαν, καθώς αποδείχτηκε ότι ο κόσμος ήταν μόνο για τους πιο δυνατούς... Και έτσι εμείς πληρώσαμε τον ασήκωτο φόρο για την πολιτική διαμάχη.

Βλέποντας τα μάτια των εκτοπισμένων από τον πόλεμο, δεν μπορούσα ποτέ να περιγράψω με ακρίβεια τον πόνο που έβλεπα και ένιωθα χωρίς δισταγμό, τις μεγάλες λύπες... Στον θείο, όμως, έβλεπα κουράγιο στα μάτια του, ένα θάρρος που ήταν απαραίτητο για τη ζωή.

αγάπη και παραμυθένιες ιστορίες. Το φέρνω μόνο στην καρδιά μου τις ώρες που έχω ανάγκη από γαλήνη και ξεκούραση. Έτσι μόνο μπορώ να κλείσω τα μάτια μου και να κοιμηθώ ήσυχος τα βράδια.

Αιώνια φλόγα; – Άνθρωποι, χρόνος, γεγονότα

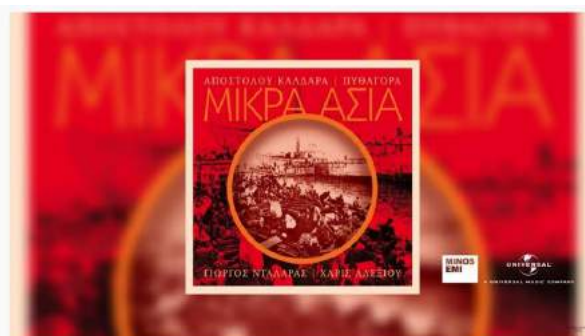
Ο Πόντος των Ελλήνων – Από την Τραπεζούντα στον Καύκασο

Ηλέκτρα Φιλιππίδου (Ελλάδα)

Οι Έλληνες επί αιώνες ολόκληρους κατοικούν σε πολλά μέρη του κόσμου, μακριά από τα γεωγραφικά όρια της πατρίδας τους. Μετά την κατάκτηση της Τραπεζούντας από τους Οθωμανούς το 1461, αρχίζει η καταπίεση και ο κατατρεγμός των χριστιανικών πληθυσμών του Πόντου. Μέσα σ' ένα τραγούδι αναδύεται ολόκληρο το δράμα της συμφοράς και του ξεριζωμού των Ελλήνων. Πρόκειται για το τραγούδι με τίτλο «Η προσφυγιά», που ερμηνεύει ο Γιώργος Νταλάρας. Τους στίχους του τραγουδιού έγραψε ο Απόστολος Καλδάρας, που επιχείρησε να αναπαραστήσει την προσφυγική ιστορία. Το συγκεκριμένο τραγούδι μάς μεταφέρει στις δραματικές πρώτες στιγμές εγκατάλειψης των μικρασιατικών παραλίων από τους ελληνικούς πληθυσμούς και τις προσπάθειες επιβίωσής τους σε καράβια με μοναδικό προορισμό τη σωτηρία. Ο χωρισμός

των οικογενειών («μας εσκόρπισε ο αγέρας») κατά την προσπάθεια διαφυγής από τα παράλια, είναι μία από τις πιο συγκλονιστικές εικόνες του. Συνολικά, η προσφυγιά ενδύεται τα μελανότερα χρώματα, ταυτιζόμενη με τη βαθιά θλίψη και την πίκρα του θανάτου.

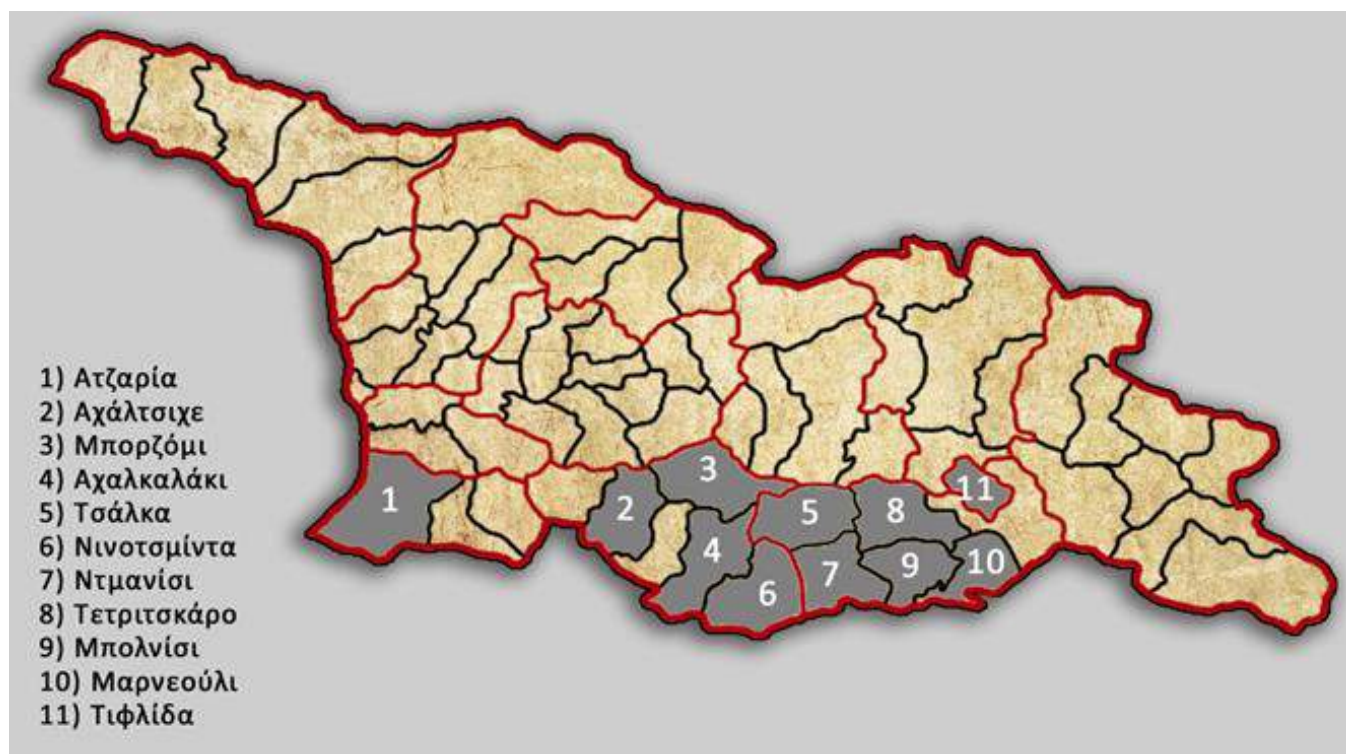
©Απόστολος Καλδάρας
Γιώργος Νταλάρας - Η Προσφυγιά

<https://www.youtube.com/watch?v=WTzeitWn5AY>

<p>Πάνε κι έρχονται καράβια φορτωμένα προσφυγιά βάψαν τα πανιά τους μαύρα τα κατάρτια τους μαβιά.</p> <p>Σε ποια πέτρα, σε ποιο χώμα να ριζώσεις τώρα πια κι απ' τον θάνατο ακόμα πιο πικρή είσαι προσφυγιά.</p>	<p>Πάνε κι έρχονται καράβια φορτωμένα προσφυγιά βάψαν τα πανιά τους μαύρα τα κατάρτια τους μαβιά.</p> <p>Σε ποια πέτρα σε ποιο χώμα να ριζώσεις τώρα πια κι απ' το θάνατο ακόμα πιο πικρή είσαι προσφυγιά.</p>	<p>Πού να βρίσκεται ο πατέρας, ψάχνει η μάνα για παιδιά, μας εσκόρπισε ο αγέρας, σ' άλλη γη σ' άλλη στεριά.</p> <p>Σε ποια πέτρα σε ποιο χώμα να ριζώσεις τώρα πια κι απ' το θάνατο ακόμα πιο πικρή είσαι προσφυγιά.</p>
--	--	--

Οι Έλληνες για να σωθούν πήραν τον δρόμο της προσφυγιάς. Άλλοι μετοίκησαν στη νότια Ρωσία, άλλοι στις παραδουνάβιες περιοχές χτίζοντας καινούριες ελληνικές πόλεις, οι οποίες αργότερα θα δεχθούν στοργικά κάθε κατατρεγμένο Έλληνα. Άλλοι πάλι πήγαν σε διάφορα νησιά του Αιγαίου και άλλοι στην Κωνσταντινούπολη κοντά στις ελληνικές παροικίες. Οι περισσότεροι όμως πήραν τον δρόμο, που οδηγούσε στα απάτητα βουνά του Πόντου. Εκεί έχτισαν καινούρια χωριά και πόλεις, δημιουργώντας έναν αδούλωτο ελληνικό πολιτισμό. Πολλοί από εκείνους που έμειναν στα μέρη τους, αναγκάστηκαν κάτω από τις αφόρητες πιέσεις των Οθωμανών να αλλαξοπιστήσουν, για να σώσουν τις ζωές τους και τις περιουσίες τους. Αυτό

συνεχίστηκε και στους κατοπινούς αιώνες με πολλά θύματα. Χιλιάδες χριστιανοί από τον Πόντο κατέφυγαν στον Καύκασο, στη Ρωσία, την Περσία και σε άλλα μέρη, για να γλιτώσουν την ζωή τους. Για μία σειρά ετών, οι Έλληνες της Ανατολίας μετανάστευαν στα εδάφη του Καυκάσου. Στα μέσα του 19ου αιώνα ο αριθμός του ελληνικού πληθυσμού στις πόλεις των ακτών της Μαύρης Θάλασσας του Καυκάσου αυξήθηκε απότομα. Οι ρίζες αυτής της μετανάστευσης έχουν ως αφετηρία τη δεύτερη χιλιετία π.Χ. και εκτείνονται μέχρι τις μέρες μας. Η μακρά ιστορία των Ελλήνων στη Γεωργία επιβεβαιώνεται από τους πενήντα έναν (51) οικισμούς που ιδρύθηκαν και βρίσκονται σε επτά επαρχίες της σημερινής Γεωργίας.

Παρά τη μακράιωνη σχέση μεταξύ των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και της Γεωργίας, το πρώτο μαζικό κύμα των Ελλήνων στο έδαφος της Γεωργίας –με βάση τα στοιχεία που διαθέτουμε έως σήμερα– χρονολογείται μόλις στο δεύτερο μισό του 18ου αιώνα.

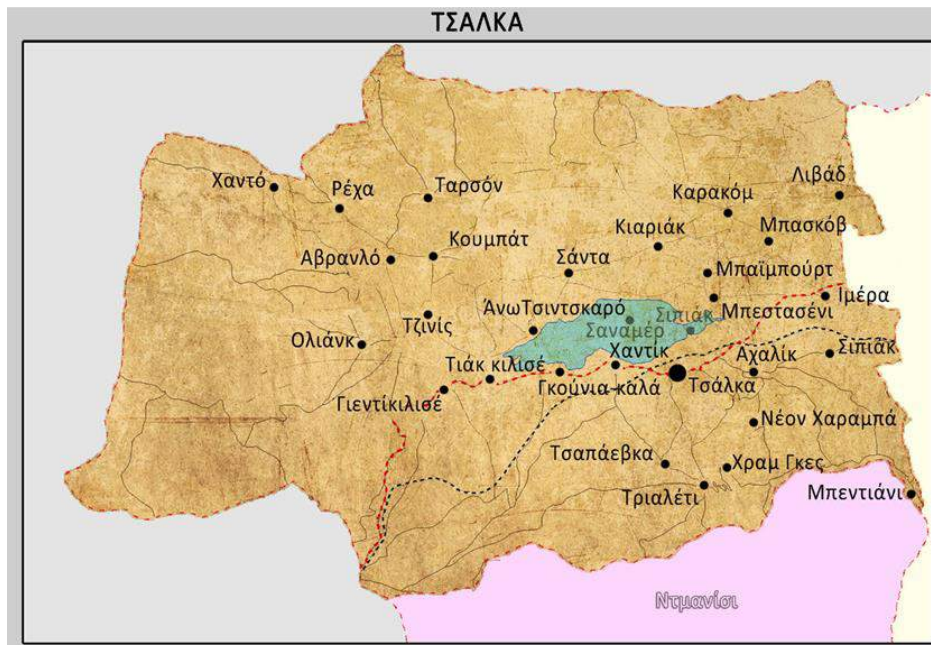
Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 σε συνδυασμό με την τεταμένη κατάσταση σε όλη τη ρωσο-οθωμανική

μεθοριακή γραμμή, προκάλεσαν νέα μεταναστευτικά κύματα. Ως αποτέλεσμα αυτών των μεταναστευτικών κυμάτων ιδρύθηκαν πέντε χωριά στη σημερινή επαρχία του Ντμανίσι: το Σαρκινέτι, η Γκαναχλέμπα, το Βελισπίρι, η Κασκάταλα και η Γκόρα.

Το δεύτερο ελληνικό μεταναστευτικό κύμα προς τη Γεωργία καταγράφηκε μετά τον μεγάλο Ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1828-1829. Έτσι, το 1835 ιδρύθηκαν 24 συνοικισμοί στα εδάφη της σημερινής επαρχίας της Τσάλκας: το Μπεστασένι, το Μπασκόβ, το Μπαρμαξίζ, το Σαναμέρ, το Χαντίκ, η Γκούνια Καλά, το Τιάκ Κιλισέ, το Γιεντί Κιλισέ, το Ολιάνκ, το

Αβρανλό, το Γκουμπάτι, το Τζινίς, το Άνω Τσιντσακάρ, η Σάντα, το Κιαριάκ, το Μπαϊμπούρτ (Σαφάρ Χαραμπά), η Ιμέρα, το Σιπιάκ, το Νέον Χαραμπά, το Τετζίς, το Λιβιάδ, το Καρακόμ και το Αχαλίκ. Αργότερα ιδρύθηκε και το χωριό Χαντό.

Μετά τον Κριμαϊκό Πόλεμο (1853-1856) οι έλληνες μέτοικοι ίδρυσαν τα ακόλουθα χωριά: τη Μικρή και τη Μεγάλη Ιραγκά, το Τζιγκρασένι, την Ιβάνοβκα και τη Βιζίροβκα στην επαρχία του Τετριτσακάρ. Παράλληλα, την ίδια εποχή δημιουργήθηκαν οι συνοικισμοί στο Τσιχτισβάρι και το

Μικελτμίντα στις επαρχίες του Μπορζόμι και του Αχάλτσιχε αντίστοιχα κατοικούσαν κυρίως στην περιοχή του Καρς της Ρωσίας, ενώ επρόκειτο επίσης και για Έλληνες του Βατούμ και του Σοχούμ.

Η μαζική αποχώρηση των Ελλήνων συνεχίστηκε και μετά τον Ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1876-1878. Τότε, οι Έλληνες που εγκατέλειψαν τις πατρογονικές τους εστίες (τέταρτο μεταναστευτικό κύμα), ίδρυσαν στην Ατζαρία τα χωριά: Ντάγκβα, Κβίρικε, Αχαλσένι και Άσκούα.

Ο εποικισμός των Ελλήνων στον Καύκασο και στη συγκεκριμένη περίπτωση στα εδάφη της Γεωργίας,

συνεχίστηκε σε όλο το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα και επεκτάθηκε μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα.

Τον 20ό αιώνα, οι κάτοικοι των ήδη υπάρχοντων ελληνικών χωριών στη Γεωργία ίδρυσαν, για διάφορους λόγους, άλλους οκτώ συνοικισμούς: το Ταρσόν, το Αμπελιάνι, την Ουλιάνοβκα, το Τζιανχόσι, το Τριαλέτι, την Τσαπάεβκα, το Μπεντιάνι και το Χραμ Γκες.

Όσον αφορά τον τόπο προέλευσης των Ελλήνων που μετανάστευσαν στη Γεωργία, η πλειονότητα προέρχονταν από τις παρακάτω τέσσερις περιφέρειες της Μικράς Ασίας:

τη Θεοδοσιούπολη (Ερζερούμ), την Αργυρούπολη (Γκιουμουχανέ), το Καρς και την Τραπεζούντα.

Χάρτης μετακινήσεων των Ελλήνων κατά τον 19ο αιώνα (Pratsinakis, 2013: 47)

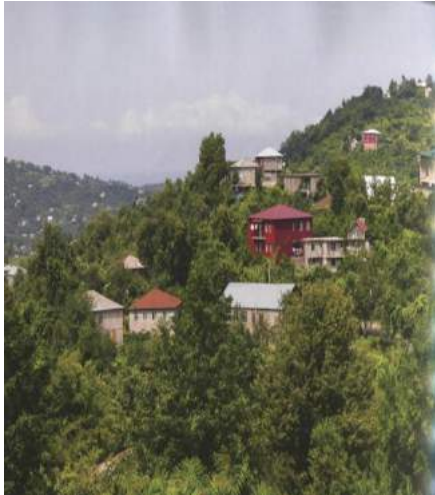
Για αυτούς ξεκίνησε μία ζωή υπό τις συνθήκες ενός νέου κοινωνικού καθεστώτος. Για να μην αφομοιωθούν με άλλα έθνη και λαούς και να διαφυλάξουν την πολιτισμική ιδιαιτερότητά τους και την ελληνική τους συνείδηση, οι Έλληνες κατοικούσαν συμπαγώς και μαζί.

Εγκατεστημένοι στους νέους τόπους, εκτός από τις καθημερινές ασχολίες για την εξασφάλιση των προς το ζην, οι Έλληνες επέδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για τα εκπαιδευτικά και θρησκευτικά ζητήματα.

Φωτογραφίες από την ιστοσελίδα «Χωρίς παρελθόν δεν υπάρχει μέλλον»

<https://www.facebook.com/XorisParelthonDenYparxeiMellon>

Κάτοικοι του Μπεσπασέν Τσάλκας (πηγή: Αχιλλεύς Ζαφειρίδης)

Πλατεία Αριστοτέλους στην Τσάλκα (πηγή: προσωπικό αρχείο Ιωάννη Κελεσίδη)

Παρά τα όσα είχαν περάσει και τις δυσκολίες που αντιμετώπιζαν, τη φτώχεια και την αβεβαιότητα για το μέλλον, δεν το έβαζαν κάτω, έχτιζαν εκκλησίες και σχολεία. Σε όλα τα χωριά ανεξαιρέτως δημιουργήθηκαν εκκλησίες και παρεκκλήσια. Παράλληλα δημιουργήθηκαν ενοριακά

σχολεία και κατηχητικά, στα οποία η εκπαιδευτική διαδικασία πραγματοποιούνταν (εξ ολοκλήρου ή τμηματικά) στην ελληνική γλώσσα μέχρι και το 1937. Ιδιαίτερη μέριμνα δόθηκε στο πεδίο της μόρφωσης.

Τα σχολεία, ωστόσο, ήταν παρατημένα μετά την αναχώρηση των Ελλήνων για τη μόνιμη εγκατάστασή τους (στην Ελλάδα).

Μητροπολιτικός ναός της Τσάλκας αφιερωμένος στη Γέννηση της Θεοτόκου (πηγή: προσωπικό αρχείο Ιωάννη Κελεσιδη)

Μπορεί να μην είχαν λάδι για το φαγητό, αλλά τα καντήλια ήταν πάντα γεμάτα, για να φωτίζουν τις εικόνες που έφεραν από τις πατρίδες τους και τις ξεθωριασμένες φωτογραφίες εκείνων που «άφησαν» πίσω τους.

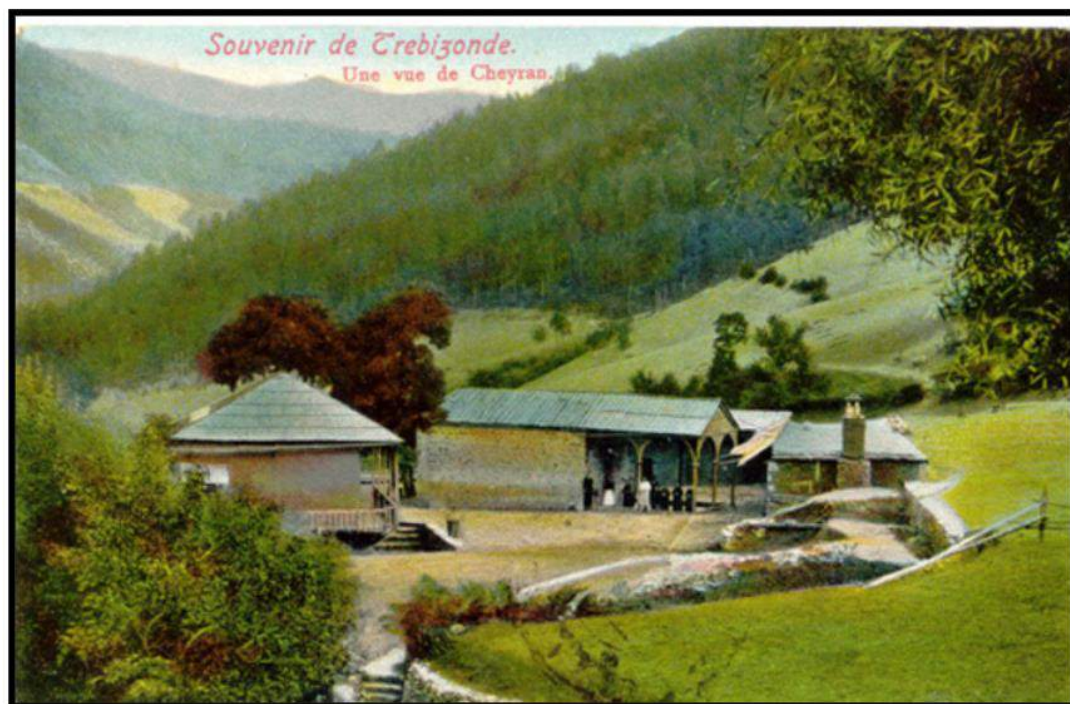

Όπως συμβαίνει συχνά στη ζωή των ανθρώπων, τις λύπες και τις συμφορές διαδέχθηκαν οι χαρές και η ευημερία. Οι Έλληνες μακριά από την ιστορική τους πατρίδα έδειξαν την εργατικότητα και το ταλέντο που τους διακρίνει, και είχαν μια δραστήρια ζωή, με χαρές και λύπες. Όλοι τους κατάφεραν και ρίζωσαν μέχρι τότε κάτω από δύσκολες συνθήκες, διεκδικώντας ταυτόχρονα πιο ανθρώπινες συνθήκες εγκατάστασης και διαβίωσης. Πολλά συνέβησαν στη διάρκεια των διακοσίων ετών παρουσίας της ελληνικής διασποράς στις περιοχές αυτές

τόσο θετικά όσο και αρνητικά. Εξάλλου οι Έλληνες έμελλε να περάσουν πολλά, να υπομείνουν τις αλλαγές πολιτικών καθεστώτων και συστημάτων, να συμμετάσχουν σε πολέμους, να προκόψουν και να προσδεύσουν και τέλος να επιστρέψουν στην ιστορική τους πατρίδα.

Μετά τη μαζική αναχώρηση των Ελλήνων, τα χωριά χρόνο με τον χρόνο περιέπεσαν σε παρακμή, χάνοντας την παλιά τους αίγλη. Στις μέρες μας αποτελούν σκιές των χωριών που κάποτε άκμαζαν σ' αυτές τις περιοχές.

Παλιές καρτ ποστάλ από την ιστοσελίδα

<http://www.kotsari.com/pontos/poleis-oikismoi-xoria-perioxes-toponimia-tou-pontou/176-ellinikoi-oikosmoi-pontos-1922>

Ηλέκτρα Φιλιππίδου (Ελλάδα)

Δημιουργική Γραφή

Στη νέα επιβατική προκουμαία του λιμανιού της Τραπεζούντας ήταν μαζεμένος μεγάλος αριθμός ταξιδιωτών με τα πράγματά τους. Σε λίγο θα γινόταν η επιβίβασή τους

στο ρωσικό πλοίο «Ροστόβ», που θα ακολουθούσε πορεία προς την πλευρά του Καυκάσου και ιδιαίτερα προς το Βατούμ (που αργότερα πήρε την ονομασία «Μπατούμι»).

Ήταν μήνας Σεπτέμβριος του 1908 και μια ηλιόλουστη μέρα. Ο γκριζομάλλης κυβερνήτης του πλοίου, γεροδεμένος, αλλά κοντού αναστήματος, όρθιος επάνω στο κατάστρωμα, έδωσε τις τελευταίες εντολές για την επιβίβαση.

Για το μακρινό ταξίδι συγκεντρώθηκαν Έλληνες από πολλές πόλεις και χωριά του Πόντου: από την Τραπεζούντα, την

Κερασούντα, τη Σαμψούντα, τα Κοτύωρα (Ορντού), το Ρίζιο, τα Σούρμενα, τη Σάντα. Εγκατέλειπαν όλοι από ανάγκη τον μόνιμο τόπο της ζωής τους.

Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1908 μετανάστευσαν από τον Πόντο στον Καύκασο 109.614 ψυχές. Πολλοί Έλληνες υποχρεώθηκαν τότε να εγκαταλείψουν τους επί αιώνες πατρογονικούς τόπους τους εξ αιτίας της σκληρής πολιτικής της νεοτουρκικής κυβέρνησης σε βάρος των Ορθόδοξων χριστιανών.

Επίσης, και το Σύνταγμα του Ιουλίου του 1908 περιόρισε σε μεγάλο βαθμό τα δικαιώματα και την ελευθερία των ατόμων που δεν είχαν τουρκική καταγωγή. Για να αποφύγουν την αυθαιρεσία των τουρκικών αρχών, τη μεγάλη φορολογία και την αρπαγή των παιδιών τους, αναγκάστηκαν να καταφύγουν στον Καύκασο, στη Γεωργία, που ήταν τότε υπό την κηδεμονία της Ορθόδοξης Ρωσίας.

Το ρωσικό προξενείο στην πόλη της Τραπεζούντας εργάστηκε εντατικά και επίπονα για την τακτοποίηση των απαραίτητων εγγράφων όλων εκείνων, που επρόκειτο να μεταναστεύσουν στον Καύκασο. Τους έδωσε άδειες παραμονής, διαβατήρια και ό,τι άλλο χρειαζόνταν.

Ανάμεσα στους μετανάστες, στην προκουμαία, βρισκόταν ένα νιόπαντρο ζευγάρι: ο Αλέξης και η Καλλιόπη, κάτοικοι της περιοχής Σουρμένων, που αποφάσισαν να εγκατασταθούν στην περιοχή του Βατούμ. Οι γονείς τους παρέμειναν στον τόπο που γεννήθηκαν, στον Πόντο. Το νεαρό ζευγάρι, εγκαταλείποντας το πατρικό του σπίτι, στενοχωρήθηκε πολύ για την τύχη των γονιών του.

Το ελαφρύ αεράκι από τη θάλασσα έφερε στην προκουμαία λίγη δροσιά. Την καθορισμένη ώρα άρχισε η επιβίβαση. Οι

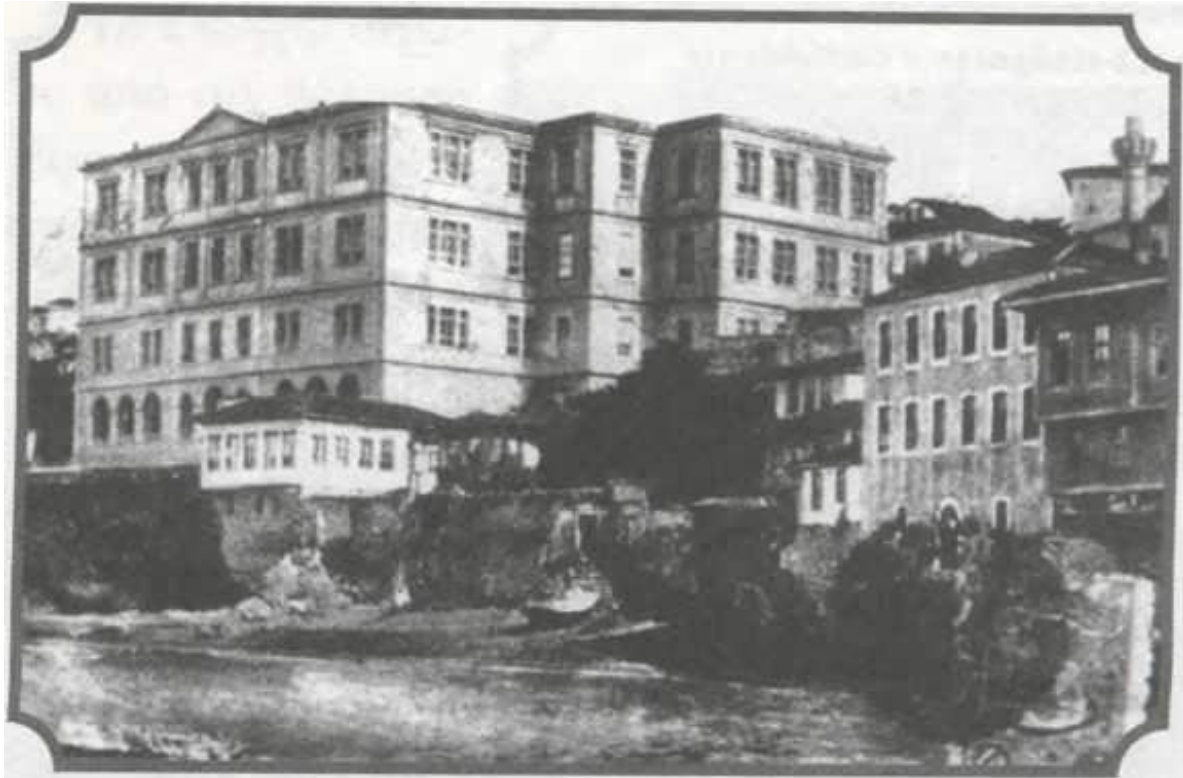
επιβάτες με τις αποσκευές ανέβηκαν στο πλοίο από τη στενή κινητή σκάλα. Ο Αλέξης ανέβηκε μεταξύ των πρώτων στο κατάστρωμα και τοποθέτησε τα πράγματά του. Η Καλλιόπη ακολούθησε λίγο αργότερα με τα υπόλοιπα πράγματα.

Οι επιβάτες κατέλαβαν σχεδόν όλο το κατάστρωμα και ήταν δύσκολο γι' αυτούς να μετακινηθούν. Το νεαρό αντρόγυνο πλησίασε στην πλευρά του πλοίου, που έβλεπε προς την προκουμαία και άρχισε να ψάχνει τους συγγενείς του ανάμεσα στο πλήθος που ήλθε για το κατευόδιο.

Μετά το τρίτο σφύριγμα της σειρήνας, το πλοίο σιγά -σιγά απομακρύνθηκε από την προκουμαία και πυκνός καπνός άρχισε να βγαίνει από το ψηλό φουγάρο του. Ο κινητήρας με θόρυβο πέταξε προς το πάνω τον ατμό.

Από το κατάστρωμα φαινόταν πολύ καλά η πόλη της Τραπεζούντας, απλωμένη κατά μήκος της ακτής που ανηφόριζε προς τις πλαγιές του βουνού. Σημαντικό αξιοθέατο, αρχιτεκτονικό κτίσμα της πόλης ήταν ο Καθεδρικός ναός του Αγίου Γρηγορίου. Δίπλα του φάνταζε επιβλητικό το τετράωρο Ελληνικό Φροντιστήριο της Τραπεζούντας που κτίστηκε το 1902 από δωρεές των Ελλήνων του Εύξεινου Πόντου.

Οι στενοί λοξοί δρόμοι ξεκινούσαν από την παραλία και ανέβαιναν προς τη βουνοπλαγιά. Τα εμπορικά καταστήματα ήταν μετά από τα διοικητικά και άλλα γραφεία.

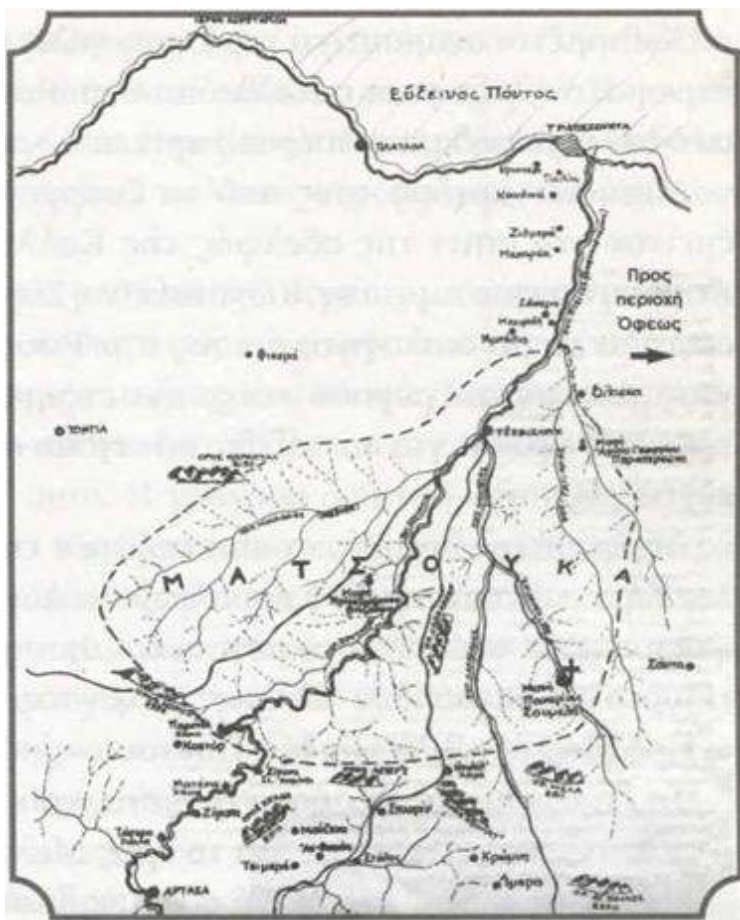
Το Ελληνικό φροντιστήριο της Τραπεζούντας

Η Τραπεζούντα που από το 1204 μέχρι το 1461 ήταν η πλούσια πρωτεύουσα της Αυτοκρατορίας των Κομνηνών, μετά την κατάκτησή της από τους Οθωμανούς, περιέπεσε σε αφάνεια. Κτίστηκαν πολλά ακαλαίσθητα κτίρια, χωρίς καμία αρχιτεκτονική γραμμή, χαμόσπιτα, αλλά και τζαμιά σε κάθε περιοχή της πόλης. Ρίχνοντας μια τελευταία ματιά στην πόλη, που την έκρυβε η καταχνιά, το νεαρό ζευγάρι βυθίστηκε σε σκέψεις. Τι τους περίμενε άραγε στον νέο τόπο, στην περιοχή του Βατούμ; Ανησυχία κυριαρχούσε στην καρδιά και για τη θάλασσα διαδρομή. Η Μαύρη Θάλασσα τέτοια εποχή του χρόνου συνήθως ήταν ήρεμη, αλλά υπήρχαν και περιπτώσεις μεγάλης ταραχής με πολλά μποφόρ. Οι θύελλες και οι καταιγίδες στη θάλασσα προξενούν συχνά μεγάλες καταστροφές, πολλές φορές ανθρώπινες απώλειες και σοβαρές ζημιές στα πλοία. Υπάρχουν, δυστυχώς, στη θάλασσα ποικίλοι κίνδυνοι. Μόλις τον προηγούμενο μήνα σε ένα επιβατικό πλοίο ξέσπασε πυρκαγιά, την οποία σβήσανε με πολύ κόπο. Άλλωστε, είναι γνωστό ότι υπάρχουν σ' αυτά τα μέρη πολυάριθμα βράχια, που άλλα είναι ορατά στην επιφάνεια της θάλασσας και άλλα είναι κάτω από την επιφάνειά της.

Αφρώδες κύμα απλωνόταν πίσω από το πλοίο, που φαινόταν σαν ρυμουλκό, ενώ κοντά του ακολουθούσε ένα κοπάδι γλάρων με τα σκεβρωμένα κόκκινα πέλματα των ποδιών τους. Κατά διαστήματα οι γλάροι κάθονταν στον ιστό του πλοίου και ξεκουράζονταν.

Ευτυχώς εκείνη την ημέρα επικρατούσε ηνεμία και το γαλάζιο της θάλασσας ήταν πολύ ευχάριστο στο βλέμμα και ανακούφιζε την ψυχή. Μεγαλύτερη όμως ομορφιά απέκτησε η θάλασσα, όταν μία ομάδα δελφινιών πλησίασε στο πλοίο και άρχισε να επιδεικνύει επιδέξια πηδήματα πάνω στο νερό. Μαγεμένοι οι επιβάτες πρόσεχαν με μεγάλη ευχαρίστηση τις κινήσεις των δελφινιών και σχημάτισαν την εντύπωση ότι έβλεπαν παράσταση τσίρκου, που εκτελούνταν, όμως, έξω, στην ανοιχτή θάλασσα.

Το παραλιακό κομμάτι αυτού του τόπου ήταν πανέμορφο. Η πλευρά των βουνών, που έβλεπε προς τη θάλασσα, καταπράσινη από πυκνά δάση, έδινε την εντύπωση ότι ανθρώπινο χέρι δεν άγγιξε ποτέ καταστρεπτικά αυτόν τον τόπο.

Η θαλάσσια πορεία από την Τραπεζούντα ως το Βατούμ

Η περιοχή αυτή είναι πλουσιότατη σε ορυκτά. Το υπέδαφος περιέχει κάρβουνο, χαλκό, σίδηρο, μαγνήσιο, μόλυβδο, υδράργυρο, ασήμι.

Λίγο πιο πέρα από την Τραπεζούντα ρέει το ποτάμι «Πυξίτης», που χύνεται στη Μαύρη θάλασσα. Το πλοίο πέρασε κοντά από τις εκβολές του. «Γνωρίζεις αυτό το ποτάμι;» - ρώτησε ο Αλέξης, δείχνοντας τις εκβολές του στη νεαρή σύζυγό του. «Ναι, Βέβαια, γιατί μ' αυτό το ποτάμι είναι συνδεδεμένος ο θρύλος της Παναγίας Σουμελά.» «Σωστά αποκρίθηκες», είπε ο Αλέξης.

Καθισμένοι πάνω στο χαλί, που ήταν απλωμένο στο κατάστρωμα, ο Αλέξης και η Καλλιόπη θυμήθηκαν όλα τα γεγονότα, που έζησαν την εβδομάδα, που πέρασε πριν από την επιβίβαση τους στο καράβι.

Σύντομος επίλογος: Σήμερα το Βατούμ είναι πρωτεύουσα της αυτόνομης περιοχής της Ατζαρίας. Ο πληθυσμός του είναι γύρω στις 120.000. Μεταξύ αυτών και οι 500 περίπου εναπομείναντες Έλληνες της πόλης, βουβοί μάρτυρες του τέλους μιας από τις πιο ανθηρές Ελληνικές παροικίες, των αρχών του 20 αιώνα...

Ένα μονάχα παρέμενε και παραμένει αμετάβλητο, το γεγονός ότι οι Έλληνες είναι ένας δυνατός λαός, που παραμένει πιστός στις ρίζες του σ' όποια άκρη του κόσμου κι

Ξεριζωμένοι βίαια από τις πατρογονικές του εστίες, τη γενέθλια γη, ήταν γεμάτοι αγωνία για μέλλον τους στον νέο προορισμό. Ένωσαν πόνο για τη χαμένη πατρίδα... Ωστόσο, έπρεπε να συνεχίσουν με την ελπίδα οδηγό τους...

αν βρίσκεται, με εκτίμηση στην ιστορική κληρονομιά και βαθιά αγάπη προς την πατρίδα Ελλάδα!

«Μεγαλώνοντας και όμορφα παλιώνοντας» τα πράγματα αλλάζουν και μέσα μου και έξω μου. Σήμερα, η ίδια είμαι περήφανη που είμαι εγγονή Ποντίων προσφύγων και λυπάμαι πολύ που οι παππούδες μου αντιμετώπισαν φτώχεια και δυσκολίες.»

Πρόσφυγες / μετανάστες στην Αυστραλία

Despina Joannidis (Αυστραλία)

Οικογενειακή ιστορία

Πρόσφυγες/Μετανάστες στην Αυστραλία

Αίγυπτο περίπου 1955

Οι γονείς μου γεννήθηκαν στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου κατά τα τελευταία χρόνια της δεκαετίας του 1930. Η καταγωγή τους ήταν η Λέρος, το Καστελόριζο, τα Ιωάννινα και η Αλβανία. Οι παππούδες και οι γιαγιάδες μου δραπέτευσαν από την Ελλάδα τον καιρό του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου.

Στην Αλεξάνδρεια οι άνθρωποι ήταν πολύ κομψοί. Υπήρχαν, ανάμεσα σε άλλους, Εβραίοι, Γάλλοι, Ιταλοί και Έλληνες. Όλοι έφεραν τη δική τους κουλτούρα εδώ σε αυτή την κοσμοπολίτικη και ζωηρή μεσογειακή πόλη, που καλοσώριζε όλους τους πολιτισμούς.

Ό,τι ξέρω για την ζωή των γονιών μου, το ξέρω από πληροφορίες που πήρα από συζητήσεις που έκαναν με την οικογένειά μου αλλά και από τη δική μου έρευνα από το Τμήμα Μετανάστευσης στη Μελβούρνη. Κάποια πράγματα θα σας τα παρουσιάσω σήμερα.

Φυσικά, η μετανάστευση δεν είναι κάτι νέο. Ωστόσο, η εικόνα ενός πρόσφυγα αυτές τις μέρες φαίνεται πολύ μακριά από αυτό που εγώ φανταζόμουν για τους δικούς μου γονείς.

Τη δεκαετία του 1950 ο Αιγύπτιος Πρόεδρος Gamal Abdel Nasser πίστευε ότι όλοι όσοι δεν ήταν Αιγύπτιοι έπρεπε να φύγουν από τη χώρα, για να διατηρήσουν τον γηγενή πολιτισμό εκεί.

Οι χώρες υποδοχής που υποστήριξαν τους μετανάστες εκείνη την εποχή ήταν ο Καναδάς, η Αγγλία και η Αυστραλία. Οι γονείς μου αποφάσισαν να μεταναστεύσουν στην Αυστραλία, γιατί ο αδελφός του πατέρα μου είχε ήδη εγκατασταθεί στη Μελβούρνη. Έτσι, και οι γονείς μου αναγκάστηκαν να φύγουν για τη Μελβούρνη. Το πλοίο τους είχε το όνομα Κερήνεια (από την ομώνυμη τοποθεσία της Κύπρου) και το ταξίδι τους κράτησε εβδομάδες για να φτάσουν στην Αυστραλία, περνώντας πρώτα από το Fremantle, στη δυτική Αυστραλία.

Η ζωή τους στην αλεξάνδρεια ήταν καλή. Είχαν απασχόληση, ήταν καλοντυμένοι, είχαν όλα τα αναγκαία για μια καλή ζωή.

Σύντομα όμως θα νίνονταν μετανάστες στη νέα χώρα.

Σημαντικά έγγραφα για την άφιξη στην Αυστραλία

Fig. 6. Women receiving completion of training certificates for domestic work in Australia, 1963.

Είσοδο στην Αυστραλία

Εκπαίδευση των μεταναστών

Εξωγήινος νόμος!!

Προσαρμογή στη νέα ζωή

Εκείνη την περίοδο, η μακρινή Αυστραλία ήταν μία παραδοσιακή χώρα. Οι γονείς μου δεν ήξεραν αγγλικά. Και οι δυο γονείς μου έκαναν οποιαδήποτε δουλειά (ακόμη και τρεις ταυτόχρονα), για να μπορέσουν να αγοράσουν την πρώτη τους κατοικία στο προάστιο Brunswick. Πίστευαν ότι ήταν ευλογία να εγκατασταθούν στην Αυστραλία.

Το 1956 οι Ολυμπιακοί Αγώνες έγιναν στη Μελβούρνη και θυμάμαι ότι ήταν τόσο χαρούμενος ο μπαμπάς μου να είναι παρών σε αυτούς τους αγώνες.

Το Πάπλωμα Αυστραλιανής Υψηκότητας είναι κατασκευασμένο από 140 ξεχωριστά σχεδιασμένα τετράγωνα που αντιπροσωπεύουν τους πολλούς τρόπους με τους οποίους οι Αυστραλοί κατανοούν την ιθαγένεια, μέσα από προσωπικές ιστορίες μετανάστευσης και ταυτότητας.

Μετάλλιο συμμετοχής στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1956

[Postwar immigration drive | National Museum of Australia \(nma.gov.au\)](http://Postwar immigration drive | National Museum of Australia (nma.gov.au))

Fig. 5. Comic depicting how Greeks in Australia saw themselves, how Australians saw them and how the Greeks at home saw them.

Ο νόμος των «Λευκών μεταναστών» στην Αυστραλία

Ένα από τα πρώτα νομοθετήματα που θεσπίστηκαν από το Κοινοβούλιο του νέου Ομόσπονδου Αυστραλιανού Έθνους ήταν αυτό που περιόριζε τη μετανάστευση το 1901.

Ο νόμος αυτός, γνωστός ως «Πολιτική της Λευκής Αυστραλίας», είχε ως σκοπό όχι μόνο να περιορίσει τον αριθμό των μη λευκών μεταναστών στην Αυστραλία, αλλά και να διώξουν τους «ανεπιθύμητους» μετανάστες που βρίσκονταν ήδη στη χώρα.

Fig. 1.8.2
Advertisements sent overseas to entice Europeans to Australia, 1940s.

Μεταπολεμική μετανάστευση

Ο Ζήσης και η Ειρήνη, οι γονείς μου, ήταν κομμάτι από τη μαζική μεταπολεμική μετανάστευση στην Αυστραλία, ένα από τα πιο μαζικά μεταναστευτικά ρεύματα στην ιστορία της χώρας από το 1949 ως το 1959. Υπήρξαν περίπου 63.000 αφίξεις από την Ελλάδα και την Αίγυπτο.

Οι αναμνήσεις από τα παιδικά μου χρόνια ήταν χαρούμενες. Μεγάλωσα στα προάστια της Μελβούρνης, περιτριγυρισμένη από άλλους μεσογειακούς πολιτισμούς. Στη συνέχεια υπήρξε η είσοδος μεταναστών από το Βιετνάμ και άλλες κοντινές περιοχές.

Οι γονείς μου δούλεψαν σκληρά για να αγοράσουν το πρώτο τους σπίτι, όπου γεννήθηκα, παρόμοιο με αυτό.

Πρόσφυγες στην Αυστραλία (2022)

Αυτή τη στιγμή υπάρχουν χιλιάδες αιτούντες άσυλο, καθώς και ορισμένοι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες, που κρατούνται σε καμπ μεταναστών σε όλη την Αυστραλία.

How many refugees have come to Australia?

This first graph shows the number of refugees or other people who need protection since 1901. The numbers until June 1977 are estimates.

Between 1947-1975, there were two types of refugees: those who were 'assisted' by the Australian Government, and those who were not.

Refugees since 1901

Estimates for the first three columns based on official sources, same two columns from Department of Home Affairs

Πρόσφυγες στην Αυστραλία (2022)

- Αρκετές εκατοντάδες αιτούντες άσυλο που έφτασαν στην Αυστραλία κρατούνται στο Ναυρι και στο νησί Manus στην Παπούα Νέα Γουινέα εν αναμονή της επεξεργασίας του αιτήματός τους.

B_My_Guest

The logo for 'Be My Guest' features the text 'Be My Guest' in a white, rounded, sans-serif font. The words are stacked vertically: 'Be My' on the top line and 'Guest' on the bottom line. The text is centered within a solid blue square, which is itself centered on a larger green rectangular background.

Το B_My_Guest είναι ένα διεπιστημονικό και διαθεματικό πρόγραμμα που υλοποιεί η διδάσκουσα Μαίρη Μαργαρώνη στο ΣΝΕΓ από την άνοιξη του 2018. Έχει ως στόχο την πρόσκληση διαφόρων επιστημόνων, καλλιτεχνιών και άλλων επαγγελματιών από ποικίλους εργασιακούς χώρους και ποικίλα γνωστικά αντικείμενα σε τάξεις κυρίως μεσαίου και προχωρημένου επιπέδου ελληνομάθειας, προκειμένου να παρουσιάσουν εν συντομία κάποιες πτυχές της δουλειάς τους, που σχετίζονται πάντα με θεματικές ενότητες που προβλέπονται από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ) του ΣΝΕΓ και στη συνέχεια να συζητήσουν και να ανταλλάξουν απόψεις με τους/τις σπουδαστές/τριες, εμβαθύνοντας σε ιδιαίτερα σημεία του ενδιαφέροντός τους. Η διδακτική αυτή τεχνική ονομάζεται «συνέντευξη από ειδικό» και συμβάλλει τα μέγιστα –μεταξύ άλλων– τόσο στη γνωριμία των σπουδασ(ρι)ών με άτομα ποικίλων

ειδικοτήτων όσο στην εξοικείωσή τους με τη γλώσσα-στόχο, στη συγκεκριμένη περίπτωση την ελληνική, μέσα σε αυθεντικά περιβάλλοντα μάθησης.

Έχοντας υλοποιήσει τον κύκλο των διαδικτυακών εκπαιδευτικών σεμιναρίων με τα ΓΑΚ-ΙΑΜ για το Γ2 επίπεδο ελληνομάθειας, που αφορούσαν το θέμα της προσφυγιάς, στις 7/4/2022, προσκαλέσαμε στην τάξη μας τον κ. Αλέξανδρο Μάρο, νυν χειριστή υποθέσεων ασύλου στην Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, και από το καλοκαίρι του 2022 και μετά προξενικό υπάλληλο στη Διεύθυνση Μορφωτικών, Πολιτιστικών και Αθλητικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών. Στη συνέχεια, ακολουθούν κάποια σημεία από την παρουσίασή του, που αποτέλεσε αφορμή για μια ιδιαίτερα γόνιμη συζήτηση για θέματα που άπτονται του προσφυγικού ζητήματος στη σημερινή εποχή.

Αλέξανδρος Μάρος, BA Ιστορίας, BA & MA Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, MA στη Συστηματική Θεολογία, MAS Οικουμενικών Σπουδών, MSc στις Διεθνείς Διαπραγματεύσεις, Υπ. Δρ. Διεθνών Σχέσεων

Καλησπέρα. Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Μαίρη που με προσκάλεσε στην τάξη σας, για να συζητήσουμε περί του μεταναστευτικού και προσφυγικού ζητήματος στην Ελλάδα. Από τον Νοέμβριο του 2019 εργάζομαι στην Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Το Υπουργείο εδρεύει στη Νίκαια (Πειραιάς).

Αρχικά θα ήθελα να ρωτήσω ποια η διαφορά μεταξύ πρόσφυγα και μετανάστη

Σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης του 1951, όπως τροποποιήθηκε από το Πρωτόκολλο του 1967, ως πρόσφυγας ορίζεται: «Ένα άτομο που λόγω θάσμου φόβου δίωξης για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας, ή που δεν έχει υπηκοότητα και είναι εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, ως αποτέλεσμα των γεγονότων αυτών, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτή».

Οι μετανάστες επιλέγουν να μετακινηθούν, όχι εξαιτίας κάποιας άμεσης απειλής δίωξης ή θανάτου, αλλά κυρίως για να βελτιώσουν τη ζωή τους αναζητώντας καλύτερες εργασιακές συνθήκες ή, σε κάποιες περιπτώσεις, για να ενωθούν με μέλη της οικογένειάς τους, που βρίσκονται ήδη στο εξωτερικό, όπως επίσης για εκπαιδευτικούς ή άλλους λόγους. Σε αντίθεση με τους πρόσφυγες που δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους με ασφάλεια, οι μετανάστες δεν αντιμετωπίζουν αντίστοιχο εμπόδιο στην επιστροφή τους. Εάν επιλέξουν να επιστρέψουν, θα συνεχίσουν να απολαμβάνουν την προστασία της κυβέρνησής τους.

Πρόσφυγες στην Ελλάδα – Στατιστικά (ΟΗΕ)

1,681 οι πρόσφυγες εντός του 2022.

Για τη χρονική περίοδο 2014-2021, δείτε το ακόλουθο πίνακάκι:

Previous years ^a	Sea arrivals	Land arrivals	Dead and missing ^b
2021 ^a	4,331	4,826	53 ^b
2020 ^a	9,714	5,982	102 ^b
2019 ^a	59,726	14,887	71 ^b
2018 ^a	32,494	18,014	174 ^b
2017 ^a	29,718	6,592	59 ^b
2016 ^a	173,450	3,784	441 ^b
2015 ^a	856,723	4,907	799 ^b
2014 ^a	41,038	2,280	405 ^b

Υπουργείο Μετανάστευσης

Το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου συστάθηκε στις 15 Ιανουαρίου 2020. Το 2016 είχε συσταθεί το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, αλλά καταργήθηκε στις 8

Ιουλίου 2019. Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου σήμερα είναι ο Νότης Μηταράκης και η υφυπουργός αρμόδια για θέματα ένταξης είναι η Σοφία Βούλτεψη.

Α' μέρος: Ποια είναι τώρα η διαδικασία για την αίτηση ασύλου;

Ας υποθέσουμε πώς εσείς θέλετε να κάνετε αίτηση για άσυλο. Πώς γίνεται αυτό; Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (<https://migration.gov.gr/gas/diakikasia-asyloy/i-aitisi-gia-asylo>) πληροφορούμαστε τα εξής:

- Η πρόσβαση στη διαδικασία διεθνούς προστασίας είναι ελεύθερη και δωρεάν.
- Κάθε υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής έχει δικαίωμα υποβολής αίτησης διεθνούς προστασίας.
- Η αίτηση υποβάλλεται ενώπιον των Αρχών Παραλαβής, οι οποίες διενεργούν αμέσως πλήρη καταγραφή.
- Οι αρμόδιες Αρχές Παραλαβής είναι μεταξύ άλλων τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου.
- Η αίτηση Διεθνούς Προστασίας κατατίθεται αυτοπροσώπως.
- Ωστόσο, η αίτηση μπορεί πλέον να υποβληθεί ηλεκτρονικά μέσω της εφαρμογής αυτοκαταγραφής.
- Αν έχετε εισέλθει ή διαμένετε στην Ελλάδα χωρίς τις νόμιμες διαδικασίες, θα μεταφερθείτε σε Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης.
- Σε περίπτωση που δεν έχετε έγγραφο δημόσιας αρχής που να αποδεικνύει την ιθαγένεια και την ταυτότητά σας, θα υποβληθείτε σε διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης.
- Θα παραμείνετε υποχρεωτικά στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Υποδοχής για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία εξέτασης της αίτησής σας, εφόσον αυτό το διάστημα δεν υπερβαίνει τις είκοσι πέντε (25) ημέρες.

Η Καταγραφή

- Η πλήρης καταγραφή της αίτησής σας περιλαμβάνει
 - τα στοιχεία ταυτότητας,
 - τη χώρα καταγωγής σας,
 - το όνομα του πατέρα, της μητέρας, του/της συζύγου και των τέκνων σας,
 - τη διεύθυνση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας εφόσον υπάρχει,
 - βιομετρικά στοιχεία αναγνώρισης,
 - πλήρη αναφορά των λόγων για τους οποίους ζητάτε διεθνή προστασία,
 - διεύθυνση κατοικίας ή διαμονής,
 - τη γλώσσα στην οποία επιθυμείτε να εξεταστεί η αίτησή σας,
 - καθώς και, αν επιθυμείτε, τον ορισμό εξουσιοδοτημένου εκπρόσωπου.
- Στη συνέχεια θα γίνει η πλήρης καταγραφή της αίτησής σας σε συγκεκριμένη ημερομηνία για την οποία θα ενημερωθείτε.
- Στη περίπτωση αυτή θα σας δοθεί έγγραφο που έχει τα στοιχεία σας και τη φωτογραφία σας. Το έγγραφο αυτό θα το παραδώσετε κατά την οριστική καταγραφή σας και θα αντικατασταθεί από το Δελτίο Αιτούντος Διεθνούς Προστασίας.

Η Υποβολή της Αίτησης Ασύλου

- Όταν υποβάλετε την αίτηση,
 - θα υπάρχει διερμηνέας που θα σας βοηθήσει σε γλώσσα που καταλαβαίνετε, ώστε να βοηθήσει στην επικοινωνία σας με τους υπαλλήλους της Υπηρεσίας Ασύλου
 - θα πρέπει να απαντήσετε με πλήρη ειλικρίνεια στις ερωτήσεις του υπαλλήλου

- Θα φωτογραφηθείτε και θα ληφθούν τα δακτυλικά σας αποτυπώματα, καθώς και των μελών της οικογένειάς σας που είναι άνω των δεκατεσσάρων (14) ετών.
- Τα δακτυλικά αποτυπώματα θα εισαχθούν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Βάση EURODAC, και σε περίπτωση που έχετε υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος της Ευρώπης που εφαρμόζει τον Κανονισμό «Δουβλίνο III», ενδέχεται να μεταφερθείτε εκεί, για να εξετασθεί η αίτησή σας.
- Θα πρέπει να παραδώσετε τα ταξιδιωτικά σας έγγραφα (διαβατήριο) ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο έχετε στην κατοχή σας που έχει σχέση με
 - την εξέταση της αίτησής σας και
 - με την εξακρίβωση της ταυτότητάς σας και των μελών της οικογένειάς σας, της χώρας προέλευσης και του τόπου καταγωγής σας, καθώς και
 - της οικογενειακής σας κατάστασης.

Η Συνέντευξη

- Την ημέρα που σας έχει ορίσει η Υπηρεσία, θα δώσετε συνέντευξη σε υπάλληλο της Υπηρεσίας Ασύλου.
- Η συνέντευξη γίνεται από αρμόδιο υπάλληλο, χειριστή, ο οποίος έχει τα κατάλληλα προσόντα.
- Θα πρέπει να απαντήσετε με πλήρη ειλικρίνεια στις ερωτήσεις του, να καταθέσετε μόνο αληθινά περιστατικά με πληρότητα και να μην αποκρύψετε κανένα στοιχείο που συνδέεται με την αίτησή σας.
- Ο υπάλληλος της Υπηρεσίας Ασύλου θα σας ρωτήσει κατά τη συνέντευξη κυρίως
 - για τα στοιχεία που αναφέρετε στην αίτησή σας,
 - για τα στοιχεία της ταυτότητάς σας,
 - για το πώς ήρθατε στην Ελλάδα,
 - για τους λόγους που φύγατε από τη χώρα καταγωγής σας ή τη χώρα στην οποία διαμένετε,
 - αν είστε ανιθαγενής, καθώς και
 - για τους λόγους για τους οποίους δεν μπορείτε ή δεν επιθυμείτε να επιστρέψετε σε αυτήν.
- Η διερμηνεία θα είναι σε γλώσσα που κατανοείτε. Η παροχή διερμηνείας είναι δωρεάν. Ο υπάλληλος συντάσσει ένα κείμενο (πρακτικό) που περιλαμβάνει όλες τις ερωτήσεις και απαντήσεις της συνέντευξης.

Μετά την Αίτηση

- Ο χειριστής αποφασίζει για την αίτηση, συνεκτιμώντας
 - τις δηλώσεις σας κατά την προσωπική συνέντευξη,
 - τα στοιχεία που έχετε δώσει, για να τεκμηριώσετε την αίτησή σας,
 - τις σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σας και
 - όλα τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στον διοικητικό σας φάκελο.
- Μετά τη συνέντευξη η Υπηρεσία Ασύλου
 - θα αποφασίσει να σας χορηγήσει καθεστώς πρόσφυγα ή
 - δικαιούχου επικουρικής προστασίας ή
 - θα απορρίψει την αίτησή σας.
- Αν η αίτησή σας για διεθνή προστασία απορριφθεί, θα εκδοθεί απόφαση απομάκρυνσής σας από τη χώρα.
- Το έγγραφο της απόφασης που θα σας σταλεί, συνοδεύεται από επιπλέον έγγραφο που εξηγεί με τρόπο απλό, σε γλώσσα που καταλαβαίνετε, το περιεχόμενο και τις συνέπειες της απόφασης.

- Μπορείτε να παραλάβετε την απόφασή σας
 - είτε αυτοπροσώπως,
 - είτε με συστημένη επιστολή σε εσάς (ή στον δικηγόρο σας).
- Σε περίπτωση που το επιθυμείτε, έχετε τη δυνατότητα να επιστρέψετε στη χώρα καταγωγής με το πρόγραμμα εθελούσιας επιστροφής του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ.).
- Μπορείτε, όσο εκκρεμεί η εξέταση της αίτησής σας, να παραιτηθείτε από αυτήν.

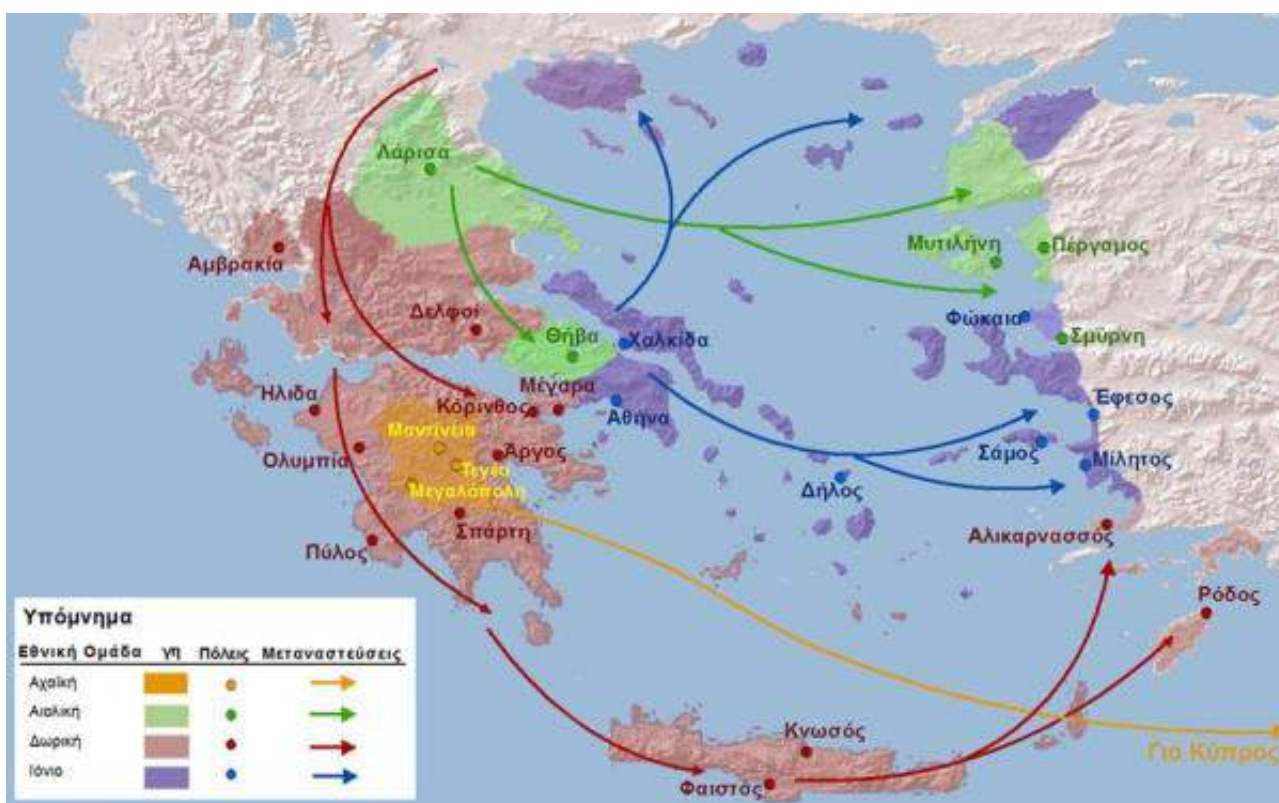
Β' μέρος

Οι Έλληνες μετανάστες – Απόδημος Ελληνισμός

Δεν πρέπει να ξεχνάμε πώς δεν υπάρχουν μόνο οι αλλογενείς που έρχονται στην Ελλάδα ως μετανάστες ή πρόσφυγες, αλλά υπάρχει και ένας μεγάλος αριθμός Ελλήνων (παραπάνω από 6.000.000 άτομα) που έχουν μεταναστεύσει σε περίπου τριανταεπτά χώρες σε όλο τον κόσμο. Αυτοί αποτελούν τον **απόδημο Ελληνισμό**. Ο όρος «Απόδημος» προσδιορίζεται από τον όρο «ένδημος» ή «ενδημούντα». Είναι ο μη ένδημος, ο απελθών και κατοικών

εκτός των ορίων του χώρου που ορίζεται ως δήμος ή πατρίδα.

Ιστορικά, σε ορισμένες περιοχές, όπως στη σημερινή Τουρκία, τα Βαλκάνια, τη Νότια Ιταλία και Σικελία, την Αίγυπτο και στην περιοχή της Μαύρης θάλασσας, η παρουσία των Ελλήνων χάνεται να βάθη των αιώνων. Από τον 11ο αι. π.Χ ένα κύμα Ελλήνων εγκαθίσταται μεταξύ άλλων στην Ανατολική Θράκη, τη Μικρά Ασία και την Κύπρο – Α' Αποικισμός.

Κατά τον Β΄ αποικισμό (8ος αι. π.Χ.), οι Έλληνες επεκτάθηκαν από τη Μαύρη Θάλασσα και σε όλη τη Μεσόγειο [Βουλγαρία, Ρουμανία, Ουκρανία, Ρωσία, Τουρκία, σημερινή Ισπανία, Ν. Γαλλία – Κυανή Ακτή, Μονακό, Νότια Ιταλία και

Σικελία, τη λεγόμενη Μεγάλη Ελλάδα (όπου μέχρι σήμερα οι κάτοικοι ομιλούν μια ελληνική διάλεκτο, την Γκρίκο (Grico) ή Κατωιταλιώτικα) και την Αίγυπτο].

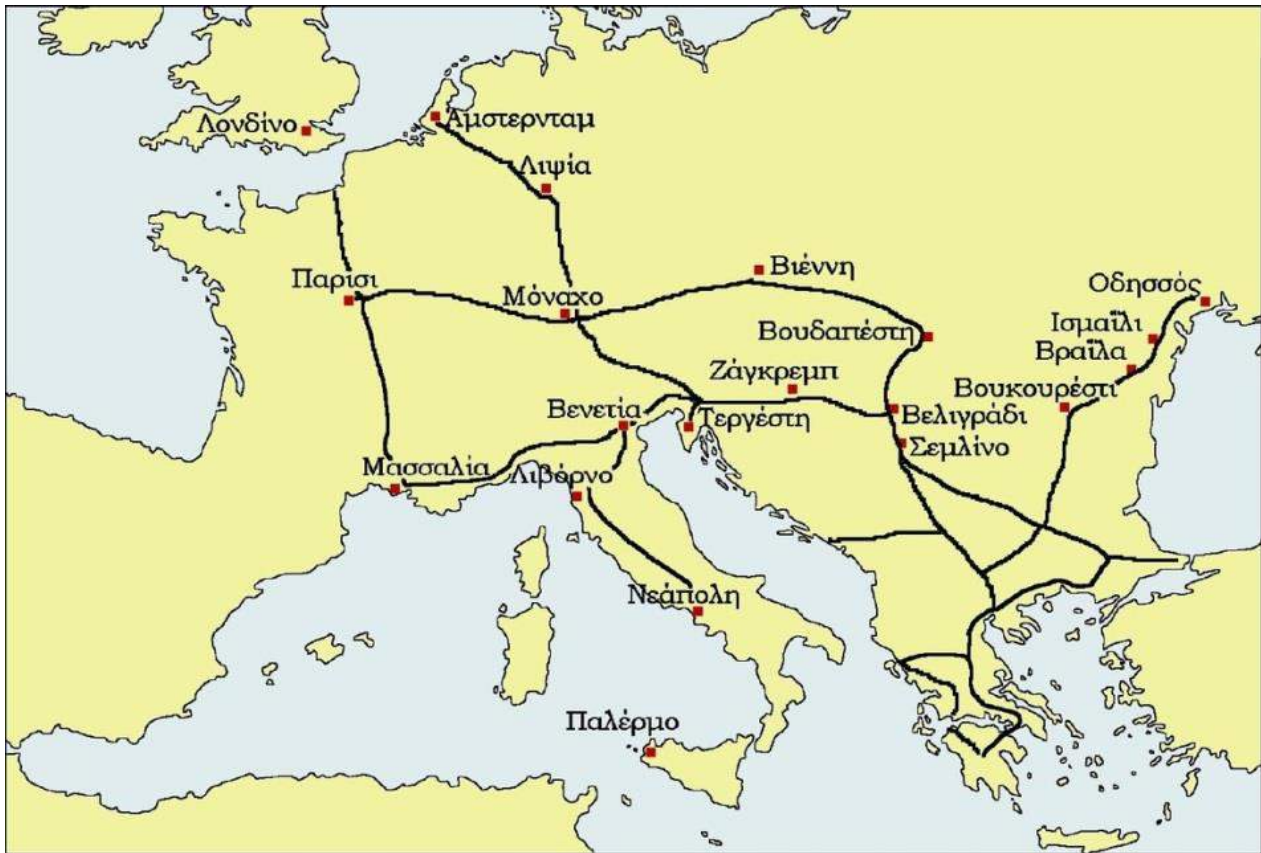
Ο Αλέξανδρος ο Γ΄ (ο επονομαζόμενος Μέγας) κατά τις εκστρατείες του ίδρυσε είκοσι πόλεις σε μια τεράστια έκταση, που εκτεινόταν από την Αίγυπτο έως την Ινδία. Η

Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου είναι μια από αυτές, όπου σήμερα έχει την έδρα του το ελληνόφωνο Ορθόδοξο Πατριαρχείο της Αλεξάνδρειας.

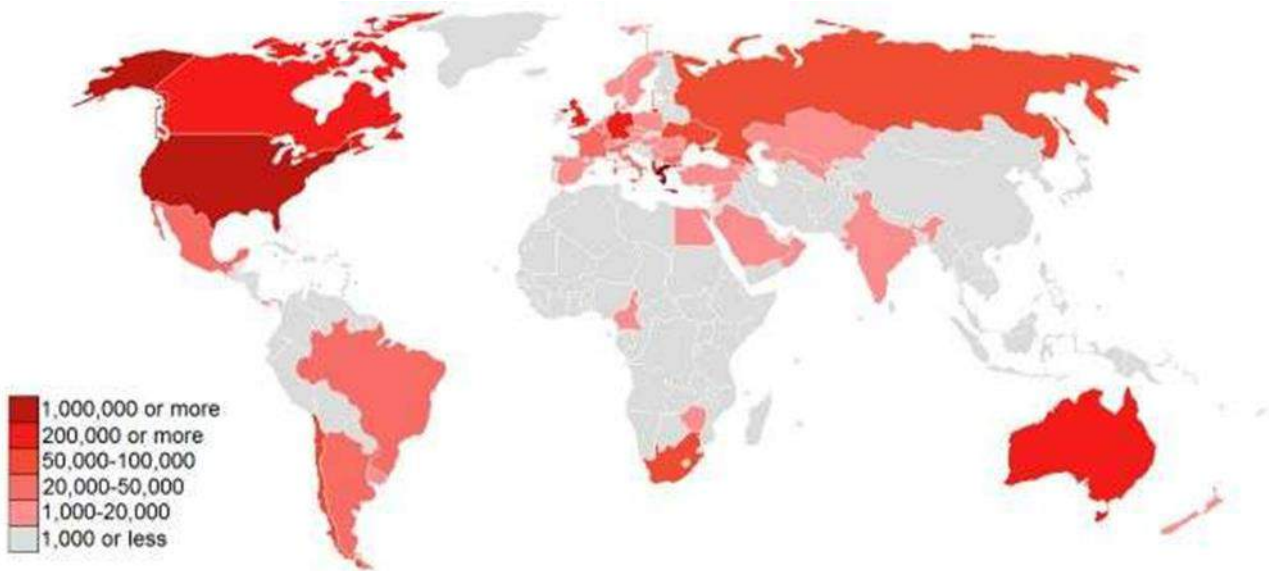
Στη Νεότερη και Σύγχρονη Εποχή, η οποία ακολουθεί τη Βυζαντινή περίοδο, Έλληνες έμποροι και ναυτικοί ίδρυσαν σπουδαίες παροικίες, μεταξύ άλλων, σε διάφορες περιοχές

της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, της Ρωσικής Αυτοκρατορίας και των Παραδουνάβιων Περιοχών.

Σήμερα, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού, οι Έλληνες βρίσκονται σε ποσοστό 61% στην Αμερική, 23% σε άλλες χώρες της Ευρώπης, 13% στην Ωκεανία (συμπεριλαμβανομένης της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας), 2% στην Αφρική και 1% στην Ασία. Όσον αφορά τις χώρες στις οποίες συναντάμε τους περισσότερους Έλληνες, στην πρώτη θέση βρίσκονται οι Η.Π.Α. με 1.213.807 σύμφωνα με απογραφή του 2000, και αμέσως μετά η απογραφή του 2001 έδειξε 375.703 Έλληνες στην Αυστραλία. Στην τρίτη θέση συναντάμε τη Γερμανία με 370.000 σύμφωνα, με στοιχεία του 2006, κι ακολουθεί ο Καναδάς με 215.105 Έλληνες. Το Ηνωμένο Βασίλειο, φυσικά δεν γίνονταν να λείπει από τη λίστα με 212.000 Έλληνες και στη συνέχεια βρίσκουμε τη Νότια Αφρική με 120.000

Έλληνες, τη Ρωσία με 97.827 Έλληνες, την Ουκρανία με 91.500. Απογραφή του 1989 δείχνει 58.785 Έλληνες στην Αλβανία, ενώ αμέσως μετά βρίσκεται η Γαλλία και το Βέλγιο με 35.000 Έλληνες η κάθε χώρα. Οι 30.000 Έλληνες της Ιταλίας την κατατάσσουν στην επόμενη θέση κι ακολουθούν χώρες της Ν. Αμερικής, η Αργεντινή και η Βραζιλία με 20.000 και 25.000 Έλληνες αντίστοιχα. Η χώρα με τους λιγότερους Έλληνες της διασποράς είναι η Αρμενία με 1.176 Έλληνες, την οποία διαδέχεται το Λουξεμβούργο με 2.000 Έλληνες και στη συνέχεια η Τουρκία με 2.500 Έλληνες, σύμφωνα με υπολογισμό του 2006. Εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης από το 2009 και έπειτα, ένα νέο κύμα Ελλήνων εγκαταλείπει την Ελλάδα για εύρεση εργασίας και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους.

Οφέλη της Μετανάστευσης στις χώρες φιλοξενίας

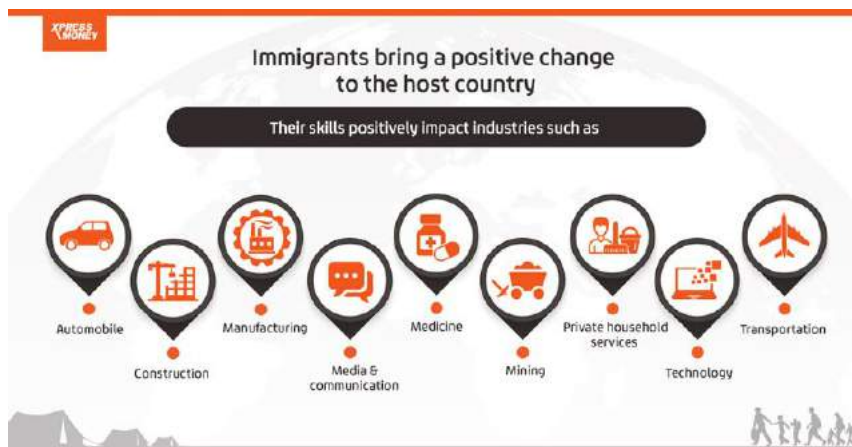
Κλείνοντας αυτή την παρουσίαση και πριν συνεχίσουμε με τη συζήτησή μας, θα ήθελα να ρωτήσω τη γνώμη σας για το εξής θέμα. Οι χώρες που δέχονται τους μετανάστες μπορούν να επωφεληθούν από την παρουσία τους ή οι μεταναστευτικές ροές παρουσιάζουν αποκλειστικά αρνητικό ή ουδέτερο πρόσημο προς αυτές;

Κατά τον Economist, μια εφημερίδα που δεν είναι και η πιο προοδευτική του κόσμου, τεκμηριώνει με πολλά στοιχεία συμπυκνωμένα σε λίγες σελίδες την άποψη ότι ο κόσμος και η οικονομική ανάπτυξη χρειάζονται περισσότερη μετανάστευση, όχι λιγότερη. Ότι τα οφέλη είναι πολύ μεγαλύτερα από τις δυσμενείς συνέπειες του φαινομένου.

Σύμφωνα με τον κ. Μάικλ Κλέμενς, οικονομολόγο του Centre for Global Development, αυτό που θα συνέβαινε είναι ότι το παγκόσμιο ΑΕΠ [Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν / (GDP) Gross Domestic Product] θα διπλασιαζόταν. Όταν εργαζόμενοι

πηγαίνουν σε μια πλουσιότερη χώρα, γίνονται πιο παραγωγικοί από πριν, βγάζουν περισσότερα λεφτά και παράγουν περισσότερο πλούτο.

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, οι μετανάστες που μεταναστεύουν από φτωχές σε πλούσιες χώρες βγάζουν από τρεις έως έξι φορές περισσότερα χρήματα από όσα έβγαζαν στη χώρα προέλευσής τους. Ειδικά εργάτες χαμηλής κατάρτισης μπορούν να βγάζουν ακόμα και δέκα φορές περισσότερα. Κι οι μετανάστες όχι απλά δεν «παίρνουν τις δουλειές» των γηγενών, αλλά δημιουργούν νέες. Ανοίγουν νέες επιχειρήσεις σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους γηγενείς, πληρώνουν φόρους, ενώ, όπως δείχνουν πρόσφατες έρευνες, ακόμα και οι ανεκπαιδευτοί ή χαμηλής κατάρτισης μετανάστες έχουν ελάχιστη ή και ανύπαρκτη επίπτωση στις απολαβές των γηγενών χαμηλής κατάρτισης εργατών.

Συνήθως οι οικονομικοί μετανάστες έχουν δύο ειδών επιπτώσεις σε μια οικονομία:

- Οι καταρτισμένοι και οι μορφωμένοι έρχονται και δημιουργούν θέσεις εργασίας, ανοίγουν επιχειρήσεις, παράγουν πλούτο. Το παράδειγμα της Σίλικον Βάλεϊ, που απλά δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει, αν δεν είχε μηχανικούς από όλο τον κόσμο, είναι ίσως το πιο φανερό, αλλά δεν είναι το μόνο. Το 15% του πληθυσμού των ΗΠΑ είναι μετανάστες, αλλά το 45% των 500 μεγαλύτερων εταιρειών της χώρας έχουν ιδρυθεί από μετανάστες πρώτης ή δεύτερης γενιάς.

Επιπλέον, ας μην ξεχνάμε μετανάστες που μεγαλούργησαν στις χώρες που εγκαταστάθηκαν. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα

- του Αϊνστάιν που εγκατέλειψε τη Γερμανία επί ναζιστικού καθεστώτος και έζησε στην Αμερική ως πολιτικός πρόσφυγας,
- του Γεωργίου Παπανικολάου, του κορυφαίου Έλληνα γιατρού που εγκαταστάθηκε και αυτός στην Αμερική και δημιούργησε το τεστ ανίχνευσης καρκινικών κυττάρων στον τράχηλο της μήτρας, σώζοντας διεθνώς πολλές γυναίκες,

Θα ήθελα να κλείσω με την εξής ρήση: *“Η μετανάστευση είναι επένδυση”,* λέει ο κ. Κλέμενς. *“Δεν είναι μόνο κόστος. Όπως κάθε επένδυση, μπορεί να έχει εφάπαξ κόστος στην αρχή. Αλλά όπως κάθε καλή επένδυση, οι μακροπρόθεσμες ωφέλειες το ξεπερνούν σε θεαματικό βαθμό”.*

- Οι δε μη-καταρτισμένοι έρχονται και αναλαμβάνουν τις δουλειές που δεν θέλουν να κάνουν οι γηγενείς. Μαζεύουν τις φράουλες και τις ελιές, χτίζουν τις πολυκατοικίες, τους δρόμους και τα αεροδρόμια, φροντίζουν τους ηλικιωμένους και καθαρίζουν τα σπίτια. Η ανάπτυξη της δεκαετίας του '90 και το 2000 στην Ελλάδα «χτίστηκε» με χέρια μεταναστών. Αν δεν μας είχαν έρθει από μόνοι τους, θα έπρεπε να ψάξουμε να τους βρούμε, όταν τα λεφτά των Ευρωπαϊκών ταμείων άρχισαν να ρέουν στην οικονομία μας.

- της ηθοποιού και μοντέλου Μίλα Τζόκοβιτς που – μην αντέχοντας τις πιέσεις του Κομμουνιστικού καθεστώτος στη χώρας της– έφυγε και αυτή στο εξωτερικό.

